

Akademia Sztuk Pięknych
im. Jana Matejki w Krakowie
1818

OGÓLNOPOLSKIE BADANIE
LOSÓW ZAWODOWYCH
ABSOLWENTÓW
UCZELNI ARTYSTYCZNYCH

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Badanie Losów Zawodowych Absolwentów Uczelni Artystycznych – raport ogólny z panelowych badań ilościowych

Autorzy:

Ewa Bogacz-Wojtanowska: kierownik naukowy projektu

Paulina Hojda

Sylwia Wrona

Marek Szładowski

Barbara Siorek: koordynator projektu

Raport powstał w ramach porozumienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
oraz

Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku,
Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach,
Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie,
Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi,
Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu,
Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie,
Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu,
Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu,
Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy,
Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie,
Akademii Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie,
Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi,
Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie,
Akademii Sztuki w Szczecinie.

Kraków 2018

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Obserwatorium Kultury realizowanego przez Narodowe Centrum Kultury

Spis treści

1. Informacja o badaniach zrealizowanych w ramach w ramach projektu Ogólnopolskie Badanie Losów Zawodowych Absolwentów Uczelni Artystycznych	3
2. Wprowadzenie do raportu z badań ilościowych	5
2.1. Wstęp.....	5
2.2. Charakterystyka projektu	6
2.3. Cele i założenia badań w projekcie	7
2.4. Struktura raportu	8
3. Metodologia i przebieg badań	10
3.1. Badana populacja i technika realizacji badania.....	10
3.2. Poziom zwrotów ankiet.....	12
4. Prezentacja wyników badań ilościowych	15
4.1. Sytuacja zawodowa i artystyczna absolwentów	15
4.1.1. Ogólna ocena sytuacji zawodowej i artystycznej	15
4.1.2. Formy zatrudnienia absolwentów uczelni artystycznych	19
4.1.3. Plany dotyczące zmiany pracy przez absolwentów	23
4.1.4. Zarobki absolwentów uczelni artystycznych	27
4.1.5. Ogólna aktualna ocena sytuacji zawodowej.....	31
4.1.6. Ogólna aktualna ocena sytuacji artystycznej.....	35
4.2. Studia na uczelni artystycznej i dostosowanie oferty studiów do potrzeb przyszłych absolwentów uczelni artystycznych.....	40
4.3. Rekomendacje absolwentów uczelni artystycznych.....	52
5. Wnioski z badań	60
6. Bibliografia	64
7. Spis tabel i rysunków	65
8. Informacja o autorach	67

1. Informacja o badaniach zrealizowanych w ramach projektu Ogólnopolskie Badanie Losów Zawodowych Absolwentów Uczelni Artystycznych

Oddajemy w Państwa ręce raport badawczy, pn. *Badanie Losów Zawodowych Absolwentów Uczelni Artystycznych – raport ogólny z panelowych badań ilościowych*, zrealizowany w ramach projektu *Ogólnopolskie Badanie Losów Zawodowych Absolwentów Uczelni Artystycznych*, finansowany z Programu Ministra Kultury „Obserwatorium Kultury”, realizowanego przez Narodowe Centrum Kultury.

Niniejszy raport jest ostatnią już prezentacją wyników badań sondażowych, zrealizowanych za pomocą kwestionariusza umieszczonego na specjalnie dedykowanej platformie internetowej. Skala przedsięwzięcia jest imponująca – 15 spośród 19 polskich publicznych uczelni artystycznych zostało objętych badaniem w trzech kolejnych latach. Kwestionariusze wysłano do blisko 6,5 tys. absolwentów, odsetek wypełniających ankietę absolwentów wahał się między 45% a 50%.

Trzy lata wspólnej pracy projektowej zaowocowało rezultatami, które i dla nas, autorów, wydają się dziś ogromne. Dorobek projektu obejmuje: trzy, coroczne, zbiorcze raporty z badań ilościowych, 44 raporty dedykowane uczelniom uczestniczącym w projekcie, dwa duże raporty z badań jakościowych absolwentów i pracodawców oraz dwa raporty z badań kadry kierowniczej uczelni artystycznych w Polsce. Oprócz wymienionych wyżej raportów, zebrano także 3 olbrzymie bazy danych, z których mogą korzystać uczelnie do własnych, bardziej szczegółowych analiz oraz stabilne i dobrze przetestowane narzędzie badawcze.. Wierzymy, że prezentowane w naszych raportach wyniki będą się nie tylko interesującą lekturą dla władz uczelni artystycznych, ale także staną się podstawą szerszego dialogu między uczelniami a ich absolwentami, jak również na praktyczne wykorzystanie wyników do konstruowania czy zmian w planach i programach nauczania.

Sukces projektu jest sukcesem nie tylko zespołu projektowego, ale także wszystkich osób zaangażowanych w jego przebieg. W szczególności pragniemy kolejny raz podziękować Rektorom piętnastu uczelni

partnerskich, bez których zaangażowania i wsparcia nie udałoby się przeprowadzić badań. Składamy także serdeczne podziękowania administracji uczelni artystycznych, w szczególności koordynatorom uczelnianym, na których barkach spoczywało opracowanie baz danych i kontakt z absolwentami. I wreszcie dziękujemy wszystkim absolwentom, którzy licznie wzięli udział w badaniu, sformułowali oni także wiele interesujących wniosków, dowodząc nieustającego przywiązania do macierzystych uczelni oraz troski o ich pomyślny rozwój.

Zapraszamy do lektury!

2. Wprowadzenie do raportu z badań ilościowych

2.1. Wstęp

Uczelnie artystyczne stanowią wyróżniającą się grupę uczelni w Polsce z kilku powodów. Po pierwsze, podlegają jako jedyne nadzorowi Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Po drugie, odnoszą się do specyficznej i wyróżniającej się w polskim ustawodawstwie kategorii wiedzy, która wiąże się z sztuką. Czyni je to głównymi uprawnionymi do nadawania tytułów i stopni naukowych w zakresie sztuki. Po trzecie, stanowią dość jednorodną grupę 19 uczelni w Polsce, skoncentrowanych na kształceniu w zakresie kierunków muzycznych, teatralno-filmowych oraz plastycznych. Po czwarte, jak inne uczelnie borykają się z różnymi problemami związanymi z dostosowaniem się do warunków, które stwarza ich otoczenie społeczno-gospodarcze. Wyróżniają się także spójną tożsamością, zbudowaną na silnej kulturze akademickiej i artystycznej, rozumianej tutaj, jako istnienie kluczowych norm i wartości oraz imperatywów działania członków wspólnoty (Sztompka, 2014).

Podobnie jak inne uczelnie w Polsce, także te artystyczne, borykają się dziś z rosnącymi oczekiwaniami podnoszenia jakości kształcenia, którym należy sprostać w sytuacji ograniczonych możliwości finansowych. Szkoły artystyczne podlegają także intensywnym zmianom, w szczególności redefinicji roli, jakie spełniają we współczesnych społeczeństwach i gospodarkach. Także one muszą odpowiadać na pytania interesariuszy, o to w jaki sposób kształcą i czy ich nauczanie powoduje, że absolwenci będą pracowali w zawodach zgodnych z wyuczonymi. Zatrudnialność absolwentów uczelni wyższych stała się nie tylko pojęciem interesującym ekonomistów i polityków społecznych, weszła także w dyskurs jakościowy w szkolnictwie wyższym, w tym także w szkolnictwie artystycznym. Stąd, podobnie jak innym instytucjom edukacyjnym, eksperci i badacze rekomendują uczelniom artystycznym konkretne działania w zakresie podniesienia szans absolwentów na rynku pracy, w szczególności intensyfikację kontaktów z potencjalnymi pracodawcami, rozwijanie kontaktów z instytucjami kultury,

organizowanie praktyk i staży zawodowych (Bridgstock, 2009; Schindler, Puls-Elvidge, Welzant, Crawford; 2015). Sugerują także nawiązywanie kontaktów międzynarodowych, aby zwiększyć szanse studentów na staże i praktyki zagraniczne. Proponuje się korekty i zmiany w programach studiów obejmujące wprowadzenie kursów z zakresu m.in. zarządzania firmą, zarządzania projektami artystycznymi czy marketingu, jednocześnie rezygnujących z przedmiotów i metodyk nauczania, które się zdezaktualizowały.

Sytuacja na rynku pracy w przemyśle i branżach kreatywnych podlega dynamicznej zmianie. Jednymi z najbardziej popularnych sposobów na poznanie, jaka jest dynamika zmian i potrzeby tego rynku, są badania pracodawców i pośrednio – badania losów absolwentów. Doświadczenia tych ostatnich, nabyte po opuszczeniu murów uczelni, są unikatowym źródłem informacji o jakości oferty uczelni w konfrontacji z potrzebami rynku pracy.

W Polsce śledzenie losów absolwentów realizowane jest przez uczelnie wyższe dość powszechnie dopiero od 2011 roku, zgodnie z potrzebą wynikającą z ówczesnych zapisów ustawowych i wymogów jakościowych stawianych przed uczelniami. Tymczasem w innych krajach europejskich badania rozpoczęto już w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku, zaś systematycznie prowadzi się je od ponad dwudziestu lat. Badania prowadzone są według różnych metodologii, odmienni są w poszczególnych krajach organizatorzy badań, częstotliwość, narzędzia badawcze, szkoły uczestniczące w badaniu, dobór respondentów, sposób prezentacji i dostępność wyników badań.

2.2. Charakterystyka projektu

W przypadku uczelni artystycznych w Polsce, do 2014 roku brakowało systematycznego monitoringu sytuacji absolwentów na rynku pracy. Poszczególne uczelnie lub wydziały przeprowadzały mniej lub bardziej naukowe analizy sytuacji absolwentów, w szczególności jednak skupiając się na ocenie procesów dydaktycznych w uczelni, rzadziej natomiast na poznaniu sytuacji zawodowej i artystycznej swoich absolwentów. Dlatego,

w związku z wymaganiami podnoszenia jakości kształcenia oraz współpracy z interesariuszami i uwzględnienia ich głosu w kształtowaniu oferty, także wobec uczelni artystycznych, powstała idea rozpoczęcia badań dla jak największej liczby uczelni artystycznych. Zakładano, że należy wesprzeć uczelnie nie tylko w uruchomieniu badań losów absolwentów wśród pracowników i studentów, ale także w konstrukcji narzędzi badawczych i opracowaniu raportów z badań.

W związku z tym rozpoczęto realizację pilotażowego projektu pt. *Ogólnopolskie Badanie Losów Zawodowych Absolwentów Uczelni Artystycznych*, którego celem było przygotowanie, realizacja i opracowanie badań sytuacji absolwentów uczelni artystycznych w Polsce na podstawie porozumienia uczelni artystycznych oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, podpisanego w 2015 roku. Projekt przygotowało i przeprowadziło Akademickie Biuro Karier Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Efektem projektu było opracowanie i przetestowanie narzędzia do badań absolwentów uczelni artystycznych oraz opracowanie raportu z badań pilotażowych dla uczelni artystycznych w Polsce i 12 raportów dedykowanych poszczególnym uczelniom uczestniczącym w projekcie.

W 2016 roku uruchomiono kolejny projekt *Ogólnopolskie Badanie Losów Zawodowych Absolwentów Uczelni Artystycznych* w ramach *Programu Ministra Kultury Obserwatorium Kultury*, realizowanego przez Narodowe Centrum Kultury. Zaproponowane w nim badania stanowią kompleksowe spojrzenie na absolwentów wszystkich typów uczelni artystycznych w Polsce: muzycznych, plastycznych i teatralno-filmowych. Projekt jest wynikiem porozumienia pomiędzy 15 uczelniami i Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a jego realizacja zaplanowana została na 3 kolejne lata.

2.3. Cele i założenia badań w projekcie

Celem projektu jest poznanie sytuacji artystycznej i zawodowej absolwentów uczelni artystycznych na rynku kreatywnym. To unikatowe pod

względem spójności metodologicznej badanie ma za zadanie uzupełnić lukę w zakresie badań nad rynkiem kreatywnym i pracą środowisk twórczych. W sposób systematyczny będzie rozpoznawana sytuacja zawodowa i artystyczna absolwentów, opinie na temat oferty dydaktycznej, z której absolwenci skorzystali w trakcie studiów. Wyjątkowa w projekcie jest także próba badawcza, obejmująca absolwentów większości uczelni artystycznych w Polsce. Pozyskane wyniki służyć mogą długofalowemu planowaniu i doskonaleniu programów kształcenia, przedstawieniu kandydatom ścieżek kariery, celom statystycznym i sprawozdawczym dla władz uczelni, strategicznemu planowaniu zarządzania uczelniami i wreszcie dla potencjalnych pracodawców – mogą być źródłem informacji o możliwościach i potencjale absolwentów uczelni artystycznych.

Celem badania jest dostarczenie władzom i pracownikom uczelni artystycznych informacji o losach zawodowych jej absolwentów. Istotne jest w szczególności:

- rozpoznanie sytuacji zawodowej i artystycznej absolwentów,
- ocena przez absolwentów własnej aktywności podczas studiów (w szczególności dzięki rozwiązaniom przyjętym przez poszczególne uczelnie),
- poznanie opinii absolwentów w zakresie możliwych i proponowanych zmian w ofercie uczelni.

Dodatkowym celem badań jest wsparcie uczelni artystycznych w Polsce w spełnieniu wymogu jakościowego, którego elementem jest rozpoznawanie sytuacji zawodowej absolwentów.

2.4. Struktura raportu

W ramach badania ilościowego absolwentów w 2018 roku, zaplanowano sporządzenie następujących raportów:

- zbiorczego: dla 14 uczelni artystycznych w Polsce, uwzględniającego różnice w uczestniczących w badaniach typach uczelni artystycznych: muzycznych, plastycznych i teatralno-filmowych;

- jednostkowych: dla każdej uczelni uczestniczącej w projekcie, przygotowanych na tle wyników zbiorczych dla właściwego typu uczelni: muzycznych, plastycznych i teatralno-filmowych.

Niniejszy raport ma charakter zbiorczy. Oprócz wstępu, zawiera syntetyczny opis metodologii badań i proces ich realizacji. Znakomitą większość raportu stanowią wybrane wyniki badań sondażowych, zaprezentowane łącznie dla wszystkich uczelni artystycznych, które wzięły udział w badaniu. Na ich tle zaprezentowane zostaną wyniki badań poszczególnych typów uczelni plastycznych, teatralno-filmowych i muzycznych. Na końcu raportu zamieszczono wnioski badawcze. W niniejszym raporcie zdecydowaliśmy się – ze względu na skalę przedsięwzięcia – na prezentację tylko najważniejszych wyników ankiety. Pełna prezentacja wyników obejmowałaby ponad 300 stron raportu i straciłby on na czytelności.

3. Metodologia i przebieg badań

3.1. Badana populacja i technika realizacji badania

W czwartym roku realizacji Ogólnopolskiego Badania Losów Absolwentów Uczelni Artystycznych wzięło udział czternaście spośród dziewiętnastu publicznych uczelni artystycznych (tabela 1).

TABELA 1. UCZELNIE UCZESTNICZĄCE W OGÓLNOPOLSKIM BADANIU LOSÓW ABSOLWENTÓW UCZELNI ARTYSTYCZNYCH W 2018 ROKU

Profil uczelni	Nazwa Uczelni
Plastyczne	<ol style="list-style-type: none">1. Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie2. Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi3. Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku4. Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach5. Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie6. Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu7. Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu
Teatralno-filmowe	<ol style="list-style-type: none">1. Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie2. Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. L. Schillera w Łodzi3. Akademia Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie
Muzyczne	<ol style="list-style-type: none">1. Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy,2. Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu,3. Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie
Plastyczno-muzyczne	<ol style="list-style-type: none">1. Akademia Sztuki w Szczecinie

Źródło: opracowanie własne.

Podobnie jak w poprzednich edycjach badania przyjęto założenie o tzw. wyczerpującym (pełnym) charakterze badania. Oznacza to, że ankieta powinna zostać wysłana do każdego członka interesującej nas w danym roku populacji. W 2018 r. badaniem objęto absolwentów wszystkich studiów magisterskich, roczniki 2016/2017, 2014/2015 oraz 2012/2013, zgodnie z założeniami panelu, tj. ankietowaniem po roku, następnie po trzech i po pięciu latach od uzyskania dyplomu. Tym samym, w tej edycji projektu zrealizowano po raz drugi badanie panelowe, docierając do absolwentów roczników 2013 i 2015. Łącznie ankiety zostały wysłane do 4084 absolwentów, w tym do 1552 osób kończących studia w 2017 r. oraz do 2532 osób, które uzyskały dyplom w 2015 oraz 2013 r.

Należy podkreślić, że w obecnej edycji badania zwiększyła się rola koordynatorów uczelnianych. Oprócz przygotowania baz z danymi kontaktowymi absolwentów i wykonywania telefonów przypominających, osoby te były odpowiedzialne za wysyłkę ankiety internetowej, otrzymując dostęp do systemu informatycznego. Tym samym, uczelnie przejęły odpowiedzialność za zbieranie danych od absolwentów.

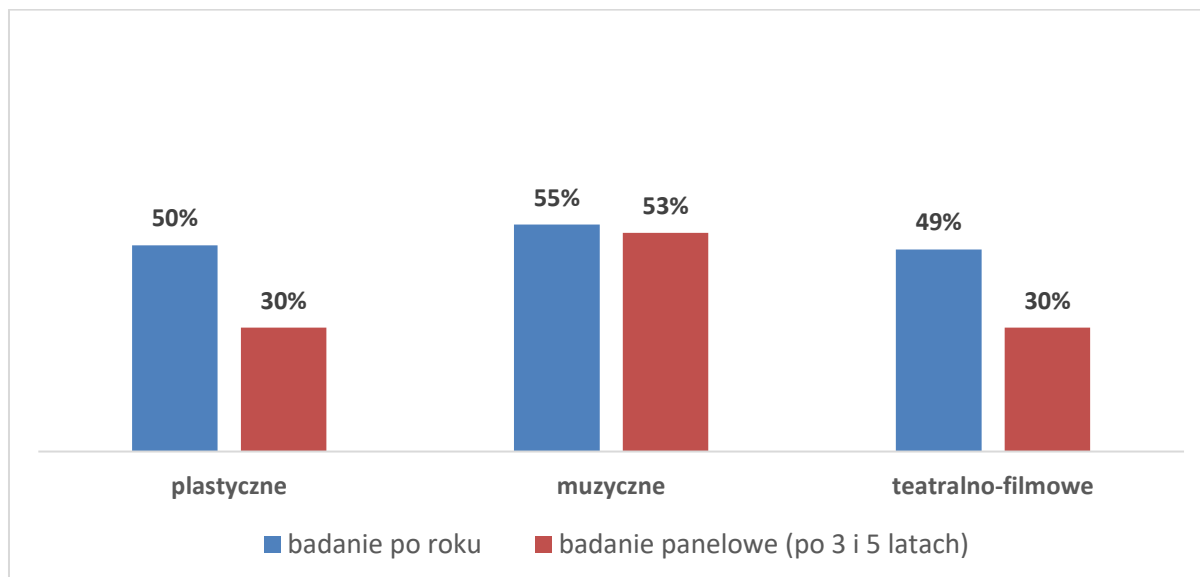
W każdej edycji Ogólnopolskiego Badania Losów Absolwentów Uczelni Artystycznych stosowana jest technika ilościowego badania sondażowego CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interviewing*). Badanie takie prowadzone jest za pośrednictwem Internetu i polega na wysyłce zindywidualizowanych linków do ankiety online na zgromadzone adresy mailowe respondentów. Absolwenci ankietowani po roku otrzymują rozbudowaną ankietę, zawierającą pytania dotyczące nie tylko ich sytuacji zawodowej i artystycznej, ale również aktywności podczas studiów. Z kolei, do osób badanych po trzech i po pięciu latach wysyłana jest nieco skrócona wersja kwestionariusza.

Zaplanowano i zrealizowano trzy wysyłki ankiet: zaproszenie do badania oraz dwa przypomnienia. Po drugiej wysyłce następował kontakt telefoniczny z osobami, które nie wypełniły ankiety w celu nakłonienia ich do wzięcia udziału w badaniu oraz przekazania podstawowych informacji o projekcie.

3.2. Poziom zwrotów ankiet

W czwartej edycji badania odnotowano wysoki, podobny jak w roku ubiegłym, poziom zwrotów wszystkich ankiet – 41%, co zwiększa wiarygodność całego badania. Spośród 4084 absolwentów, do których została wysłana ankieta, wypełniło ją 1661 osób. Poziom zwrotów dla absolwentów badanych po roku wyniósł 50%, a dla osób ankietowanych po trzech lub pięciu latach – 34% (rys.1). Różnica w zwrotności w zależności od rocznika absolwentów jest naturalna, ponieważ do osób, które ukończyły studia w okresie bliższym dacie badania łatwiej jest dotrzeć oraz uzyskać odpowiedź na ankietę. Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenie i wypracowany już w kilku edycjach sposób realizacji badania, wydaje się, że poziomy zwrotów są satysfakcjonujące i powinny oscylować wokół podobnych wartości w przyszłości.

RYSUNEK 1. WARTOŚCI POZIOMÓW ZWROTÓW ANKIET DLA POSZCZEGÓLNYCH PROFILI UCZELNI ARTYSTYCZNYCH W PODZIALE NA BADANE ROCZNIKI ABSOLWENTÓW

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań przeprowadzonych w 2018 roku.

Uwzględniając profil uczelni artystycznych, najwyższe poziomy zwrotów ankiet, niezależnie od badanego rocznika uzyskały łącznie uczelnie i kierunki muzyczne (ponad 50% zarówno dla absolwentów badanych po

roku, jak i po trzech oraz pięciu latach od uzyskania dyplomu). Uczelnie plastyczne oraz teatralno-filmowe osiągnęły podobny poziom zwrotów dla absolwentów ankietowanych po roku; odpowiednio 50% i 49%, a dla roczników starszych – po 30%.

W obrębie poszczególnych uczelni o danym profilu wystąpiły różnice w poziomie zwrotów ankiet. Największe rozbieżności zaobserwowano w grupie uczelni plastycznych, gdzie dla absolwentów badanych po roku różnica pomiędzy najwyższą a najniższą wartością poziomu zwrotów wyniosła niemal 50%. Z kolei, dla roczników badanych po trzech i pięciu latach, największą różnicę zanotowano w obrębie uczelni muzycznych, tj. 69%. Niezależnie od profilu, najwyższe wartości poziomów zwrotów ankiet zaobserwowano dla następujących uczelni:

1) Ankieta wysyłana po roku od ukończenia studiów:

- Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach – 80%,
- Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi – 80%,
- Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina – 61%,
- Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi – 59%,
- Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie – 58%,
- Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy – 56%.

2) Ankieta wysyłana po trzech i pięciu latach od ukończenia studiów:

- Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina – 100%,
- Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy - 47%,
- Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi – 45%.

Ze względu na fakt, że projekt jest z założenia realizowany jako badanie pełne, znaczenie ma nie tylko zwrotność ankiet od grupy absolwentów, którym je wysłano, ale również stopień „pokrycia” badaniem populacji docelowej. Innymi słowy, dotarcie z ankietą do wszystkich osób danego rocznika nie zależy jedynie od ich chęci wzięcia udziału w badaniu, ale

również od umożliwienia im udziału poprzez staranne przygotowanie baz do wysyłki tak, aby objęły wszystkich absolwentów. Stopień pokrycia badaniem populacji docelowej ma istotne znaczenie we wnioskowaniu i interpretacji wyników. Okazuje się, że istnieją w tym zakresie różnice pomiędzy uczelniami, co zostanie przedstawione w szczegółowych raportach dla każdej z uczelni.

4. Prezentacja wyników badań ilościowych

Wyniki badań przeprowadzonych w 2018 roku prezentujemy w dwóch częściach. Pierwsza z nich to obecna sytuacja zawodowa i artystyczna absolwentów uczelni artystycznych, ze szczególnym uwzględnieniem ich aktywności edukacyjnej, artystycznej i form stosunku pracy oraz posiadanych umów, wreszcie wysokości zarobków. W drugiej części przedstawiamy ocenę satysfakcji ze studiów, opinie absolwentów na temat poprawy czy doskonalenia oferty dydaktycznej uczelni oraz sugestie absolwentów w zakresie zmian na uczelniach artystycznych. Ostatnia część to podsumowanie i wnioski z badań.

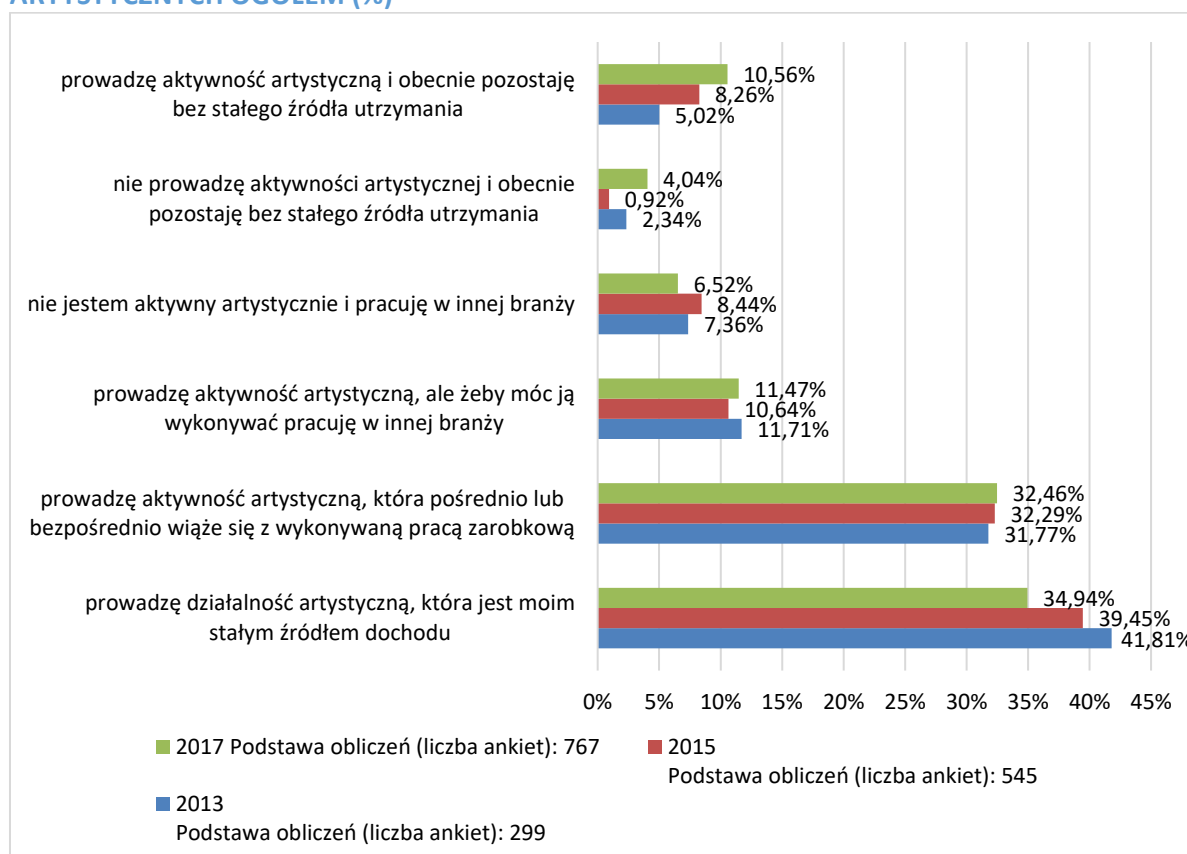
4.1. Sytuacja zawodowa i artystyczna absolwentów

4.1.1. Ogólna ocena sytuacji zawodowej i artystycznej

Nasze badania dowodzą, że co najmniej 66% absolwentów uczelni artystycznych w Polsce, którzy ukończyli studia rok temu, w 2015 oraz w 2013 roku, prowadzi obecnie działalność artystyczną, która jest albo stałym źródłem dochodów albo też, pośrednio lub bezpośrednio, wiąże się z wykonywaną pracą zarobkową. Warto dodać, że im starsi absolwenci, tym częstsze deklaracje prowadzenia działalności artystycznej, która była stałym źródłem ich dochodu (niemal 42% badanych z rocznika 2013).

Co ciekawe, odsetek absolwentów w każdym z badanych roczników, który nie prowadzi działalności artystycznej, jest zbliżony i wynosi około 10%, najwyższy odsetek absolwentów deklarujących brak stałego źródła utrzymania występuje wśród tych badanych, którzy ukończyli studia w 2017 roku (prawie 15%), najniższy, wśród tych, którzy skończyli studia 5 lat temu (około 7%). Szczegóły prezentuje rysunek 2.

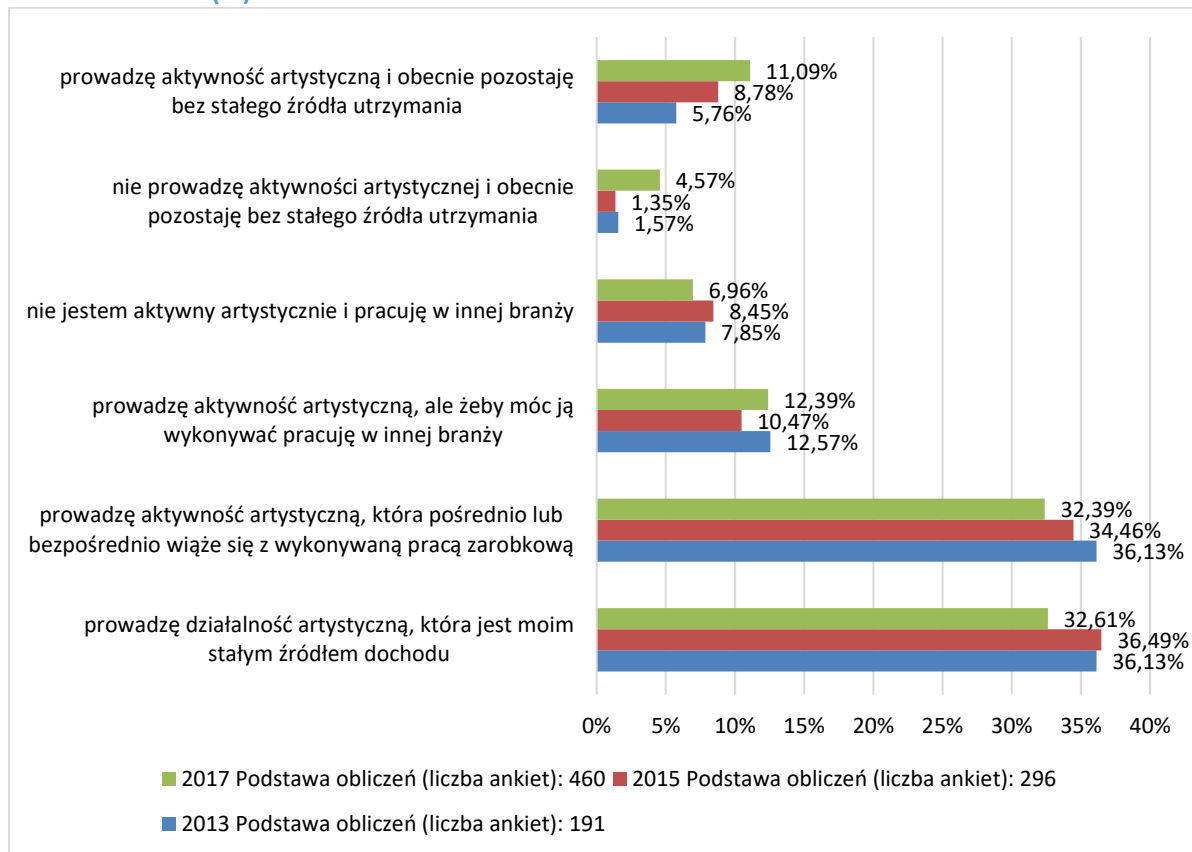
RYSUNEK 2. OBECNA SYTUACJA ARTYSTYCZNA I ZAWODOWA – ABSOLWENCI UCZELNI ARTYSTYCZNYCH OGÓŁEM (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

W przypadku absolwentów uczelni plastycznych sytuacja była zbliżona do ogółu badanych (rys. 3), choć warto zwrócić uwagę na wyższe odsetki badanych z roczników 2013 i 2015, prowadzących działalność artystyczną, która jest stałym źródłem dochodów. Podobnie jak w przypadku ogółu absolwentów, im dłuższy czas od ukończenia studiów, tym niższy odsetek absolwentów uczelni plastycznych bez stałego źródła dochodów.

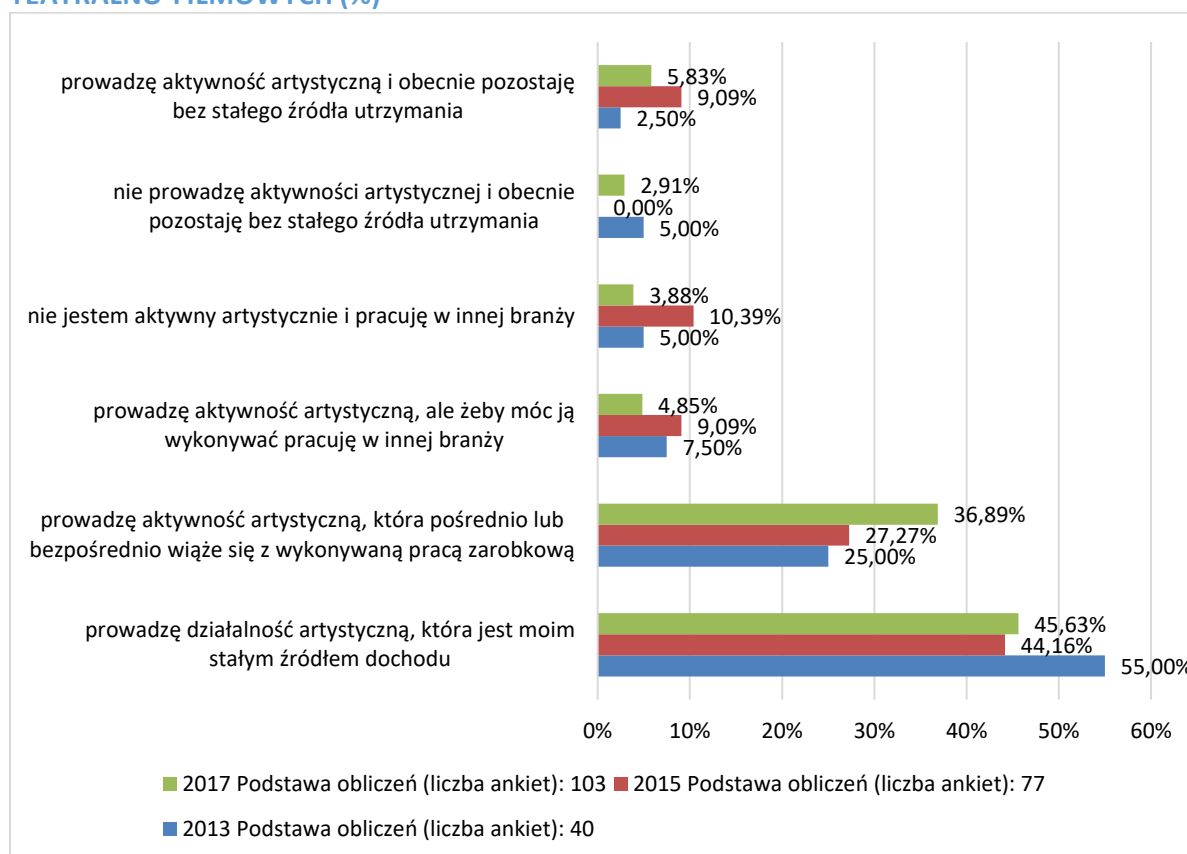
RYSUNEK 3. OBECNA SYTUACJA ARTYSTYCZNA I ZAWODOWA – ABSOLWENCI UCZELNI PLASTYCZNYCH (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Gdy przyjrzymy się absolwentom uczelni teatralno-filmowych, ponad 70% badanych utrzymuje się z działalności artystycznej. Aż 55% absolwentów najstarszego rocznika deklaruje, że prowadzi działalność artystyczną, która jest stałym źródłem dochodów – to najwyższy odsetek, wśród wszystkich badanych grup artystycznych (rys. 4). Młodszy może rzadziej utrzymują się z bezpośredniej działalności artystycznej, ale i tak wskaźniki pracy dzięki działalności artystycznej pozostają wysokie. Odsetki absolwentów nie posiadających stałego źródła utrzymania są niższe niż ogółu absolwentów uczelni artystycznych, zbliżone natomiast w przypadku badanych, deklarujących brak aktywności artystycznej.

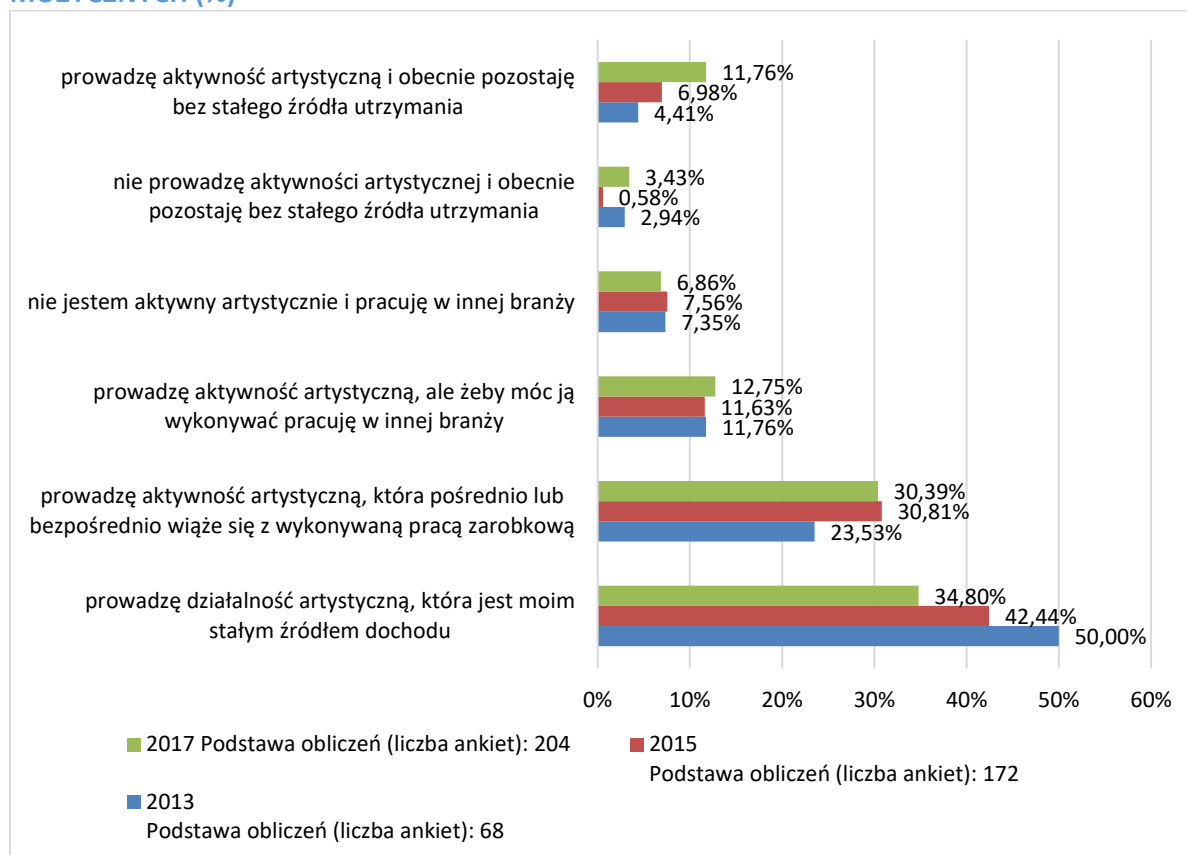
RYSUNEK 4. OBECNA SYTUACJA ARTYSTYCZNA I ZAWODOWA – ABSOLWENCI UCZELNI TEATRALNO-FILMOWYCH (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

W przypadku absolwentów uczelni muzycznych sytuacja była zbliżona do ogółu badanych (rys. 5), choć warto zwrócić uwagę na kilka kwestii. Sytuacja artystyczna i zawodowa roczników 2017 i 2015 jest podobna, za wyjątkiem dwukrotnie częstszego pozostawiania bez stałego źródła dochodów najmłodszego rocznika badanych. Podobnie jak w przypadku innych grup absolwentów, odsetek nie prowadzących działalności artystycznej jest porównywalny w każdym badanym roczniku. I wreszcie, połowa absolwentów rocznika 2013, prowadzi działalność artystyczną, która jest ich stałym źródłem dochodów.

RYSUNEK 5. OBECNA SYTUACJA ARTYSTYCZNA I ZAWODOWA – ABSOLWENCI UCZELNI MUZYCZNYCH (%)

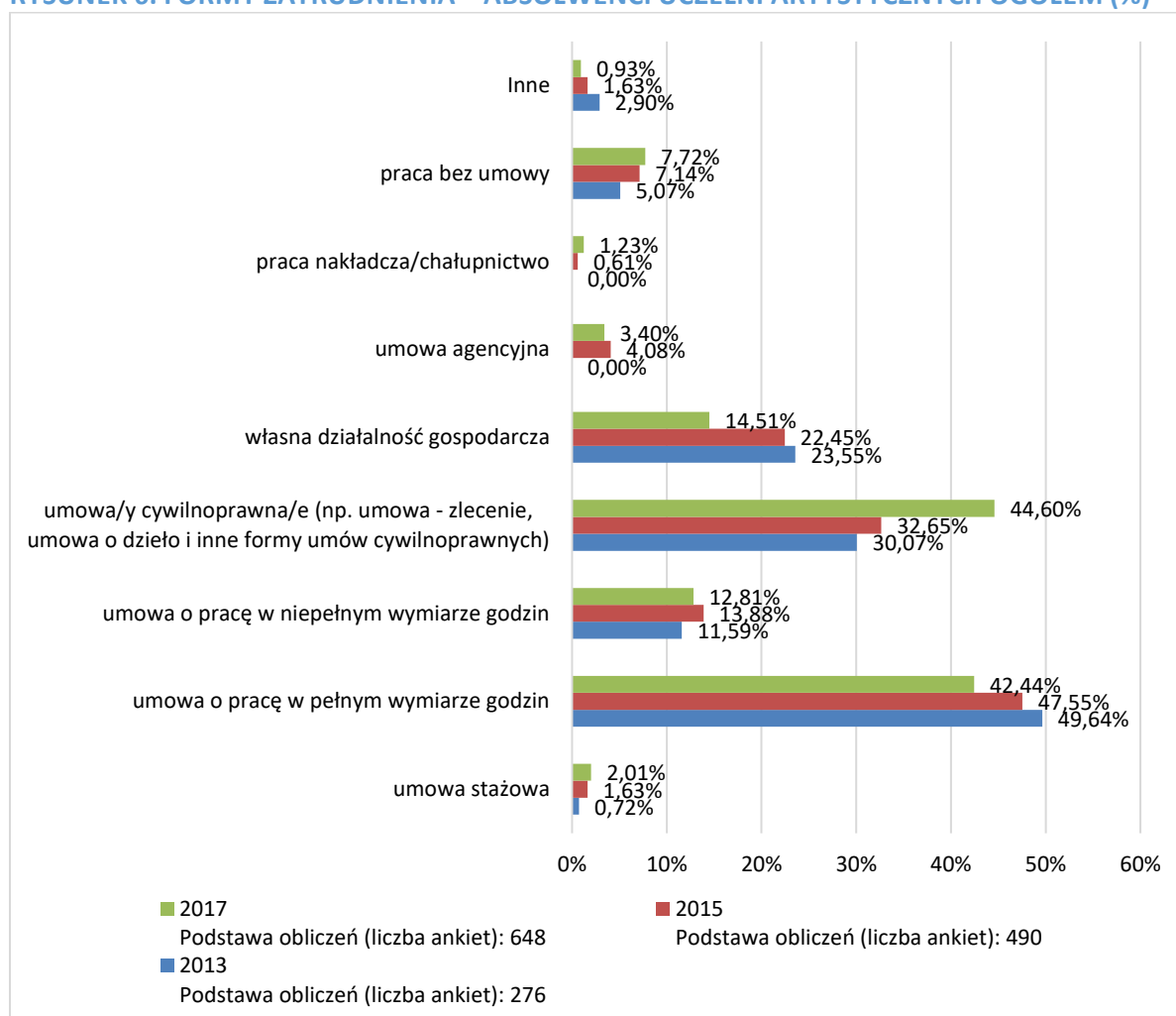
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

4.1.2. Formy zatrudnienia absolwentów uczelni artystycznych

Jedną z najważniejszych kwestii, która dotyczy absolwentów na rynku pracy jest forma zatrudnienia, którą posiadają po zakończeniu studiów. Powszechnie docenia się pracownicze formy zatrudnienia za pewną „stałość”, możliwość wzięcia urlopu czy zwolnienia lekarskiego. Generalnie w zakresie pracowniczych form zatrudnienia w najlepszej sytuacji są starsi absolwenci (z 2013 roku), gdyż aż 61% z nich posiada umowę o pracę (blisko 50% w pełnym wymiarze godzin), w przypadku najmłodszych absolwentów uczelni z 2017 roku blisko 45% posiada umowę cywilno-prawną. Co ważne, starsi absolwenci są bardziej przedsiębiorczy – 24% absolwentów z 2013 roku prowadzi własną firmę, 22% z 2015 roku (tylko 14,5 % najmłodszych absolwentów), zdecydowanie rzadziej pracują w ramach umów cywilnoprawnych, nie wskazują także na utrzymywanie się z chałupnictwa

czy umowy agencyjnej. Wydaje się więc, że sytuacja absolwentów wraz z upływem lat i zbieraniem doświadczeń staje się lepsza, co ważne, rozwijają się też postawy przedsiębiorcze (rys. 6).

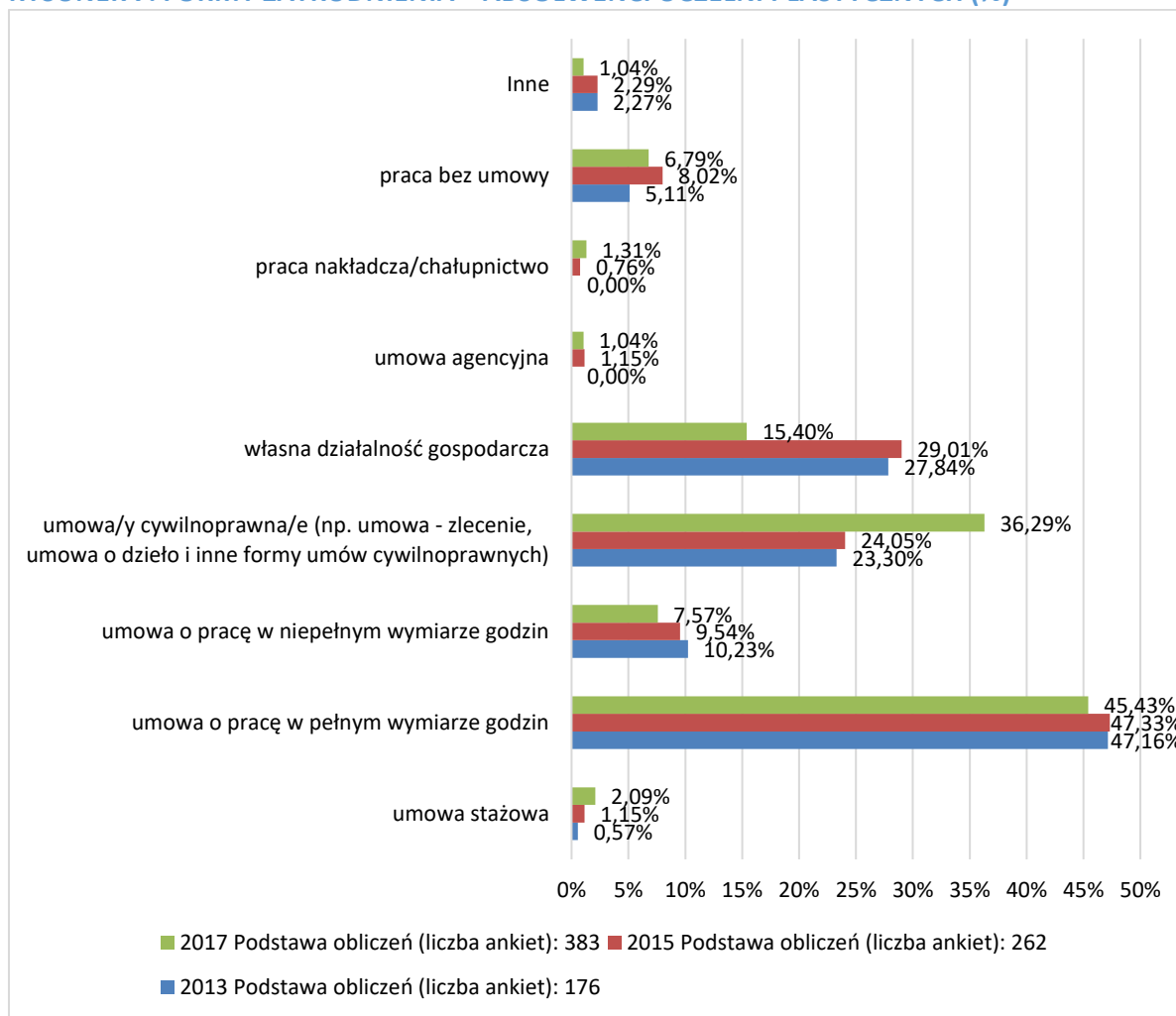
RYSUNEK 6. FORMY ZATRUDNIENIA – ABSOLWENCI UCZELNI ARTYSTYCZNYCH OGÓLEM (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

W przypadku absolwentów uczelni plastycznych, zwraca uwagę zbliżony dla wszystkich badanych roczników odsetek byłych studentów, posiadających umowę o pracę w pełnym wymiarze godzin (około 45%). Różnica ujawnia się w przypadku najmłodszych absolwentów, z rocznika 2017, gdyż zdecydowanie częściej od starszych absolwentów posiadają umowy cywilno-prawne, rzadziej natomiast prowadzą własną działalność gospodarczą (rys.7).

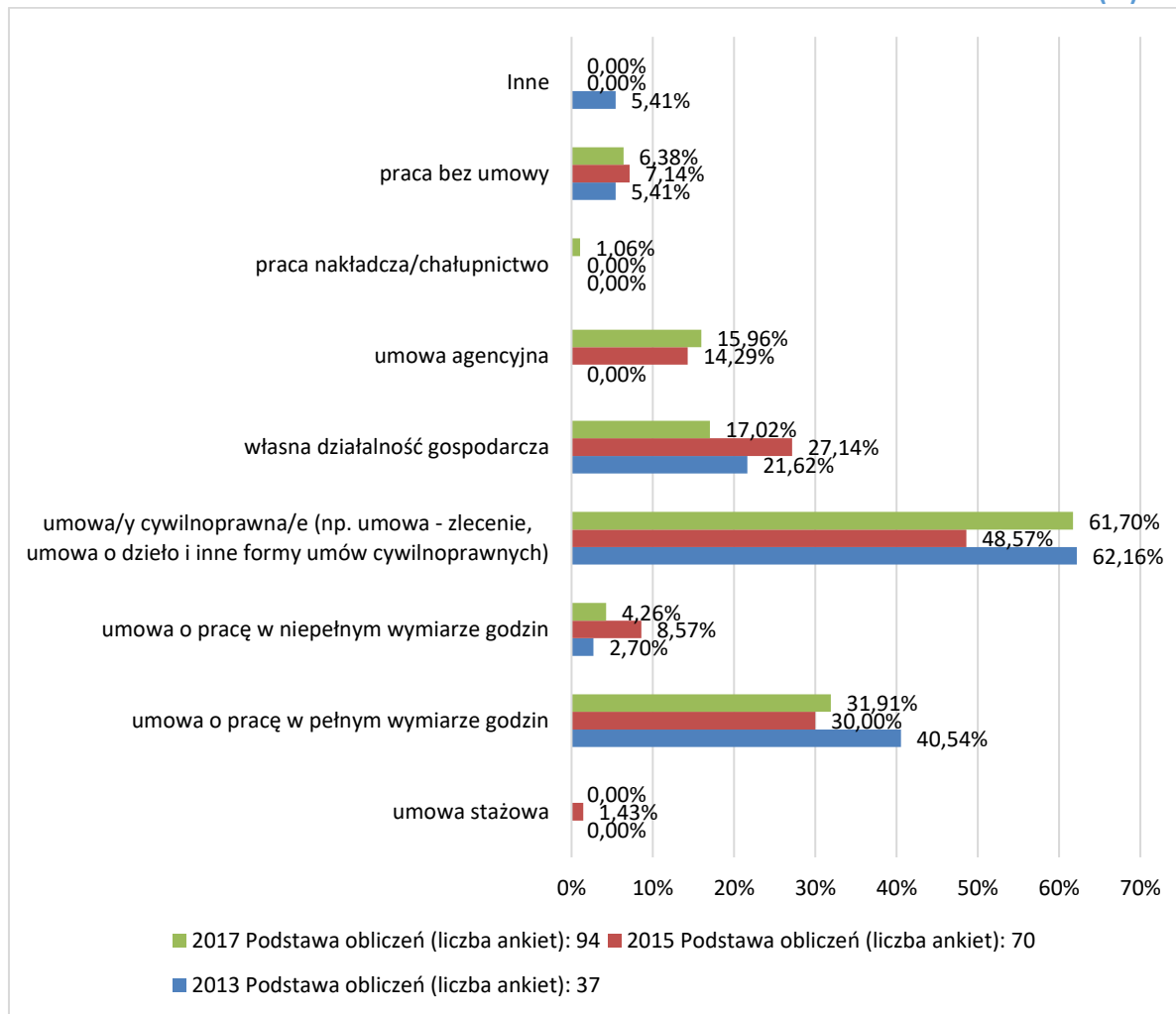
RYSUNEK 7. FORMY ZATRUDNIENIA – ABSOLWENCI UCZELNI PLASTYCZNYCH (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Sytuacja absolwentów uczelni teatralno-filmowych jest nieco odmienna od ogółu absolwentów uczelni artystycznych (rys. 8). Absolwenci z 2013 roku posiadali zarówno częściej umowy o pracę w pełnym wymiarze godzin, jak i umowy cywilno-prawne, absolwenci z roku 2015 zdecydowanie częściej prowadzili własną działalność gospodarczą, najrzadziej zaś ze wszystkich roczników zawierali umowy zlecenia i o dzieło. Tymczasem najmłodszy absolwenci, którzy skończyli studia w 2017 roku, aż w 62% deklarowali posiadanie umów cywilno-prawnych, zaś 36% z nich deklarowało umowę o pracę w niepełnym lub pełnym wymiarze godzin.

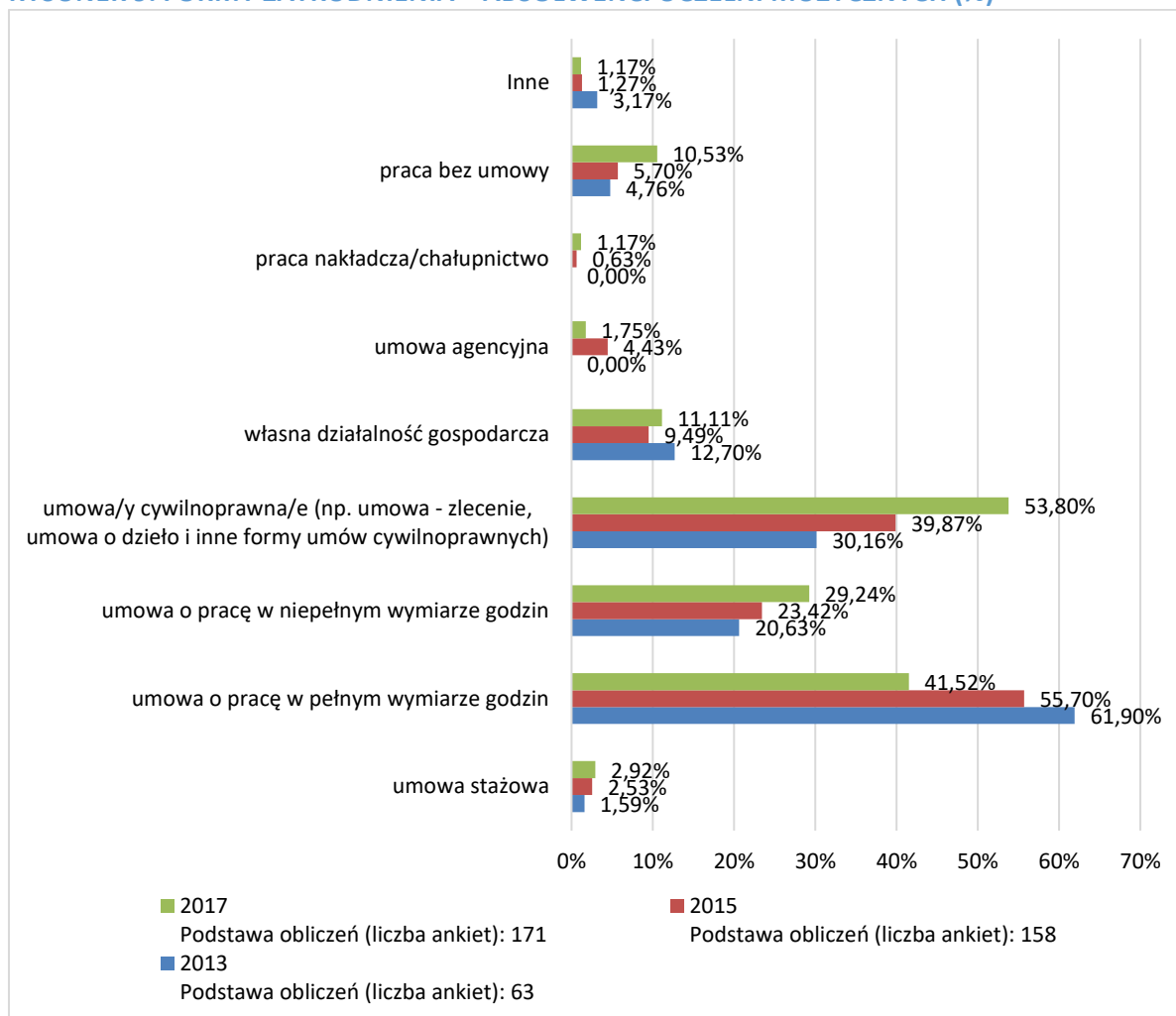
RYSUNEK 8. FORMY ZATRUDNIENIA – ABSOLWENCI UCZELNI TEATRALNO-FILMOWYCH (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

W przypadku absolwentów uczelni muzycznych wyraźnie można zauważyć, że stabilność zatrudnienia jest wyższa w grupie starszych absolwentów. Ci bowiem, którzy ukończyli studia w 2013 roku, aż w blisko 62% posiadali umowę o pracę w pełnym wymiarze godzin, w przypadku najmłodszych absolwentów, taki kontrakt posiadało tylko 41% naszych badanych. Generalnie sytuacja starszych muzyków jest lepsza w zakresie stabilności zatrudnienia, co ciekawe jednak działalność gospodarczą prowadzi zbliżony odsetek badanych ze wszystkich roczników (rys. 9).

RYSUNEK 9. FORMY ZATRUDNIENIA – ABSOLWENCI UCZELNI MUZYCZNYCH (%)

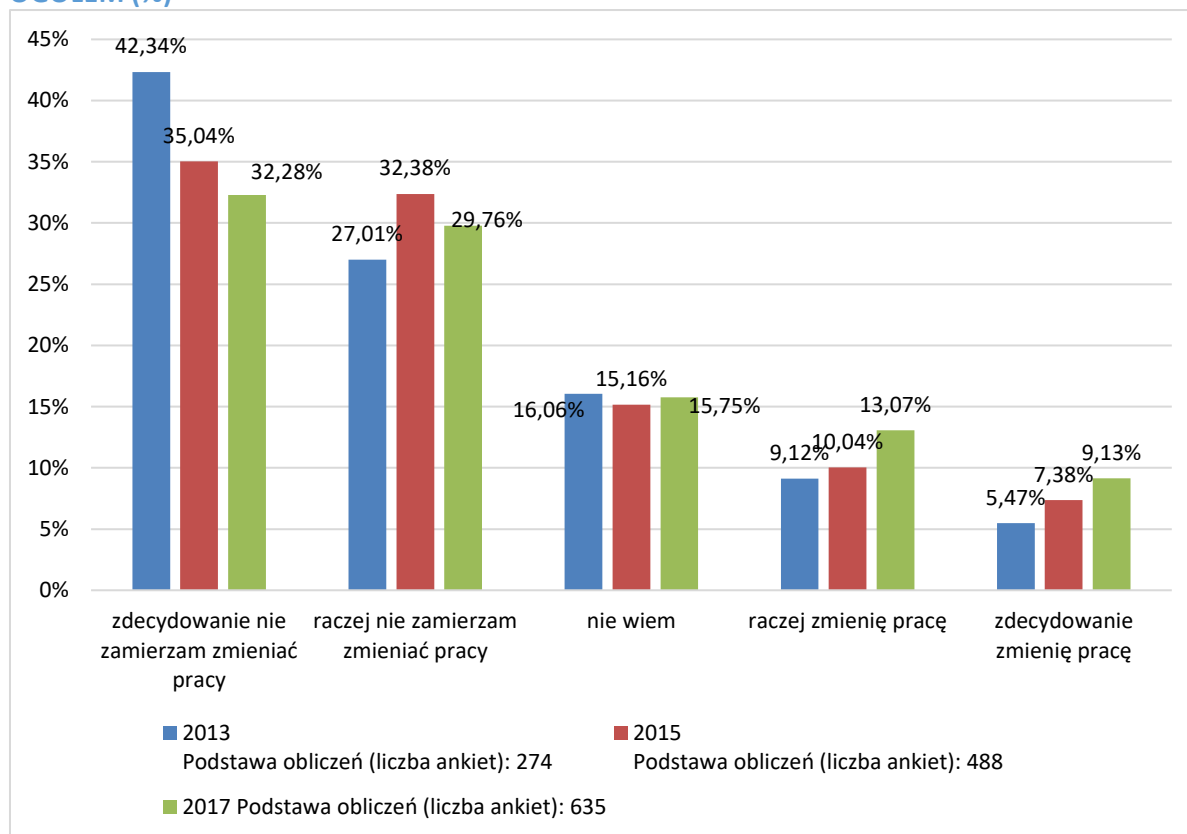
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

4.1.3. Plany dotyczące zmiany pracy przez absolwentów

Wraz z rozpoznaniem sytuacji w zakresie form zatrudnienia, w badaniu istotne było także poznanie planów, jakie posiadają absolwenci studiów artystycznych w zakresie rozwoju zawodowego. Mogłoby to wskazać pewien poziom satysfakcji z posiadanej pracy. W przypadku ogółu badanych zdecydowana większość absolwentów wszystkich roczników nie planuje zmienić pracy (rys.10). Prawie 70% absolwentów rocznika 2013, 67% z rocznika 2015 oraz 62% badanych, którzy ukończyli studia w 2017 roku, zdecydowanie lub raczej nie zamierza zmienić pracy, przy czym najstarsi absolwenci są co do tego najbardziej przekonani. Podobny odsetek badanych

wszystkich roczników nie ma na ten temat zdania, natomiast chęć zmiany pracy jest najwyższa u najmłodszych absolwentów uczelni artystycznych.

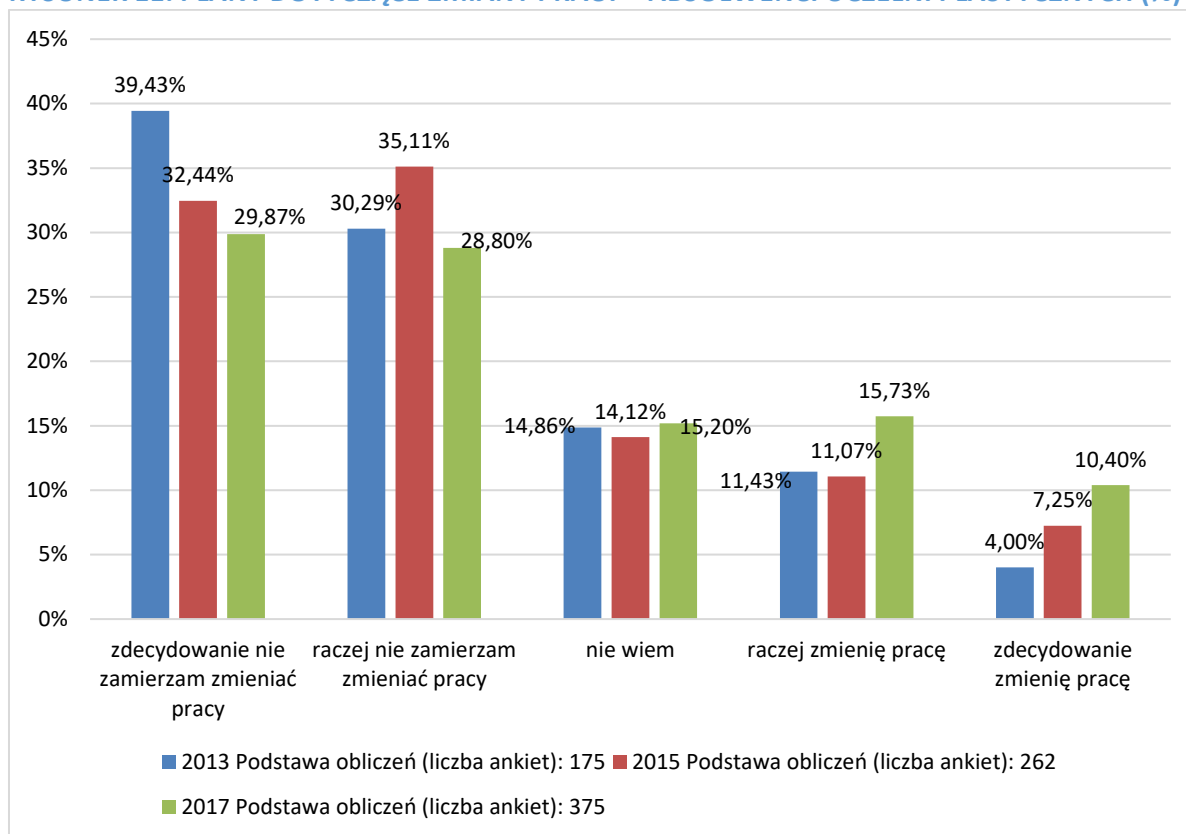
RYSUNEK 10. PLANY DOTYCZĄCE ZMIANY PRACY – ABSOLWENCI UCZELNI ARTYSTYCZNYCH OGÓŁEM (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

W przypadku absolwentów uczelni plastycznych plany dotyczące zmiany pracy były zbliżone do ogółu absolwentów (rys. 11). Warto podkreślić wyższe odsetki badanych z najmłodszego rocznika, deklarujących chęć zmiany pracy. Generalnie jednak, większość badanych artystów ze wszystkich roczników oceniło, że raczej lub zdecydowanie nie będzie poszukiwać nowej pracy.

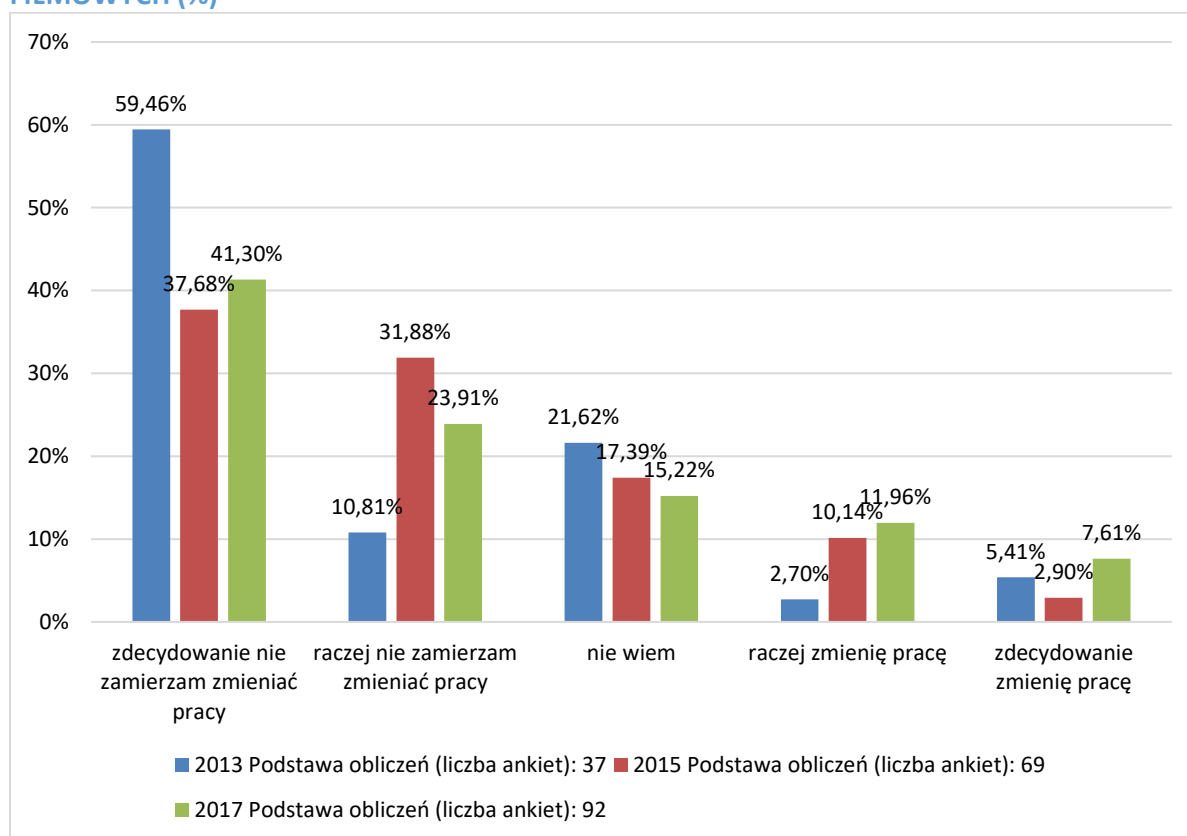
RYSUNEK 11. PLANY DOTYCZĄCE ZMIANY PRACY – ABSOLWENCI UCZELNI PLASTYCZNYCH (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Deklarowana sytuacja badanych absolwentów uczelni teatralno-filmowych była nieco odmienna od ogółu absolwentów (rys. 12). Odsetek chętnych zmienić pracę był zdecydowanie niższy niż ogółu absolwentów, przy czym im starszy był absolwent, tym rzadziej padała taka deklaracja, jak również częściej twierdził, że nie wie, czy nie zmieni pracy. Innymi słowy, starsi absolwenci czekali na możliwość, okazję lub sytuację, która może spowodować zmianę pracy, ale jej nie planowali. Co ważne także, blisko 60% badanych absolwentów z 2013 roku twierdziło zdecydowanie, że nie będą zmieniać pracy.

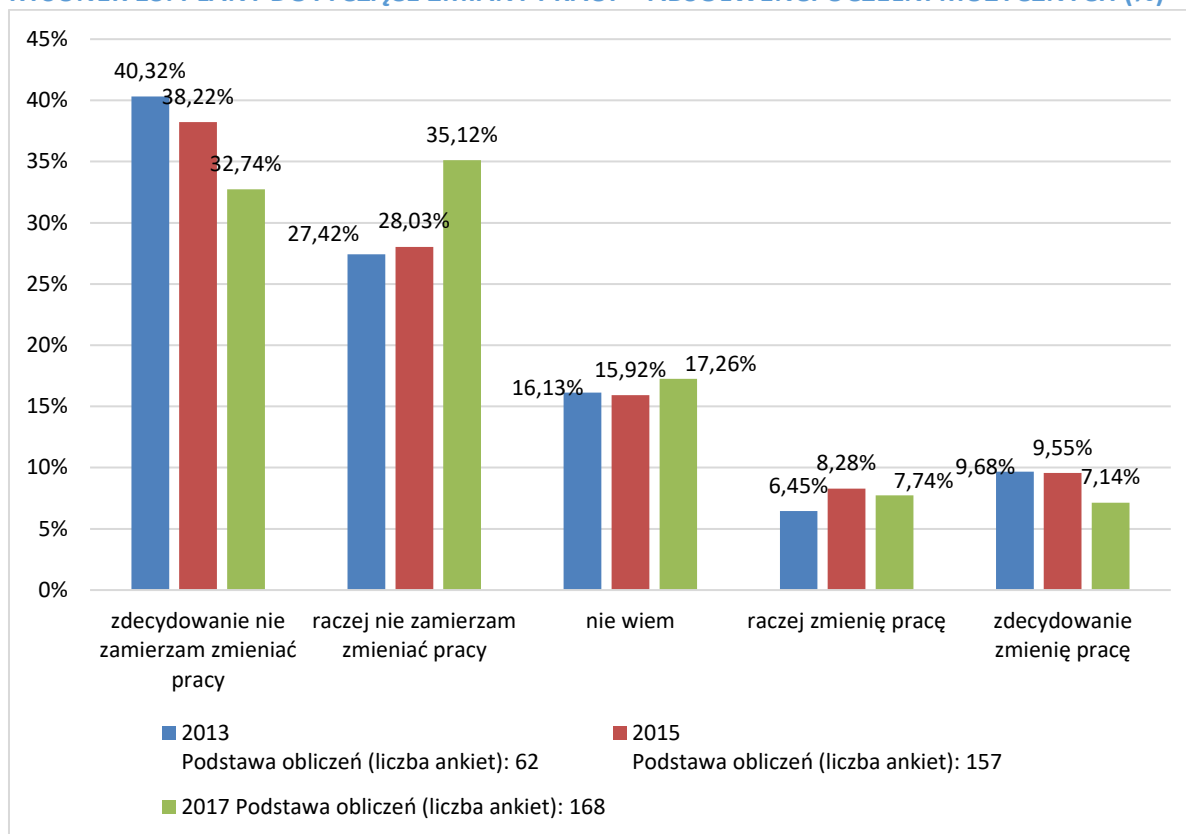
RYСУNEK 12. PLANY DOTYCZĄCE ZMIANY PRACY – ABSOLWENCI UCZELNI TEATRALNO-FILMOWYCH (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Badani absolwenci uczelni muzycznych w zakresie planów dotyczących zmiany pracy wypowiedzieli się dosyć podobnie, jak ogół absolwentów, przy czym nieco rzadziej wskazywali na potencjalną zmianę pracy (rys. 13). Starsi absolwenci najczęściej twierdzili, że na pewno nie zmienią pracy, najmłodszy zaś, że raczej tego nie uczynią. Generalnie jednak odsetek tych, którzy na pewno lub raczej nie zdecydują się na zmianę obecnego miejsca pracy był zdecydowanie wyższy, niż tych, którzy nie byli zdecydowani w tej kwestii, bądź też skłaniali się do zmiany swojego zatrudnienia.

RYSUNEK 13. PLANY DOTYCZĄCE ZMIANY PRACY – ABSOLWENCI UCZELNI MUZYCZNYCH (%)

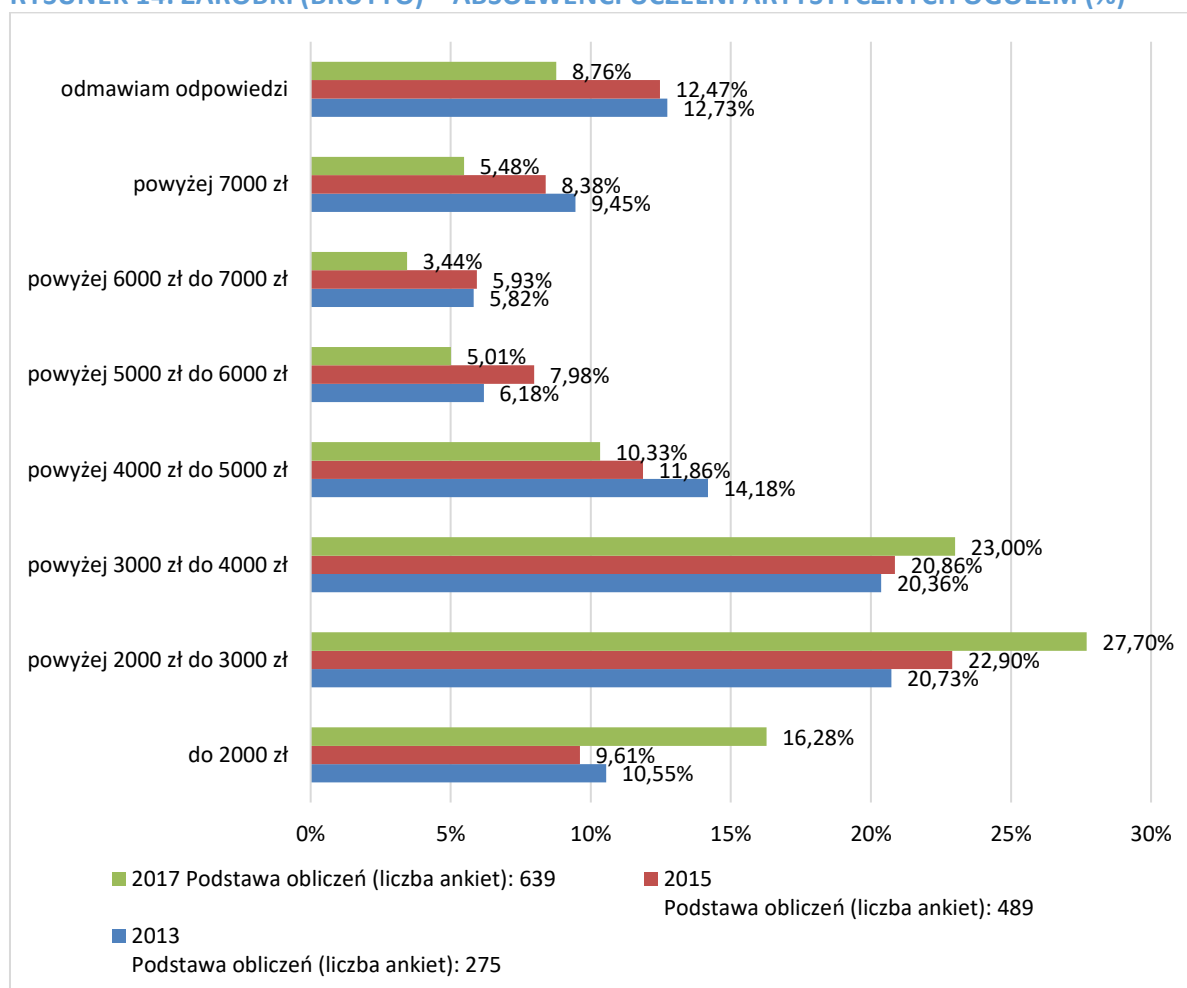

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

4.1.4. Zarobki absolwentów uczelni artystycznych

Po raz drugi w tej serii badań losów absolwentów uczelni artystycznych w Polsce zdecydowano się zadać pytanie o wysokość zarobków, tym razem jednak roczniki absolwentów z 2013, 2015 i 2017 roku. Pomimo wysokiej wrażliwości tego pytania, co najmniej 87% badanych z każdego rocznika zdecydowało się na nie odpowiedzieć (rys. 14). Generalnie, zakładając szczerłość badanych absolwentów, należy podkreślić dwie prawidłowości. W świetle pierwszej, starsi absolwenci zarabiają lepiej – spada odsetek zarabiających najmniej, poniżej 2000 zł brutto, rośnie zaś odsetek zarabiających w kategoriach powyżej 4000 zł brutto. Druga zaś, że największy odsetek absolwentów z każdego badanego rocznika zarabia do 4000 zł brutto, czyli poniżej przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, podawane przez GUS (w 2016 roku wynosiło ok. 4048 zł brutto).

RYSUNEK 14. ZAROBKI (BRUTTO) – ABSOLWENCI UCZELNI ARTYSTYCZNYCH OGÓŁEM (%)

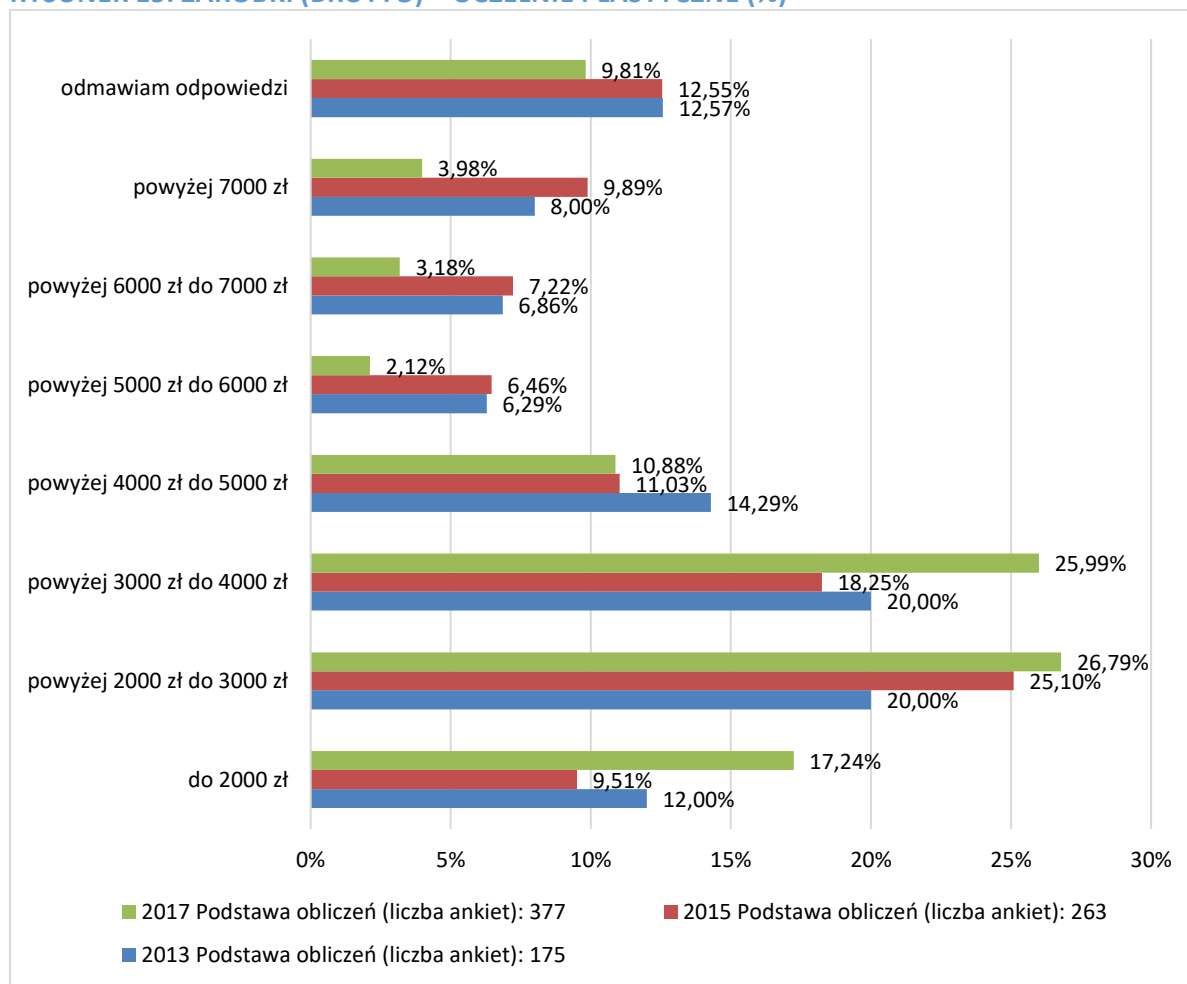

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

W przypadku uczelni plastycznych i zarobków ich absolwentów, warto zauważyć, że największe dysproporcje pomiędzy badanymi rocznikami występują w przypadku najniższych i najwyższych kategorii określających wysokość zarobków (rys. 15). W zakresie wyższych pensji przewagę liczbową mają starsi absolwenci (co ciekawe bardziej ci, którzy ukończyli studia w 2015 roku), w sytuacji najniższych zarobków zdecydowanie najmłodszy. Jednocześnie 70% badanych absolwentów z roku 2017 zarabia mniej niż 4 tys. zł brutto, czyli poniżej przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Jeśli chodzi o absolwentów, którzy ukończyli studia w 2015 roku, odsetek słabo zarabiających jest niższy i wynosi 42%, dla rocznika 2013 natomiast 52%. Wyższe pensje, powyżej 7 tys. zł brutto zdecydowanie częściej występują wśród starszych absolwentów (10% i 8%). Warto podkreślić, że sytuacja zarobkowa absolwentów z 2015 roku jest nieco lepsza, niż tych

którzy ukończyli studia w 2013 roku, zaś zdecydowanie lepsza od tych, którzy zakończyli edukację rok temu.

RYSUNEK 15. ZAROBKI (BRUTTO) – UCZELNIE PLASTYCZNE (%)

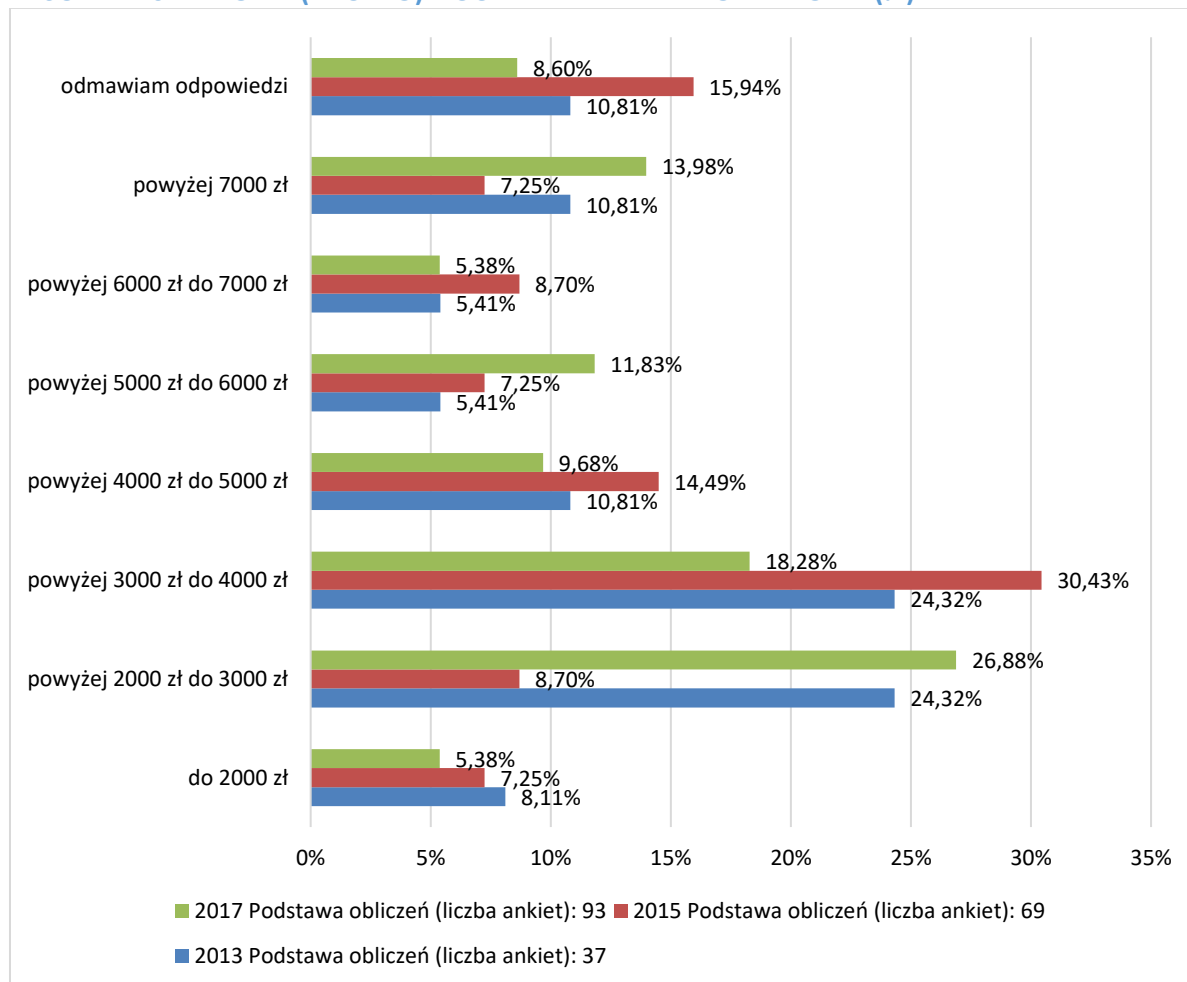

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

W przypadku uczelni teatralno-filmowych trudno doszukać się jednoznacznych prawidłowości (rys. 16). Młodszy absolwenci okazali się bowiem liderami w grupach zarobkowych powyżej 7 tys. brutto oraz w przedziale 5 tys. do 6 tys., jak również między 2 a 3 tys. brutto. Wyraźnie widać, że siatka płac jest korzystniejsza dla najmłodszej grupy absolwentów, gdyż ich zarobki sytuują się w wyższych kategoriach płacowych, zaś odsetek zarabiających mniej niż 4 tys. brutto jest zdecydowanie niższy niż ogółu absolwentów uczelni artystycznych. Poniżej tej kwoty zarabia około 50% tych artystów, którzy ukończyli studia w 2017 roku, 52% z roku 2013 i 2015. Generalnie jednak dostrzec można większe dysproporcje w płacach, jak

również najniższe odsetki badanych, którzy mają prekaryjne wynagrodzenia, poniżej 2 tys. brutto.

RYSUNEK 16. ZAROBKI (BRUTTO) – UCZELNIE TEATRALNO-FILMOWE (%)

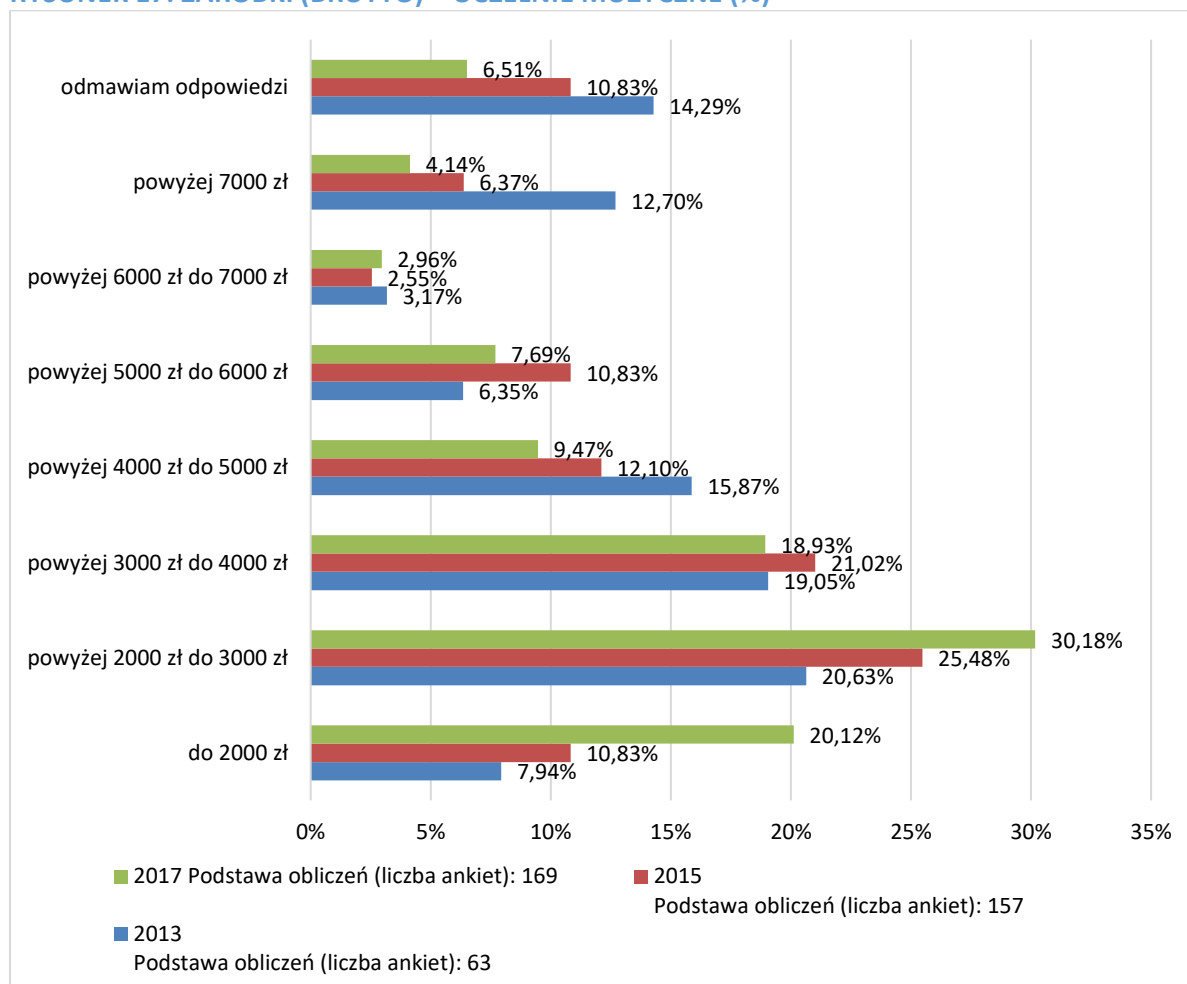

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

W przypadku badanych muzyków, po pierwsze można zauważyć w najstarszej grupie absolwentów zwiększoną niechęć do ujawnienia swoich zarobków (rys. 17). Po drugie, wśród ogółu absolwentów wyższe zarobki, powyżej 5 tys. zł brutto, są najrzadsze. Po trzecie, starsi absolwenci zarabiają zdecydowanie lepiej niż młodszy, którzy ukończyli studia w 2017 roku. Warto podkreślić ogromne sprekaryzowanie najmłodszych muzyków, gdyż 50% absolwentów sprzed roku zarabia poniżej 3 tys. zł brutto, zaś poniżej przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej zarabia blisko 69% badanych. W przypadku starszych absolwentów sytuacja zarobkowa wygląda nieco lepiej. Gdy zestawimy tą sytuację z wynikami dotyczącymi form

zatrudnienia, to okazuje się, że pomimo tego, że muzycy pracują bardzo dużo, często łącząc różne formy zatrudnienia, to nadal zarabiają relatywnie mało.

RYSUNEK 17. ZAROBKI (BRUTTO) – UCZELNIE MUZYCZNE (%)

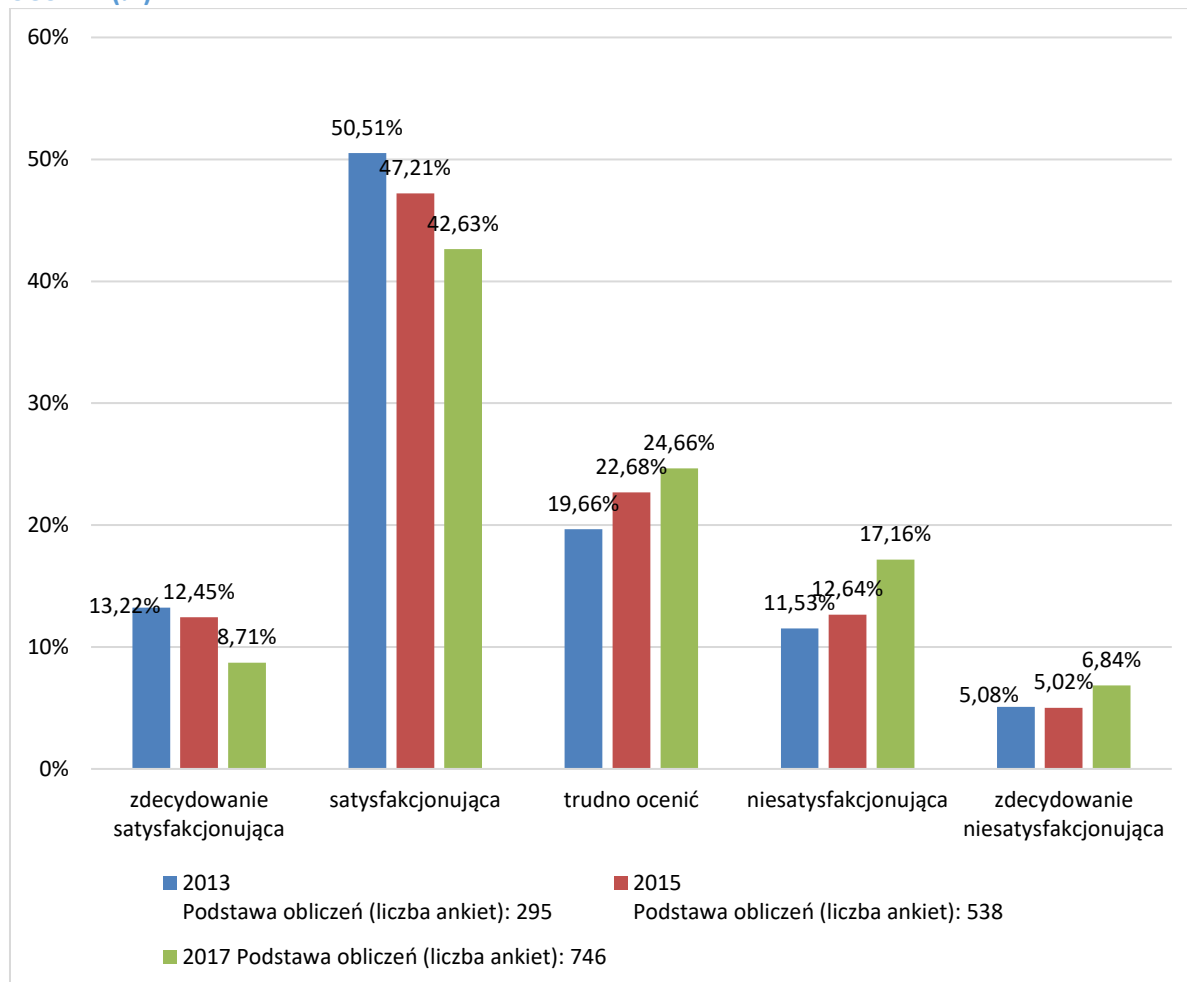
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

4.1.5. Ogólna aktualna ocena sytuacji zawodowej

Poza formą zatrudnienia i poziomem zarobków, absolwenci obu badanych roczników wypowiedzieli się w badaniu także na temat satysfakcji z aktualnej sytuacji zawodowej (rys. 18). Okazało się, że ponad połowa trzech badanych roczników absolwentów jest usatysfakcjonowana własną sytuacją zawodową. Warto zauważyć, że większe trudności w określeniu swojego poziomu satysfakcji mieli najmłodszy absolwenci, jak również częściej niż starsi absolwenci wskazywali na to, że nie są zadowoleni z własnej sytuacji

zawodowej. Generalnie im straszy absolwent, tym bardziej pozytywny stosunek do własnej kariery zawodowej i większe o tym przekonanie.

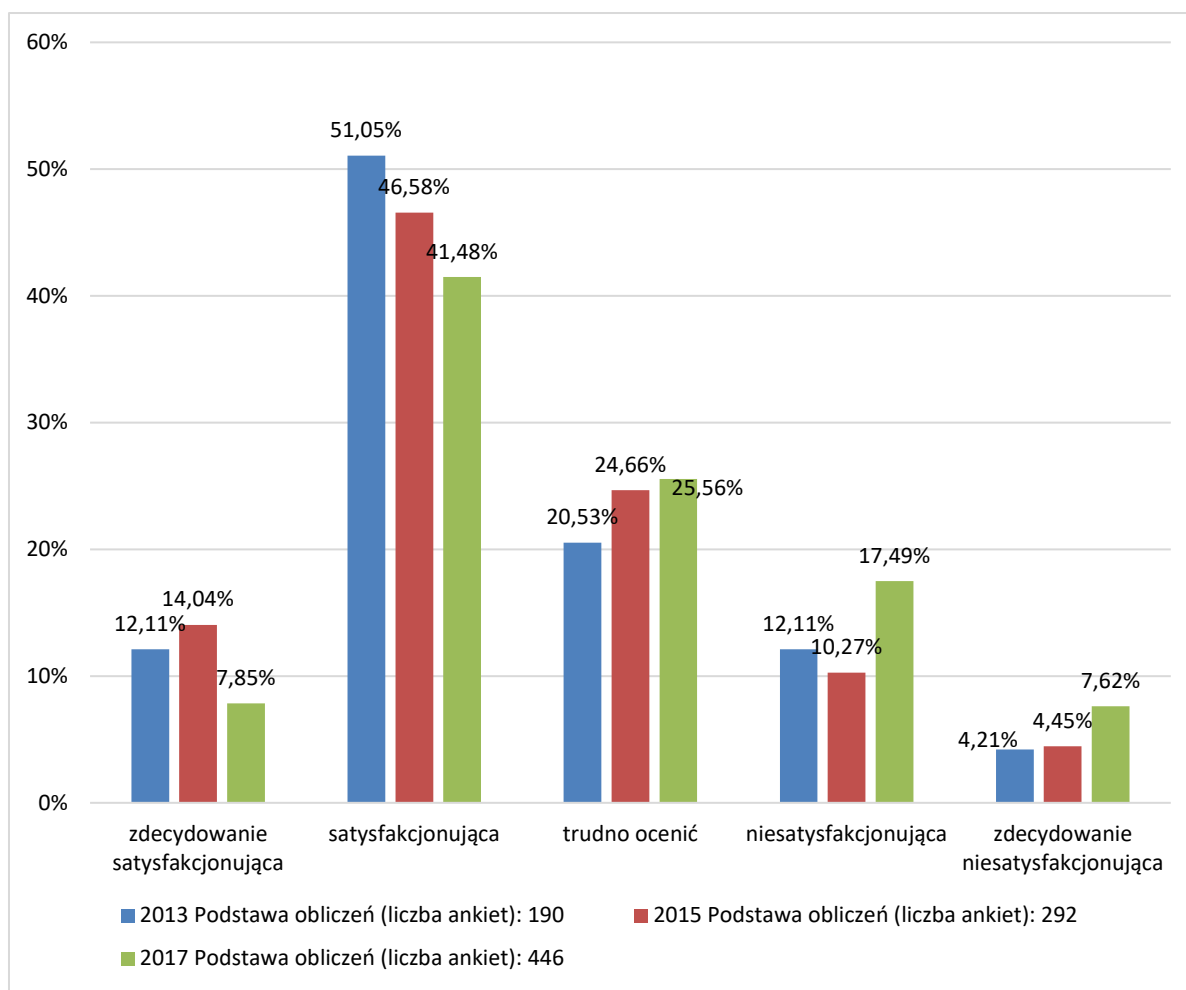
RYСУNEK 18. OGÓLNA AKTUALNA OCENA SYTUACJI ZAWODOWEJ – ABSOLWENCI UCZELNI ARTYSTYCZNYCH OGÓŁEM (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

W przypadku absolwentów uczelni plastycznych, ich ocena satysfakcji zawodowej była bardzo zbliżona do oceny ogółu absolwentów, choć warto podkreślić, że usatysfakcjonowani wśród absolwentów z 2017 roku stanowią prawie połowę badanych, zaś niezadowoleni to blisko 25% wychowanków (rys. 19). Pomimo tego, na tle zarobków większości absolwentów uczelni plastycznych, należy ten wynik uznać za bardzo optymistyczny. Starsze roczniki badanych absolwentów uczelni plastycznych posiadały znacznie wyższy poziom satysfakcji zawodowej.

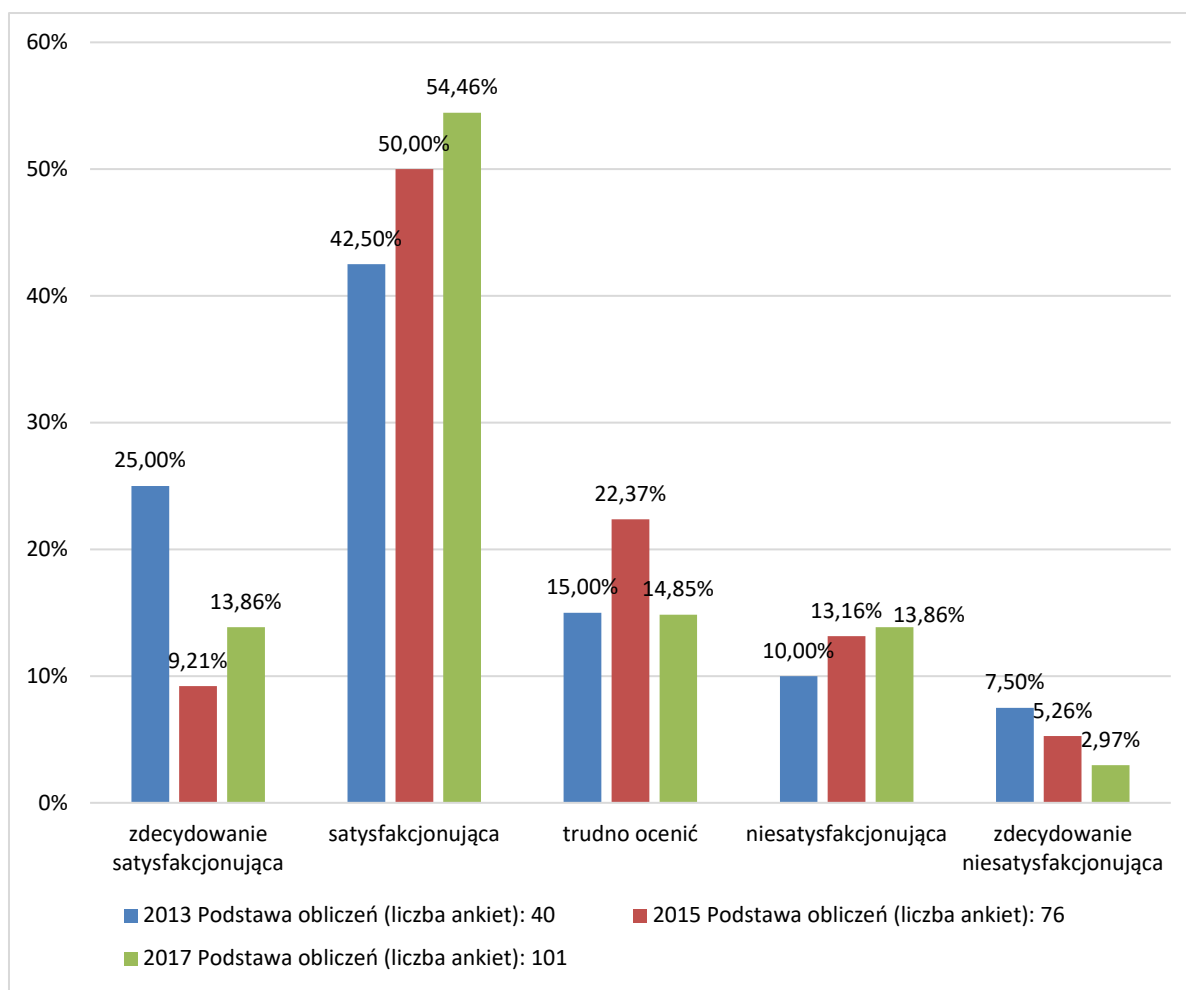
RYСУNEK 19. OGÓLNA AKTUALNA OCENA SYTUACJI ZAWODOWEJ – UCZELNIE PLASTYCZNE (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Absolwenci uczelni teatralno-filmowych, nie po raz pierwszy zresztą w tym badaniu, odmiennie i bardziej pozytywnie oceniają swoją sytuację zawodową. Po pierwsze, najmłodszy badani są najmocniej zadowolony ze swojej sytuacji zawodowej, gdyż 68% ocenia ją jako bardzo lub satysfakcjonująca; w przypadku absolwentów z roku 2013 i 2015 odsetek zadowolonych wynosi odpowiednio 67 i 59% (rys. 20). Po drugie, niezadowolonych z pracy zawodowej jest około 17% zarówno najmłodszych absolwentów (niższy odsetek niż w przypadku wszystkich badanych artystów), jak i tych, którzy ukończyli studia 3 lub 5 lat wcześniej. Warto zauważyć, że najniższe wskaźniki satysfakcji z sytuacji zawodowej deklarują absolwenci akademii teatralno-filmowych z 2015 roku.

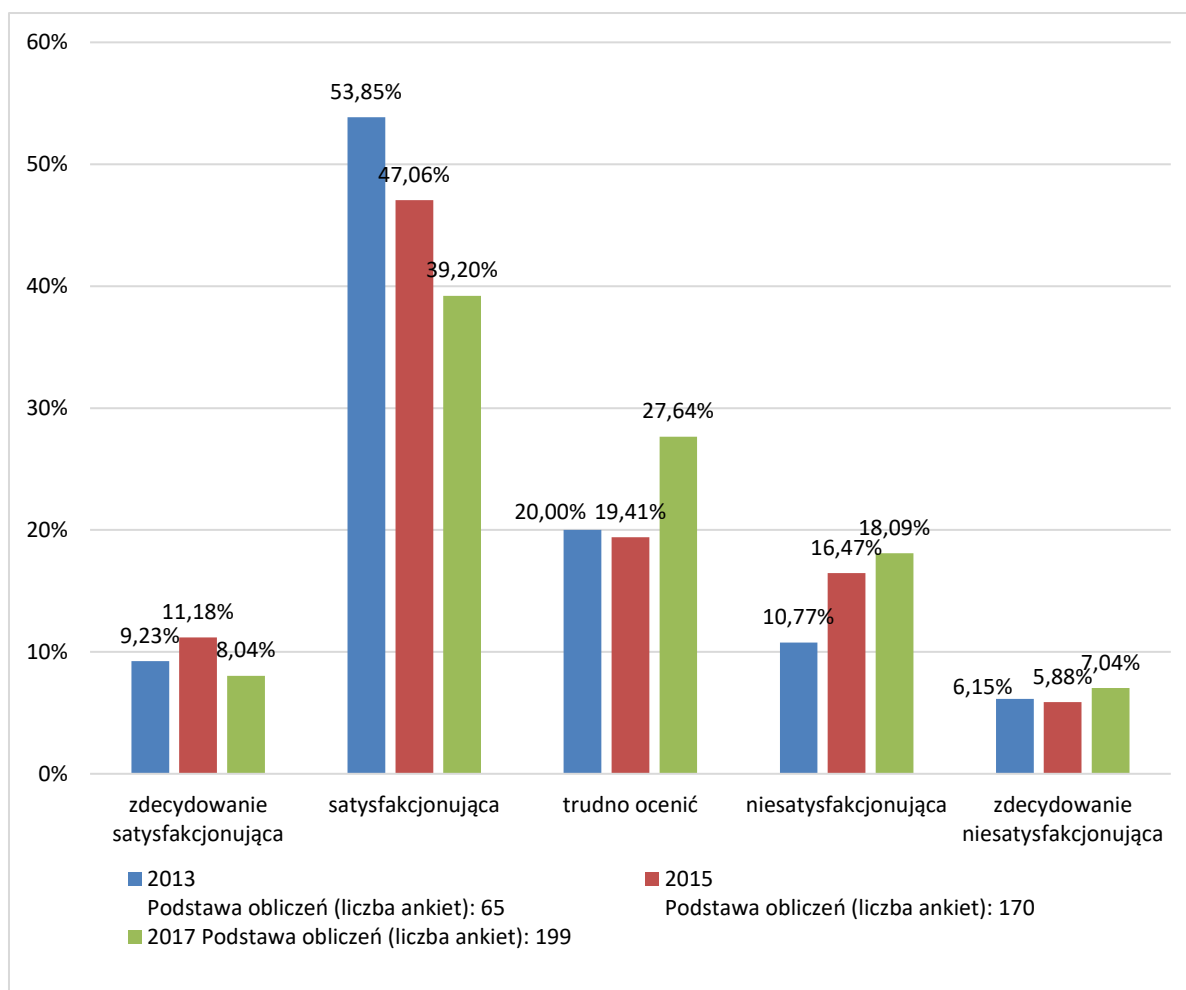
RYСУNEK 20. OGÓLNA AKTUALNA OCENA SYTUACJI ZAWODOWEJ – UCZELNIE TEATRALNO-FILMOWE (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Ocena sytuacji zawodowej muzyków z trzech badanych roczników jest zbliżona do oceny ogółu absolwentów, którzy wzięli udział w badaniu (rys. 21). Warto zauważyć, że starsze roczniki zdecydowanie rzadziej mają trudności w ocenie własnej sytuacji zawodowej, jak również rzadziej wskazują na brak satysfakcji z tego, jak układa się ich życie zawodowe. Jak u innych badanych absolwentów, opinie skrajne, czyli zdecydowana satysfakcja lub jej brak z życia zawodowego, były wskazywane najrzadziej w badaniach.

RYСУNEK 21. OGÓLNA AKTUALNA OCENA SYTUACJI ZAWODOWEJ – UCZELNIE MUZYCZNE (%)

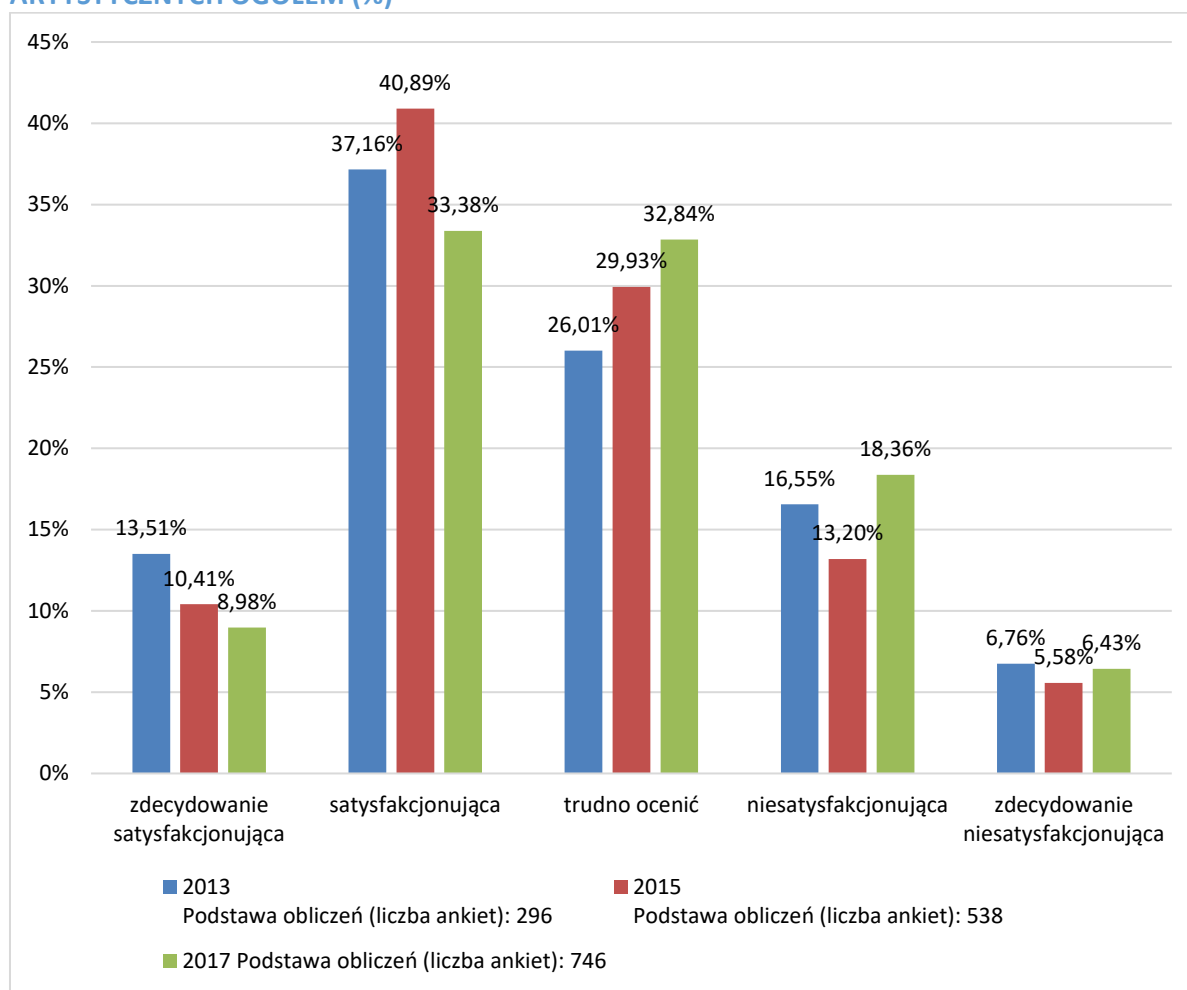

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

4.1.6. Ogólna aktualna ocena sytuacji artystycznej

Tymczasem ocena sytuacji artystycznej ogółu badanych absolwentów była inna niż zawodowej. Przede wszystkim poziom zadowolenia był nieznacznie niższy, niż w przypadku oceny sytuacji zawodowej. Szczególnie charakterystyczny jest wzrost odsetka badanych w każdej grupie absolwentów, którzy nie byli w stanie rozstrzygnąć, czy są lub czy nie są ze swojej sytuacji artystycznej zadowoleni (rys. 22). W przypadku najmłodszego rocznika zadowolonych z obecnej sytuacji artystycznej było 42% badanych, w przypadku starszych nieco więcej – około 51% badanych. Dla każdej grupy badanych absolwentów, co najmniej 19% z nich wyraźnie opowiadało się za opcją braku zadowolenia artystycznego.

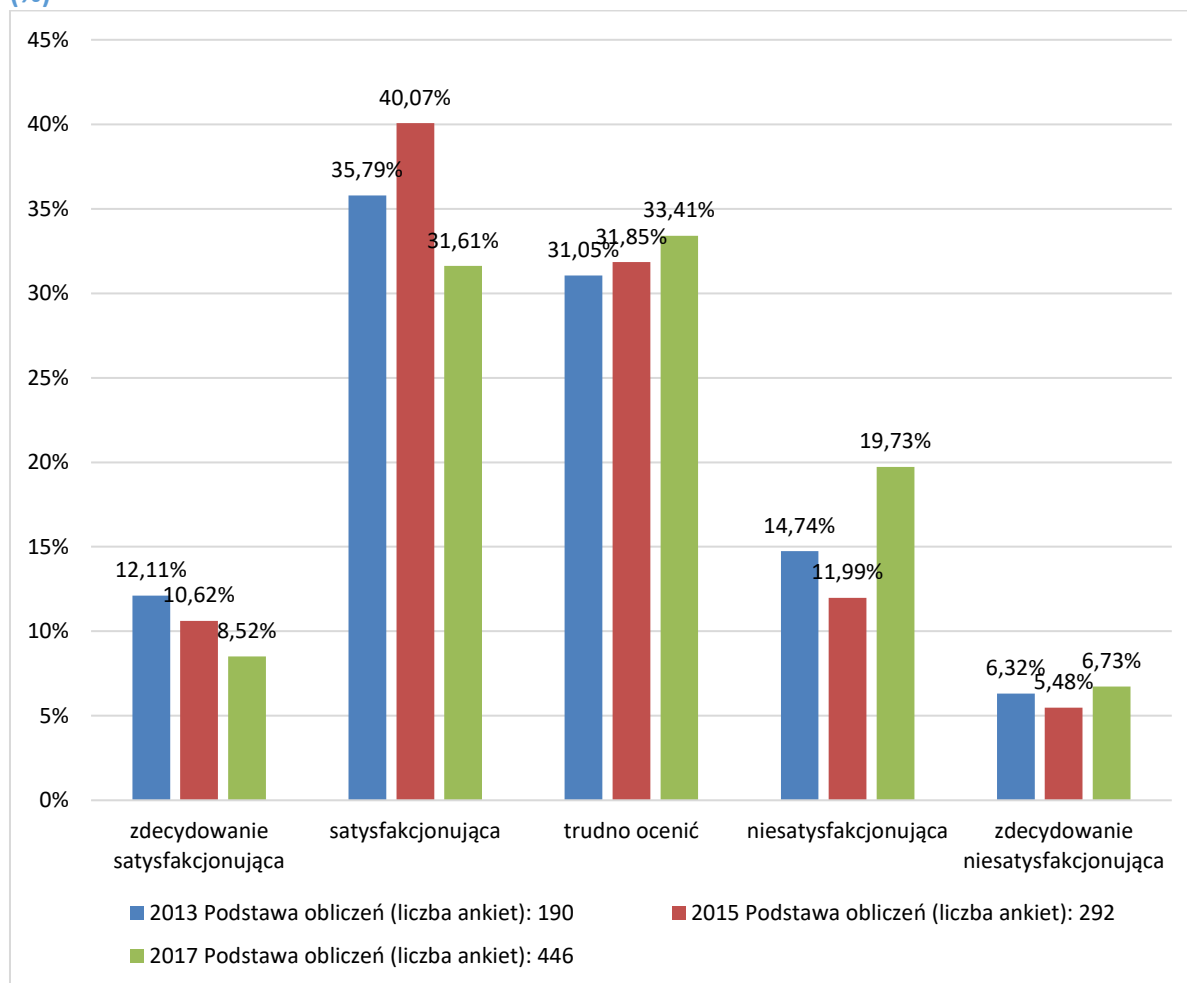
RYSUNEK 22. OGÓLNA AKTUALNA OCENA SYTUACJI ARTYSTYCZNEJ – ABSOLWENCI UCZELNI ARTYSTYCZNYCH OGÓŁEM (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

W przypadku oceny sytuacji artystycznej przez absolwentów uczelni plastycznych, jest ona bardzo zbliżona do oceny ogółu badanych artystów (rys. 23). Warto jednak zauważyć wyższy odsetek badanych z trzech roczników, którzy nie potrafili ocenić swojej sytuacji artystycznej. Dodatkowo, gdyby zestawić tych, którzy nie mają zdania, jak również tych, którzy deklarowali brak zadowolenia i satysfakcji z własnej sytuacji artystycznej, to stanowią oni zdecydowanie ponad połowę badanych w każdym roczniku, w szczególności blisko 60% badanych, którzy ukończyli studia w 2017 roku. Należy jednak podkreślić, że w każdym roku naszych badań, ocena sytuacji artystycznej jest zwykle nieco niższa od oceny sytuacji zawodowej w grupie absolwentów uczelni artystycznych.

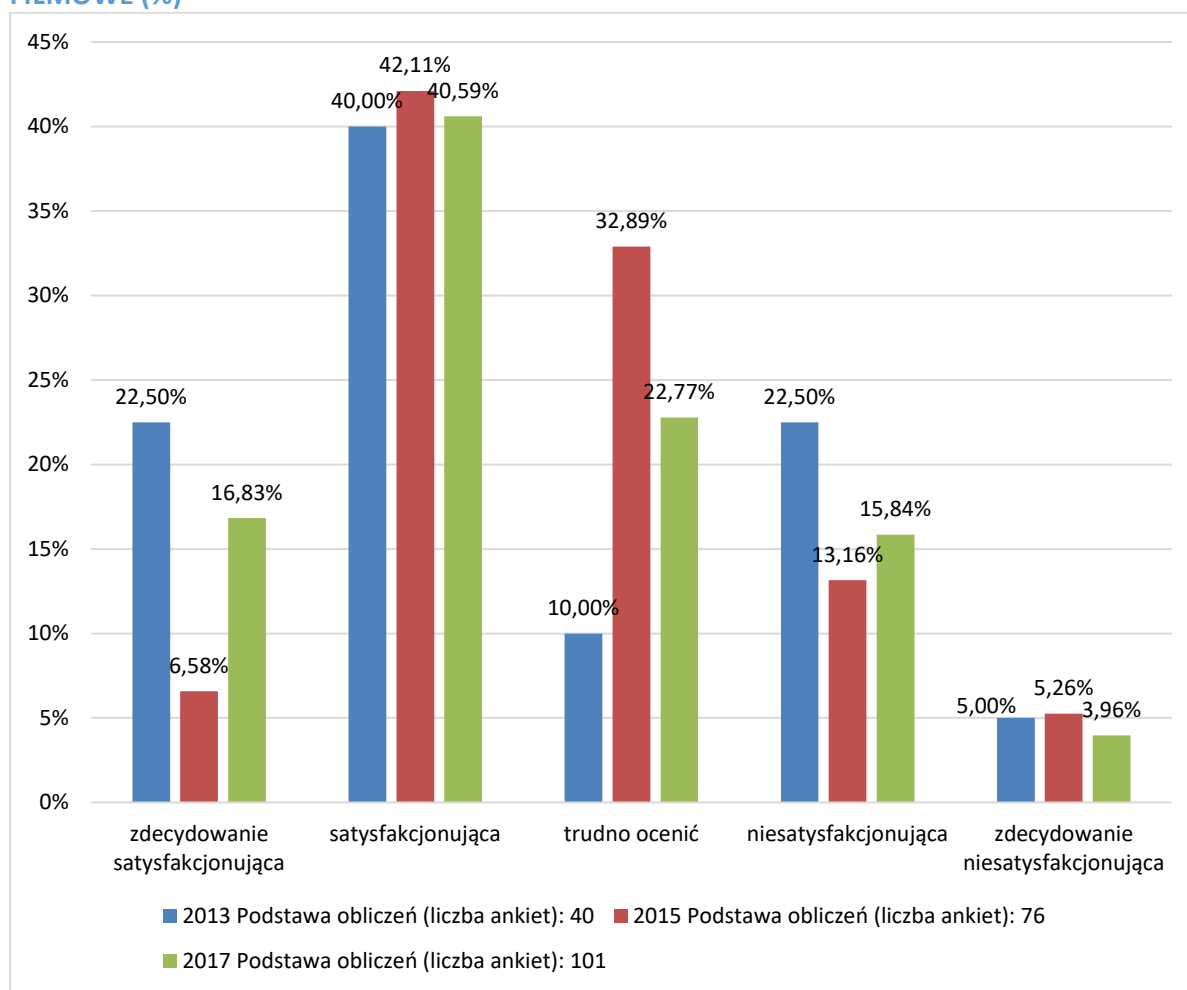
RYСУNEK 23. OGÓLNA AKTUALNA OCENA SYTUACJI ARTYSTYCZNEJ – UCZELNIE PLASTYCZNE (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Ocena sytuacji artystycznej absolwentów uczelni teatralno-filmowych jest niejednoznaczna (rys. 24). Generalnie ich poziom satysfakcji jest wyższy niż ogółu absolwentów, za wyjątkiem tych absolwentów, którzy ukończyli studia w 2015 roku (tutaj wskaźniki są bardzo zbliżone). Roczники absolwentów 2013 i 2017 mają wyższy poziom satysfakcji artystycznej – zdecydowanie ponad połowa badanych w tych grupach uznała, że są zdecydowanie usatysfakcjonowani lub usatysfakcjonowani z ich aktualnej sytuacji artystycznej. Należy podkreślić, że badani, którzy ukończyli studia teatralno-filmowe w 2017 roku, najrzadziej ze wszystkich badanych absolwentów, wskazywali na trudność oceny własnej sytuacji artystycznej (zaledwie 10%).

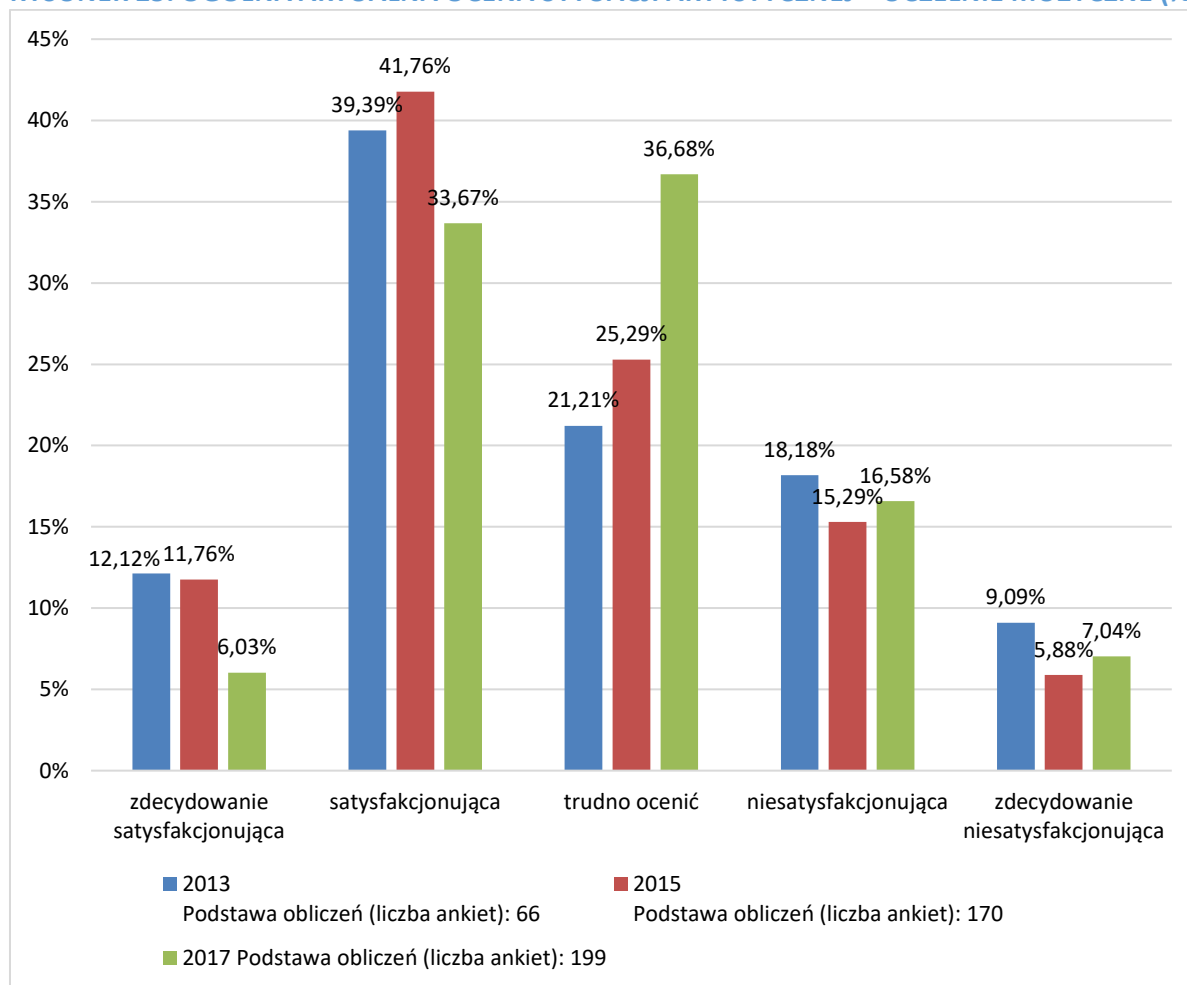
RYСУNEK 24. OGÓLNA AKTUALNA OCENA SYTUACJI ARTYSTYCZNEJ – UCZELNIE TEATRALNO-FILMOWE (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Ocena sytuacji artystycznej przez absolwentów uczelni muzycznych jest ona zbliżona do oceny ogółu badanych artystów (rys. 25). Warto jednak zauważyć bardzo wysoki odsetek badanych (37%), którzy ukończyli studia w 2017 roku, którzy nie potrafili ocenić swojej sytuacji artystycznej. Dodatkowo, gdyby zestawić tych, którzy nie mają zdania, jak również tych, którzy deklarowali brak zadowolenia i satysfakcji z własnej sytuacji artystycznej, to w przypadku dwóch starszych roczników muzyków, nie stanowią oni nawet połowy badanych, natomiast ci, którzy ukończyli studia w 2017 roku, stanowią blisko 61% badanych. Generalnie jednak, w przypadku starszych absolwentów uczelni muzycznych, poziom satysfakcji z sytuacji artystycznej jest wyższy niż u młodszych absolwentów.

RYСУNEK 25. OGÓLNA AKTUALNA OCENA SYTUACJI ARTYSTYCZNEJ – UCZELNIE MUZYCZNE (%)

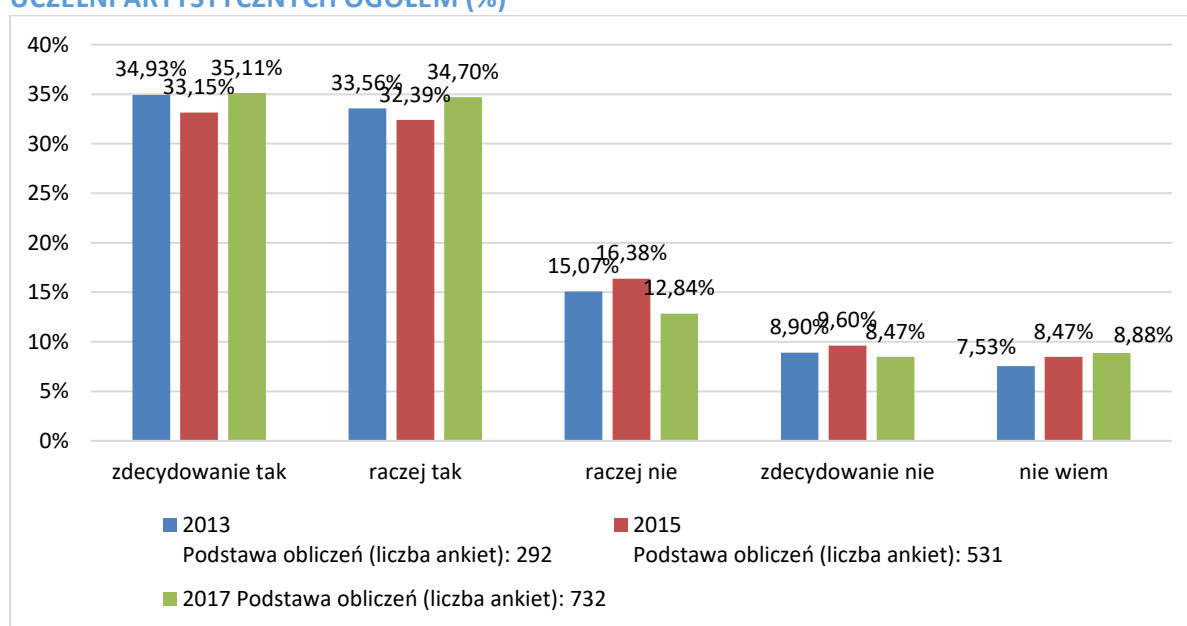

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

4.2. Studia na uczelni artystycznej i dostosowanie oferty studiów do potrzeb przyszłych absolwentów uczelni artystycznych

Absolwenci uczelni artystycznych dokonali także w tej edycji badań samooceny, dotyczącej sytuacji, czy z perspektywy czasu dokonaliby takiego samego wyboru kierunku studiów. Odpowiedzi zarówno dla rocznika, który ukończył studia rok temu, oraz 3 i 5 lat temu, dla ogółu absolwentów uczelni artystycznych nie odbiegają znacznie od wyników badań poprzednich edycji (rys. 26). Prawie 70% (w przypadku rocznika 2015 ponad 65%) absolwentów z trzech roczników ponownie wybrałoby ukończony kierunek (suma odpowiedzi *zdecydowanie* i *raczej tak*). Natomiast co czwarty badany nie zdecydowałby się na podjęcie kształcenia na wybranym wcześniej kierunku (suma odpowiednio *zdecydowanie nie* i *raczej nie* – 24%, 26 % i 21%, dla roczników 2013, 2015 i 2017). Wśród osób, które nie potrafiły odpowiedzieć na to pytanie (*nie wiem*) dominowały głównie te, które częściej wyrażały brak zaspokojenia oczekiwań artystycznych lub nie udzielały jednoznacznej odpowiedzi (*ani tak, ani nie*) na pytanie o poziom spełnienia oczekiwań przez uczelnię. Generalnie jednak, zdecydowana większość uczestników naszych badań ponownie zdecydowałaby się na wybór tego samego kierunku studiów.

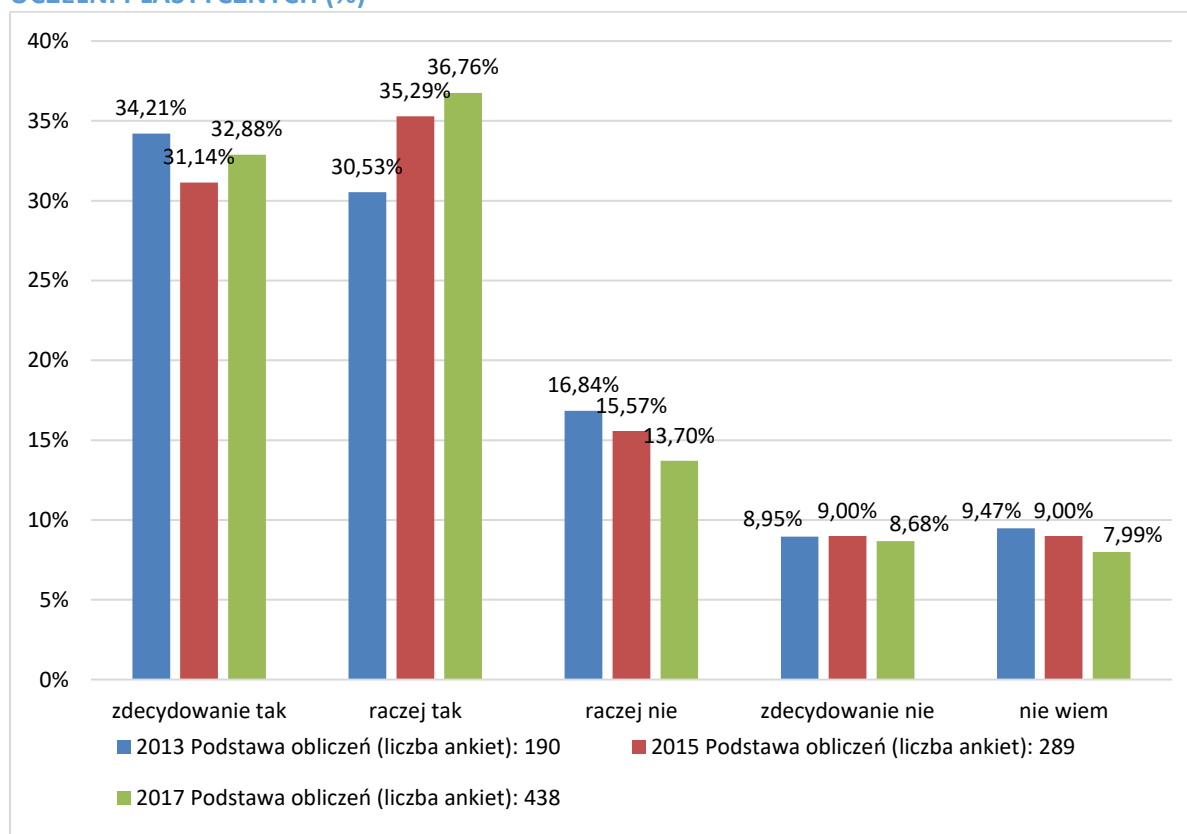
RYСУNEK 26. DEKLARACJA PONOWNEGO WYBORU KIERUNKU STUDIÓW – ABSOLWENCI UCZELNI ARTYSTYCZNYCH OGÓŁEM (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Wyniki dla absolwentów uczelni plastycznych są zbliżone do ogólnych statystyk z tegorocznego badania (rys. 27), a także nie odbiegają znacznie od ubiegłorocznych wyników dla absolwentów uczelni plastycznych. I tak, ponowny wybór studiów zadeklarowało kolejno 64% najstarszych absolwentów (2013), 66% młodszych (2015) oraz 70% najmłodszych (2017). Z kolei negatywne opinie w zakresie ponownego wyboru studiów, tak jak w przypadku ogólnych wyników artystów, wyraził co czwarty absolwent z roczników 2013 i 2015 oraz co piąty respondent z rocznika 2017. Młodszy absolwenci mają więc nieco większe przekonanie, co do ponownego wyboru tego samego kierunku studiów.

RYСУNEK 27. DEKLARACJA PONOWNEGO WYBORU KIERUNKU STUDIÓW – ABSOLWENCI UCZELNI PLASTYCZNYCH (%)

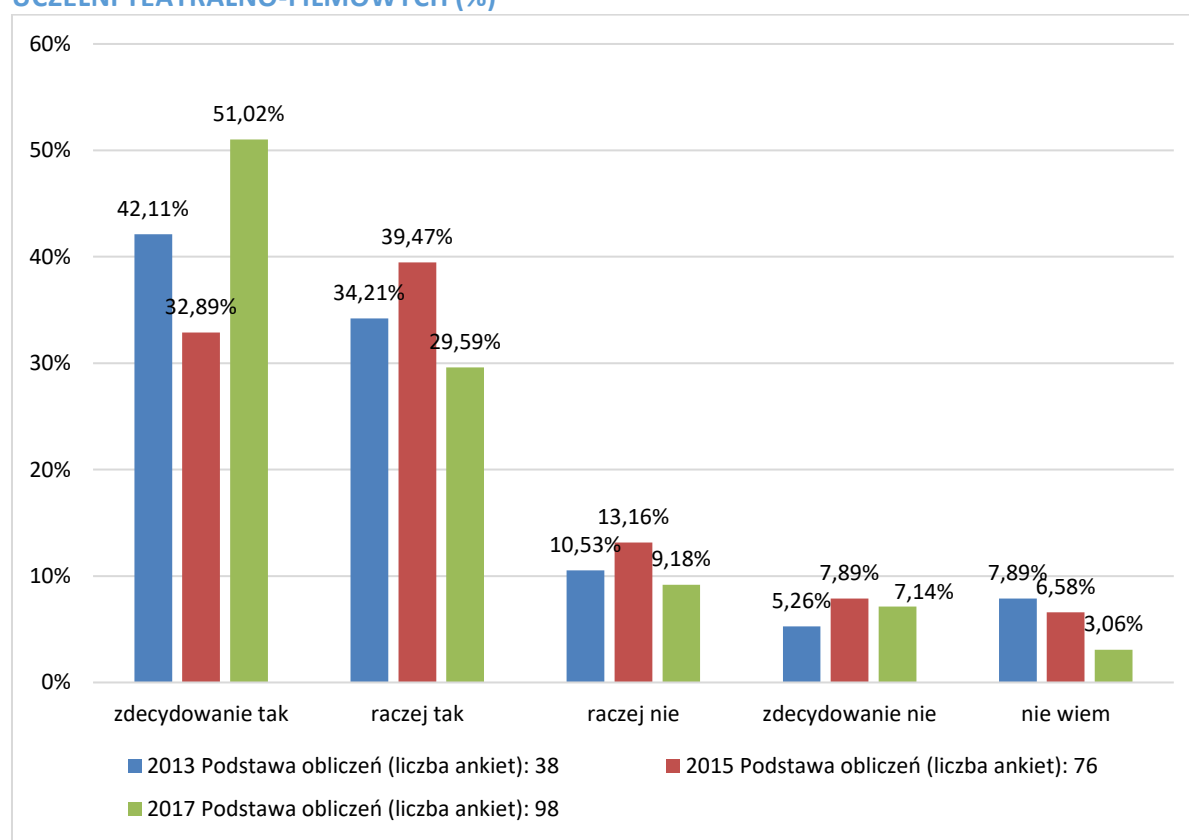

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Największe rozbieżności w odpowiedziach odnotowano wśród absolwentów uczelni teatralno-filmowych, gdzie aż 81% absolwentów z rocznika 2017 ponownie zdecydowałoby się na ukończone przez siebie studia, w porównaniu do 77% i 72% ich starszych kolegów z rocznika 2013

i 2015. Są to też najwyższe oceny w porównaniu do pozostałych typów uczelni. Osoby, które nie potrafiły określić, czy po raz kolejny wybrałyby własny kierunek studiów (odpowiedź *nie wiem*), to także w znacznej mierze osoby, które w negatywny sposób oceniły własne przygotowanie do funkcjonowania na rynku pracy/sztuki, jakiego oczekiwały od uczelni (rys. 28).

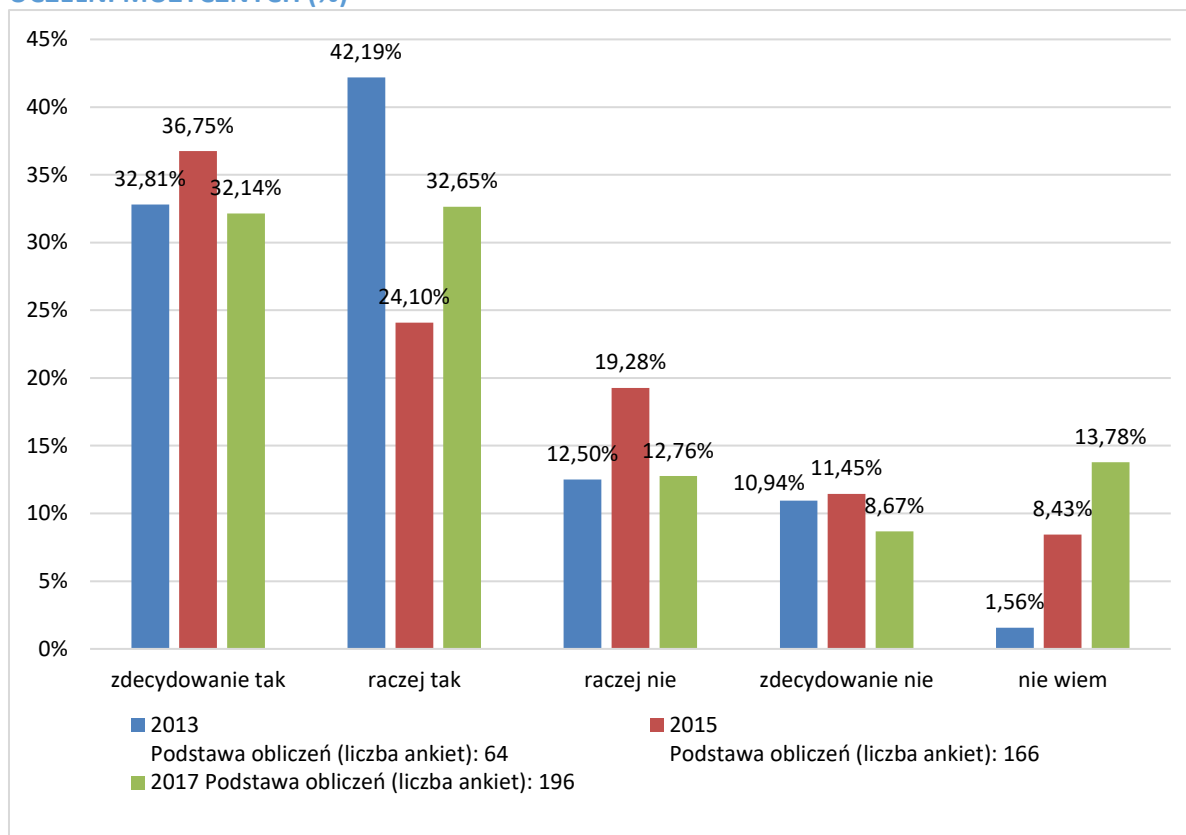
RYСУNEK 28. DEKLARACJA PONOWNEGO WYBORU KIERUNKU STUDIÓW – ABSOLWENCI UCZELNI TEATRALNO-FILMOWYCH (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Również w przypadku absolwentów uczelni muzycznych, zdecydowana większość badanych ze wszystkich roczników dokonałaby powtórnego wyboru ukończonego kierunku, przy czym najslabiej w deklaracji powtórnego wyboru studiów artystycznych wypadli absolwenci z 2015 roku (rys 29). Blisko 31% z nich *raczej* lub *zdecydowanie nie* zdecydowałoby się kolejny raz na ten sam kierunek. Być może wytłumaczeniem stosunkowo częściej wśród badanych niechęci do własnego kierunku, jest niski poziom płac muzyków.

RYSUNEK 29. DEKLARACJA PONOWNEGO WYBORU KIERUNKU STUDIÓW – ABSOLWENCI UCZELNI MUZYCZNYCH (%)

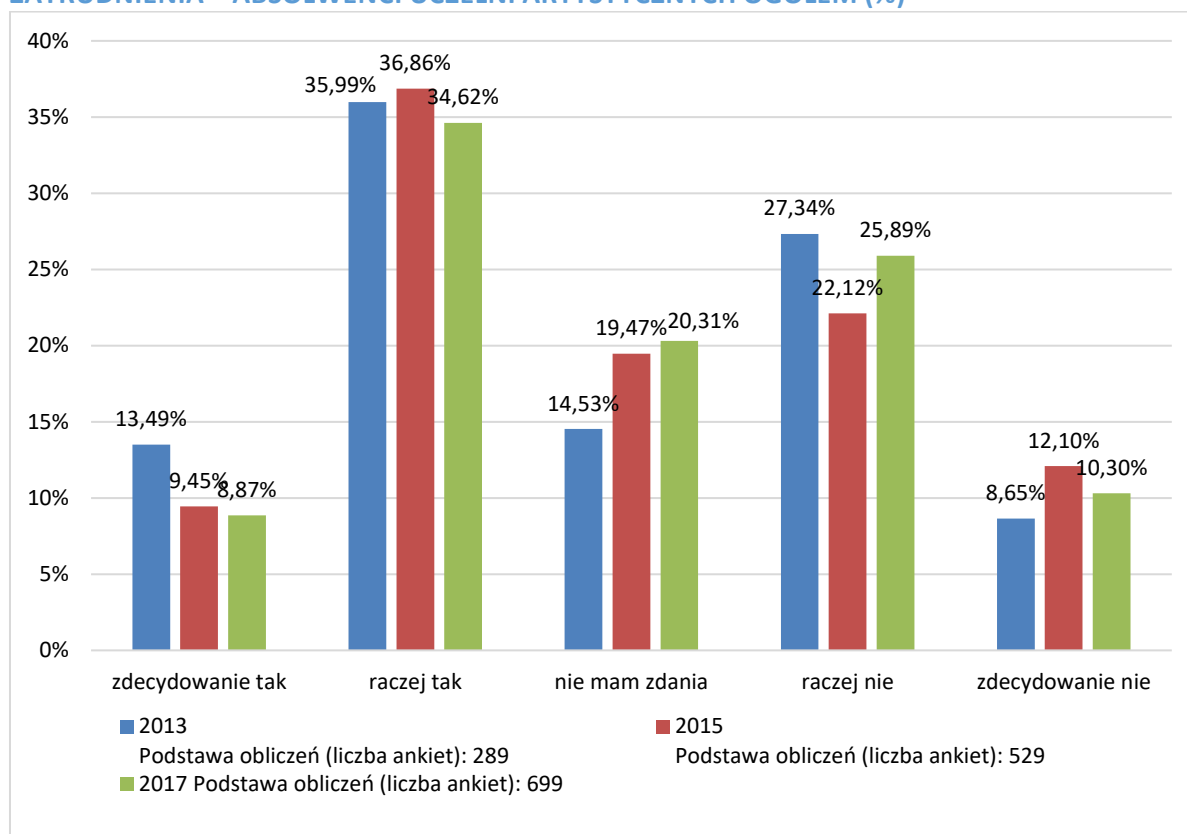
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Nadal dużym wyzwaniem dla uczelni artystycznych jest dostosowanie oferty dydaktycznej do dynamicznie rozwijającego się rynku kreatywnego i nowych technologii. Konieczność sprostania wymogom instytucji edukacyjnych i potrzebom rynku pracy sprawiają, że niezbędne jest stałe monitorowanie oferty dydaktycznej. Stąd niezmiernie istotne staje się poznanie, w jaki sposób absolwenci uczelni artystycznych postrzegają użyteczność pozyskanej wiedzy i umiejętności oraz jakie zmiany w ofercie studiów są w stanie zaproponować, dzięki swojemu doświadczeniu.

Mając na uwadze perspektywę znalezienia zatrudnienia, wszystkie trzy badane roczniki absolwentów zgodnie uważały (rocznik 2017 – ok. 35%, 2015 – ok. 37%, 2013 – ok. 36%), że zdobyta wiedza i umiejętności w toku kształcenia na Uczelni raczej spełniły ich oczekiwania (rys. 30), jednocześnie prawie jedna czwarta badanych (rocznik 2017 – ok. 26%, 2015 – ok. 22%,

2013 – ok. 27%) uważała, że raczej nie spełniły. Około 20% uczestników badania nie posiadało zdania w tej kwestii.

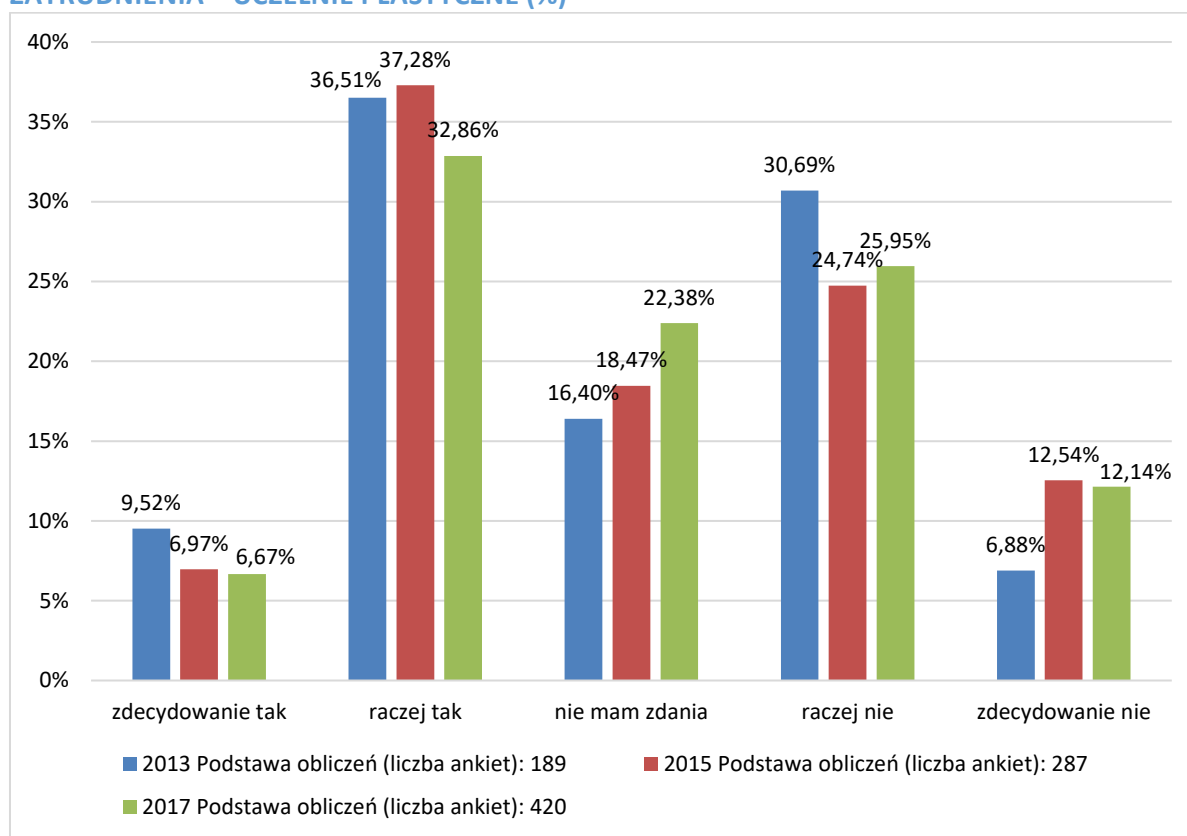
RYСУNEK 30. WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI POZYSKANE PODCZAS KSZTAŁCENIA W PERSPEKTYWIE ZATRUDNIENIA – ABSOLWENCI UCZELNI ARTYSTYCZNYCH OGÓŁEM (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Zbliżona sytuacja miała miejsce wśród badanych absolwentów uczelni plastycznych (rys. 31) – tutaj również największą popularnością cieszyła się odpowiedź, że wiedza i umiejętności, które nabyli w toku kształcenia, okazały się raczej przydatne (ok. 37% – 2013r. i 2015r., ok. 33% głosów – 2017r.). Deklarację, że raczej nie były przydatne złożyło ok. 31% najstarszych badanych absolwentów. Pozostałe odpowiedzi są podobne jak odpowiedzi absolwentów ogółem.

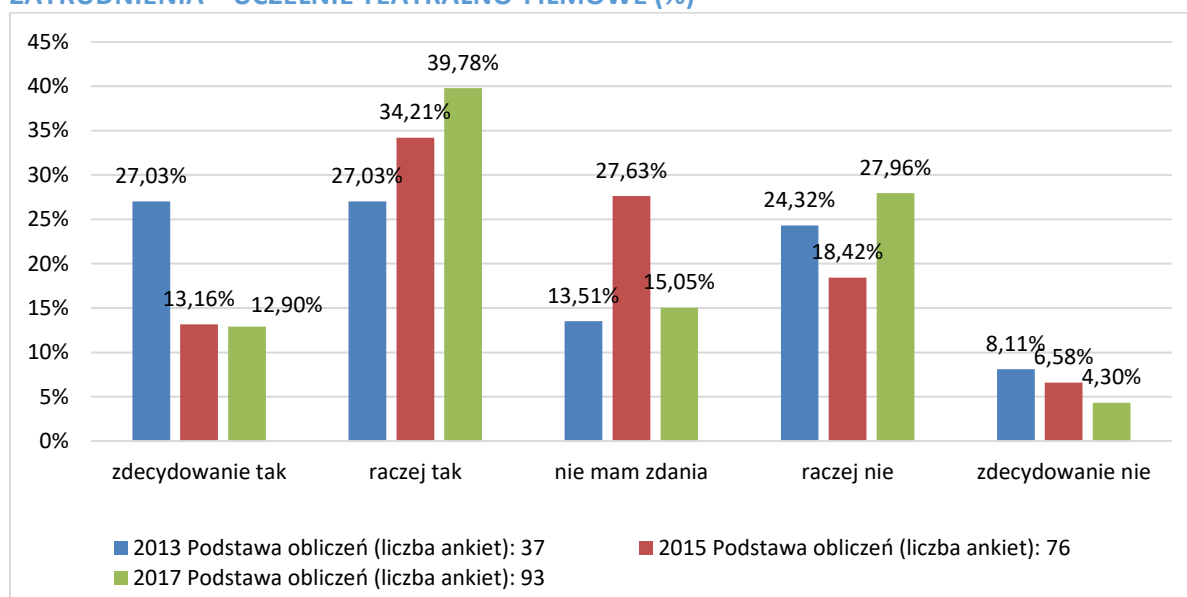
RYSUNEK 31. WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI POZYSKANE PODCZAS KSZTAŁCENIA W PERSPEKTYWIE ZATRUDNIENIA – UCZELNIE PLASTYCZNE (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Nieco inaczej wygląda sytuacja na uczelniach teatralno-filmowych (rys. 32). Generalnie większość badanych absolwentów uczelni filmowo-teatralnych jest zadowolonych lub raczej zadowolonych z pozyskanej wiedzy i umiejętności. Przede wszystkim zaś wyróżniają się odpowiedzi rocznika 2013, który to w większości uważał (ok. 27%, pozostałe roczniki ok. 13%), że wiedza i umiejętności nabyte podczas studiów zdecydowanie przydały im się na rynku pracy. Rocznik 2017 natomiast w znacznej przewadze nad pozostałymi zadeklarował, że raczej się przydały – ok. 40%. Około 28% absolwentów rocznika 2015 nie miało zdania na ten temat.

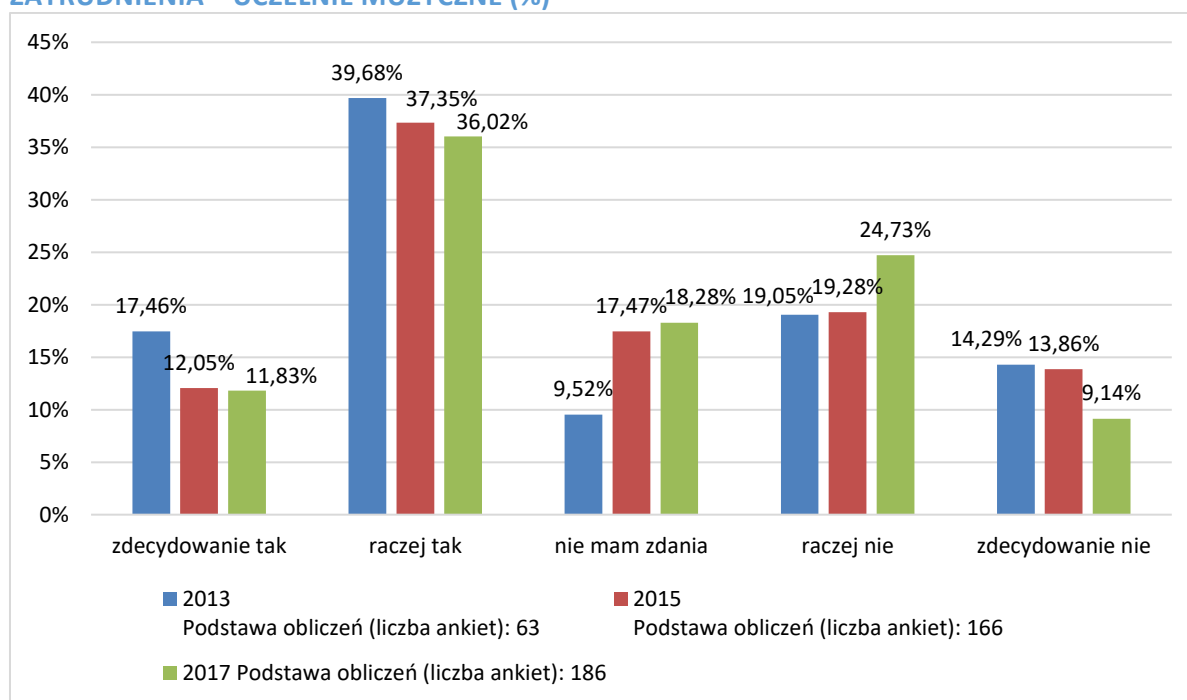
RYСУNEK 32. WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI POZYSKANE PODCZAS KSZTAŁCENIA W PERSPEKTYWIE ZATRUDNIENIA – UCZELNIE TEATRALNO-FILMOWE (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Na uczelniach muzycznych absolwenci odpowiadali podobnie do ogółu absolwentów uczelni artystycznych (rys. 33). Również większość z nich była zdania, że wiedza i umiejętności pozyskane podczas kształcenia raczej spełniły ich oczekiwania (2013r. – ok. 40%, 2015r. – ok. 37%, 2017r. – 36%). Jedynie niecałe 10% rocznika 2013 nie miało zdania w tym temacie.

RYСУNEK 33. WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI POZYSKANE PODCZAS KSZTAŁCENIA W PERSPEKTYWIE ZATRUDNIENIA – UCZELNIE MUZYCZNE (%)

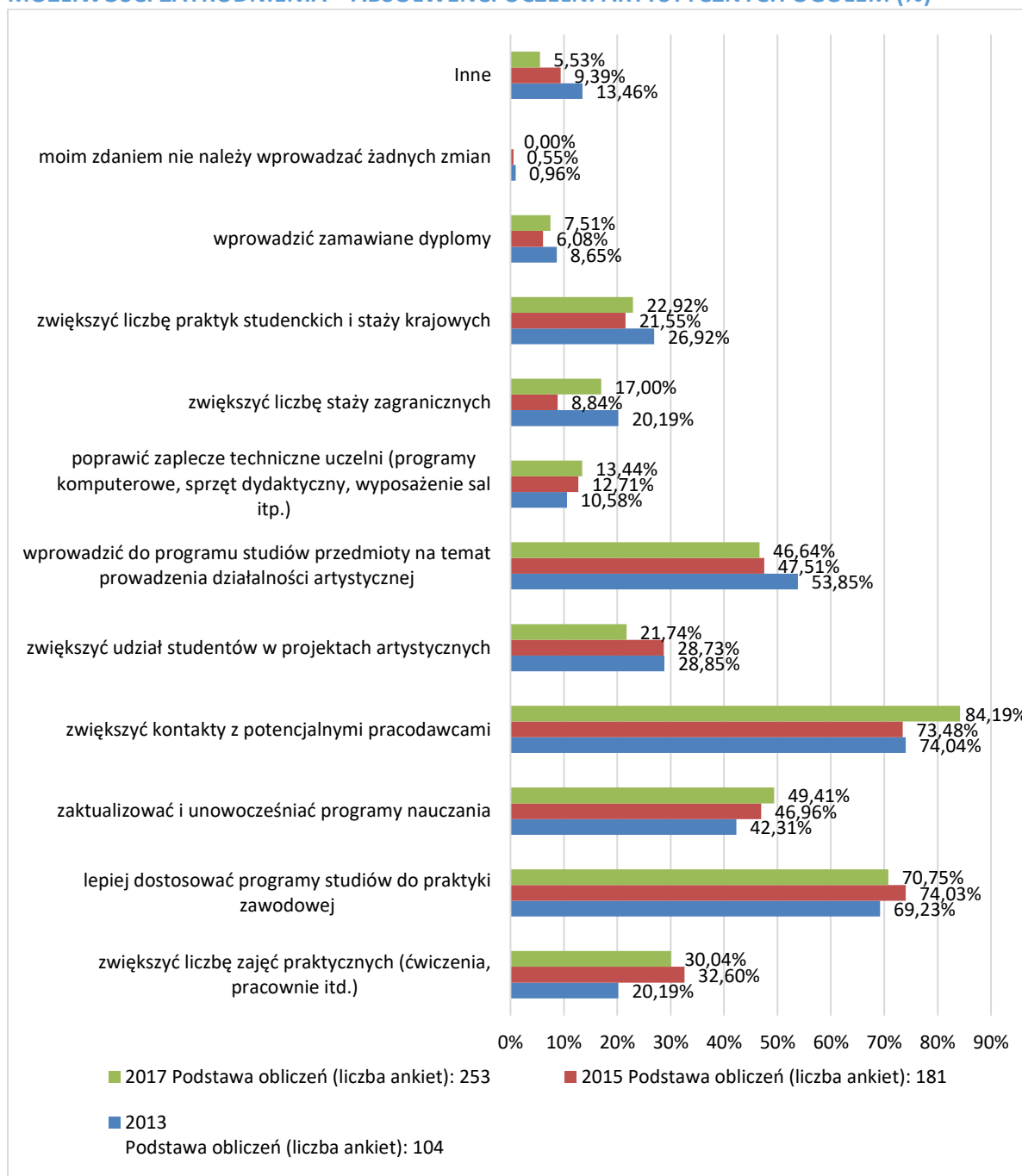

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Absolwenci uczelni artystycznych odnieśli się także do efektów kształcenia, potrzeb oraz oczekiwań względem oferty uczelni. Ocenili kierunki proponowanych zmian, nakreślając dodatkowo obszary, które nie były ujęte w sformułowanych przez badaczy propozycjach zmian oferty dydaktycznej uczelni.

Najważniejsze zmiany na uczelniach artystycznych, w opinii wszystkich trzech badanych roczników winny odnosić się do działań aktywizujących studentów w obszarze pracy i zatrudnienia (rys. 34). Tym samym wśród proponowanych modyfikacji absolwenci uczelni artystycznych ogółem najczęściej wskazywali, że uczelnie powinny zwiększyć częstotliwość i jakość kontaktu z potencjalnymi pracodawcami, przy czym to najmłodszy absolwenci przyznali więcej głosów tej propozycji (ok. 84% – 2017 r., ok. 73% – 2015 r., ok. 74% – 2013 r.) oraz lepiej dostosować programy studiów do praktyki zawodowej (ok. 71% – 2017 r., ok. 74% – 2015 r., ok. 69% – 2013 r.). Ponadto ważne dla nich było, aby uczelnie wprowadziły do programu studiów przedmioty na temat prowadzenia działalności artystycznej (ok. 47% – 2017 r., ok. 48% – 2015 r., ok. 54% – 2013 r.), a także zaktualizowały i unowocześniły programy nauczania (ok. 49% – 2017 r., ok. 47% – 2015 r., ok. 42% – 2013 r.). W ramach błędu statystycznego należy traktować odpowiedzi absolwentów, w których stwierdzali, że uczelnia nie powinna dokonywać żadnych zmian (0% – 1%). Co ważne, stosunkowo niski odsetek badanych widzi potrzebę wprowadzenia zamawianych dyplomów oraz innych zmian.

RYСУNEK 34. PROPONOWANE ZMIANY W OFERCIE UCZELNI W CELU ZWIĘKSZENIA MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA – ABSOLWENCI UCZELNI ARTYSTYCZNYCH OGÓŁEM (%)

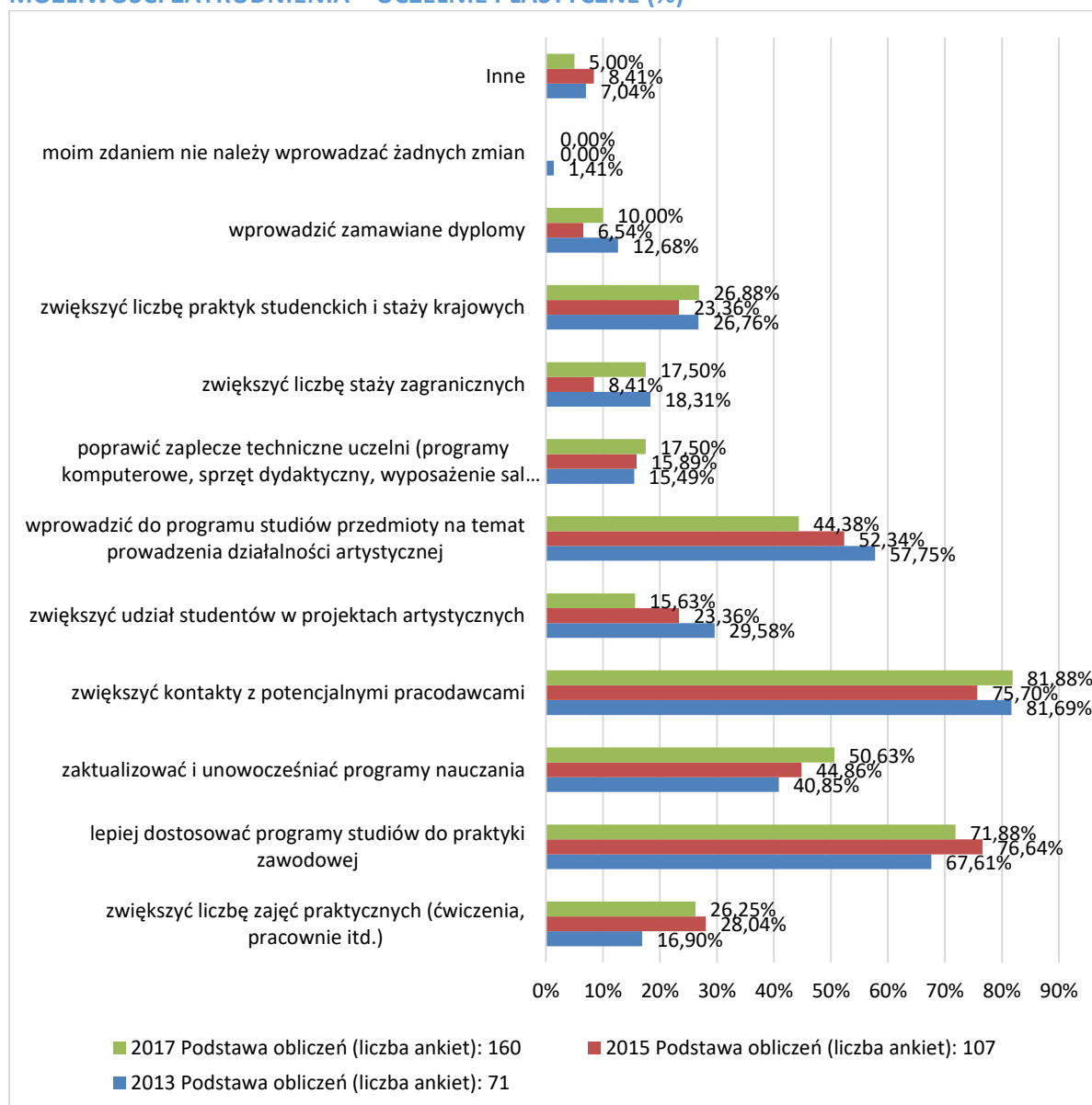

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Absolwenci uczelni plastycznych w bardzo podobnym stopniu do absolwentów uczelni artystycznych ogółem odpowiadali na pytanie o proponowane zmiany w ofercie uczelni (rys. 35). Na tle pozostałych roczników absolwentów uczelni teatralno-filmowych, wyróżnia się rocznik najmłodszy. W dwóch odpowiedziach, które dotyczyły wprowadzenia do programu studiów przedmiotów na temat prowadzenia działalności

artystycznej (ok. 44% – 2017 r., ok. 53% – 2015 r., ok. 58% – 2013 r.) i zwiększenia udziału studentów w projektach artystycznych (ok. 16% – 2017 r., ok. 23% – 2015 r., ok. 30% – 2013 r.), najstarsi badani absolwenci częściej niż najmłodszy oceniali, że należy takie zmiany wprowadzić. W dwóch kolejnych odpowiedziach, to najmłodszy częściej niż najstarsi absolwenci zgadzali się co do tego, że należy zaktualizować i unowocześnić programy nauczania (ok. 51% – 2017 r., ok. 45% – 2015 r., ok. 41% – 2013 r.) i zwiększyć liczbę zajęć praktycznych (ok. 26% – 2017 r., ok. 28% – 2015 r., ok. 17% – 2013 r.).

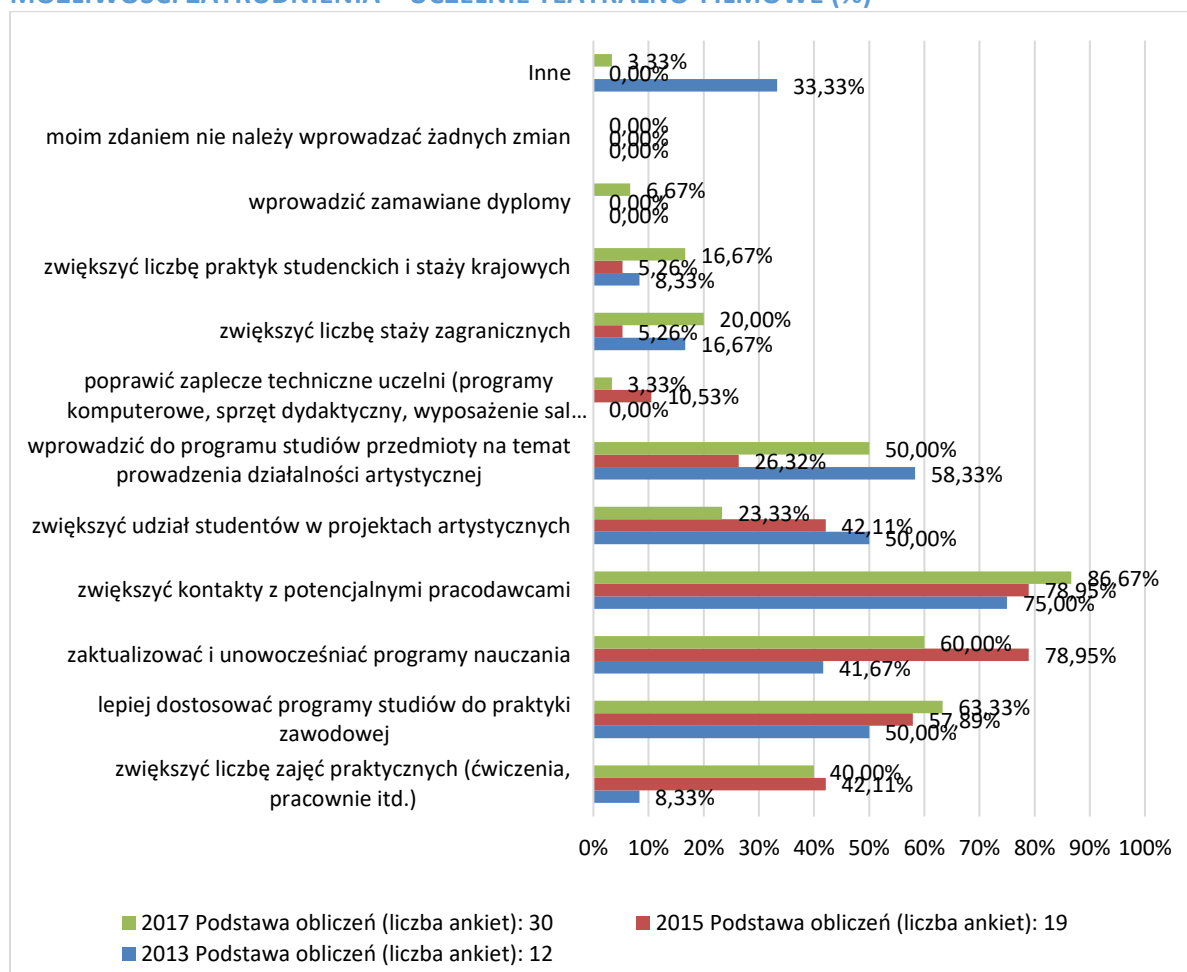
RYСУNEK 35. PROPONOWANE ZMIANY W OFERCIE UCZELNI W CELU ZWIĘKSZENIA MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA – UCZELNIE PLASTYCZNE (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

W przypadku absolwentów uczelni teatralno-filmowych wyniki zarówno pomiędzy poszczególnymi rocznikami, jak i w porównaniu do absolwentów uczelni artystycznych ogółem się różnią (rys. 36). Najczęściej proponowanymi zmianami przez absolwentów uczelni teatralno-filmowych ogółem były: zwiększenie częstotliwości i jakości kontaktu z potencjalnymi pracodawcami (ok. 87% – 2017 r., ok. 79% – 2015 r., ok. 75% – 2013 r.), zaktualizowanie i unowocześnienie programów nauczania (ok. 60% – 2017 r., ok. 79% – 2015 r., ok. 42% – 2013 r.), lepsze dostosowanie programów studiów do praktyki zawodowej (ok. 71% – 2017 r., ok. 74% – 2015 r., ok. 69% – 2013 r.), wprowadzenie do programu studiów przedmiotów na temat prowadzenia działalności artystycznej (ok. 50% – 2017 r., ok. 26% – 2015 r., ok. 58% – 2013 r.), a także zwiększenie udziału studentów w projektach artystycznych (ok. 23% – 2017 r., ok. 42% – 2015 r., ok. 50% – 2013 r.)

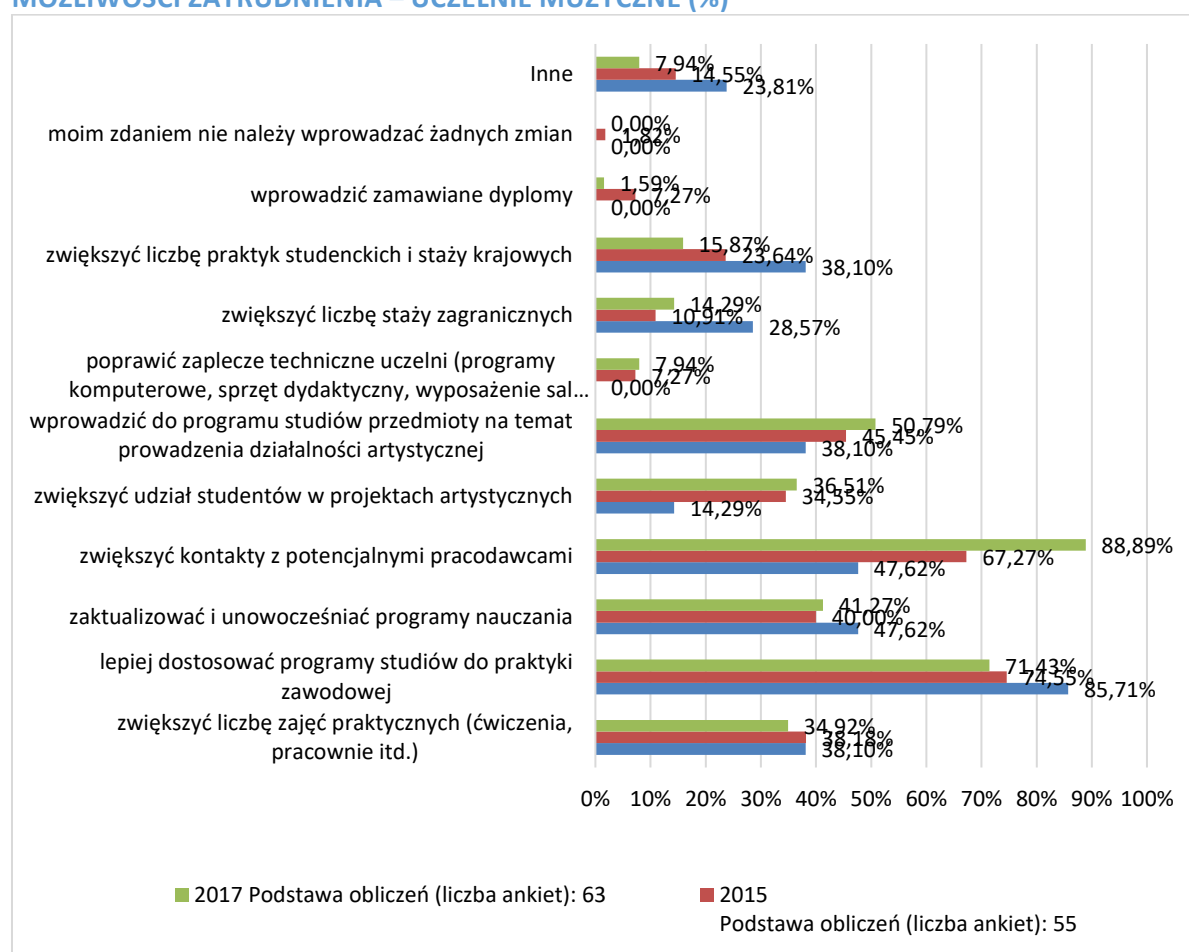
RYСУNEK 36. PROPONOWANE ZMIANY W OFERCIE UCZELNI W CELU ZWIĘKSZENIA MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA – UCZELNIE TEATRALNO-FILMOWE (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

Podobnie, jak w przypadku absolwentów uczelni teatralno-filmowych, istnieją dość duże różnice pomiędzy badanymi rocznikami w odpowiedziach absolwentów uczelni muzycznych (rys. 37). Jednakże, podobnie jak w przypadku pozostałych uczelni, absolwenci uczelni muzycznych chcieliby lepszego dostosowania programów studiów do praktyki zawodowej (ok. 71% – 2017 r., ok. 75% – 2015 r., ok. 86% – 2013 r.), zwiększenia częstotliwości i jakości kontaktu z potencjalnymi pracodawcami (ok. 89% – 2017 r., ok. 67% – 2015 r., ok. 48% – 2013 r.), wprowadzenia do programu studiów przedmiotów dotyczących prowadzenia działalności artystycznej (ok. 51% – 2017 r., ok. 45% – 2015 r., ok. 38% – 2013 r.) zaktualizowania i unowocześnienia programów nauczania (ok. 41% – 2017 r., ok. 41% – 2015 r., ok. 48% – 2013 r.).

RYСУNEK 37. PROPONOWANE ZMIANY W OFERCIE UCZELNI W CELU ZWIĘKSZENIA MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA – UCZELNIE MUZYCZNE (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań w 2018 roku.

4.3. Rekomendacje absolwentów uczelni artystycznych

Na zakończenie rozważań, należy zaprezentować zestaw rekomendowanych zmian w uczelniach artystycznych, które wskazali absolwenci. Poproszono ich bowiem w badaniu o to, żeby sformułowali podpowiedzi, wcielając się niejako w rolę rektora uczelni. Miały one odnieść się do propozycji reorganizacji uczelni, jak również nauczania, które spowodują, że poprawi się sytuacja artystów na rynku pracy lub zwiększą się ich możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy.

Absolwenci wszystkich uczelni artystycznych wskazywali przede wszystkim na potrzebę wprowadzenia ulepszeń w obszarach mogących pomóc absolwentom w znalezieniu pracy i uzyskaniu odpowiednich kompetencji i wiedzy, która pozwoli na lepsze przygotowanie do funkcjonowania w realiach dzisiejszego rynku artystycznego. W dalszej części po kolei zostaną omówione szczegółowo wybrane wypowiedzi absolwentów w kolejności: uczelni muzycznych, plastycznych oraz teatralno-filmowych.

Dla badanych **muzyków**, bez względu na rok ukończenia studiów najważniejsze były przede wszystkim zmiany w zakresie programów kształcenia, pozwalające na wcześniejsze przygotowanie się do tego, co spotyka absolwenta na rynku pracy, w szczególności:

- a) Wprowadzenie przedmiotów w zakresie przedsiębiorczości, zarządzania, marketingu, działalności artystycznej na rynku muzycznym, prowadzenia własnej działalności gospodarczej, przy czym zwracano uwagę na praktyczny wymiar tych zajęć:

Zaplanowałabym więcej przedmiotów ekonomicznych i marketingowych co umożliwiłoby studentom zdobycie wiedzy na temat funkcjonowania na rynku muzycznym organizacji koncertów i pozyskiwania dofinansowań na organizację wydarzeń artystycznych.

Wprowadziłabym warsztaty dotyczące tematu poszukiwania pracy (np. uczenie się jak podchodzić do przesłuchań jak aplikować do orkiestr jak napisać CV starając się o pracę w szkole jak zdobyć fundusze na organizację koncertu).

- b) Szczególnie często podkreślano kwestię kształcenia do pracy w orkiestrze czy zespole, inni z kolei zwracali uwagę, że współcześnie może to być niestety niewystarczające, ze względu na olbrzymią konkurencję na rynku muzycznym. Zwracano uwagę, że praktyka gry w orkiestrze w polskich uczelniach muzycznych jest znikoma, co powoduje, że absolwenci nie mogą konkurować z absolwentami innych krajów i muszą na własną rękę się rozwijać:

Należy całkowicie zmienić podejście do kształcenia muzyków instrumentalistów. W obecnej formie kształcą się ich na solistów z bardzo nikłą wiedzą na temat praktyki orkiestrowej (rozdział studiów na solistyczne / orkiestrowe nie zmienił w tej materii dosłownie nic). Należy położyć zdecydowany nacisk na kształcenie muzyków orkiestrowych oraz umożliwić studentom odbywanie praktyk w prestiżowych orkiestrach co pozwoli na zdobycie odpowiedniego doświadczenia do rozpoczęcia po studiach pracy w zawodzie.

Uważam że w obecnych czasach przygotowanie muzyków wyłącznie do wykonywania zawodu klasycznego instrumentalisty - skrzypka solisty czy muzyka orkiestrowego to za mało. Konkurencja jest ogromna i ja swoją stabilną pozycję zawodową zawdzięczam wszechstronności opanowaniu umiejętności gry na kilku instrumentach oraz poruszania się w różnych stylach i gatunkach muzycznych. Im bardziej wszechstronny będzie muzyk kończący studia tym większe ma szansę na pracę (nie mówimy tu o wybitnych solistach wyspecjalizowanych wyłącznie w jednej dziedzinie).

W przypadku studiów instrumentalnych zupełnie brakuje profesjonalnego podejścia do uczenia sztuki orkiestrowej. Nie mamy klas orkiestrowych przedmiot studia orkiestrowe był traktowany zupełnie niepoważnie. W przypadku mojego instrumentu widzę ogromną przepaść między moimi rówieśnikami w kraju i z zagranicy szczególnie z krajów zachodnich - Niemcy czy kraje skandynawskie. Wiedzę w zakresie praktyki orkiestrowej musiałam zdobywać poza uczelnią - wyjazdy z młodzieżowymi orkiestrami czy po prostu podpatrując starszych kolegów w profesjonalnych orkiestrach.

- c) Wprowadzenie zajęć i możliwości kontaktu z psychologiem, specjalistami wspierającymi możliwość radzenia sobie z problemami, wynikającymi z wykonywania zawodu związanego z muzyką, w tym z samoocena,

zdolnością radzenia sobie ze stresem scenicznym, autoprezentacją itp.

Podkreślano na przykład:

W czasie studiów brakowało mi też zajęć związanych z radzeniem sobie z tremą. Do tej pory mam z tym problem. Dlatego raczej rzadko koncertuję.

Na uczelni potrzebny jest psycholog na etat, który by współpracował z młodzieżą która sama musi sobie radzić z tremą i kompleksami.

- d) Dla części badanych istotne byłyby zmiany w stronę upracticznienia ich kierunku, jak również organizacji różnego typu staży:

Przede wszystkim praktyka i jeszcze raz praktyka ale... Pod nadzorem w sprawdzonych miejscach, gdzie studenci będą nabierać doświadczenia. Gdzie będą mogli doświadczać pod kierunkiem kompetentnych osób pasjonatów którzy jeszcze bardziej uwarżliwią ich na np. pracę z dziećmi. I nie będzie takich sytuacji że ich głównymi zadaniami będzie parzenie kawy prasówka czy innego typu bezsensowne mało angażujące zadania.

Według mnie należałoby bardziej pośredniczyć w możliwościach stażu da studentów. W moim przypadku sama musiałam znaleźć sobie staż i do niektórych instytucji gdzie chciałam taki staż odbyć nie dopuszczono mnie mimo listu z uczelni z informacją o realizacji takiego stażu. Może uczelnia mogłaby na stałe współpracować z kilkoma instytucjami i tam studenci mogliby odbyć staż niezależnie od tego czy sami go sobie gdzieś załatwią.

W przypadku uczelni **plastycznych** absolwenci sugerowali, że uczelnie powinny wprowadzić więcej zajęć praktycznych, przygotowywać do zawodu artysty, np. tworzenie portfolio, biznesplanu, pisanie listów motywacyjnych i CV, autoprezentacji, pisanie projektów, zajęcia z prowadzenia własnej działalności gospodarczej, biznesplan, zakładania startupu, zajęcia z podstaw marketingu i relacji z klientami, ekonomii, negocjacji, prawa autorskiego, księgowości i przedsiębiorczości oraz zajęć motywacyjnych:

Wprowadziłabym zajęcia z przedsiębiorczości, na których z kompetentnym prowadzącym studenci mogliby umawiać różne sposoby prowadzenia działalności, uzyskiwania dopłat funduszy itp.

Zdarzało mi się nawet być czymś na kształt mediatora pomiędzy tymi światami. Przyznam że w wielu wypadkach dochodziło do nieporozumień wynikających z takich tematów jak rozbieżności dotyczące: języka (problem z ubraniem swoich pomysłów w słowa

i przekazaniem idei klientowi) zachowania na spotkaniach terminowości wywiązywania się z obietnic i wzajemnych oczekiwań. Szczerze wierzę że te światy mogą się porozumieć. Sama jestem przykładem takiego połączenia. Ważne jest jednak żeby artysta już na etapie edukacji miał jakieś doświadczenia w pracy komunikacji z biznesem nawet na bardzo podstawowej płaszczyźnie typu: sporządzenie i podpisanie umowy (lub chociażby umiejętność czytania umów) znajomość swoich praw ustalanie kosztów pracy i wynagrodzenia umiejętność komunikowania się.

Nauka z zakresu ogólnego funkcjonowania dzieła sztuki w kulturze – mam na myśli sytuację i wiedzę czysto prawną, nauka o promocji artystycznej promocji własnej osoby. Nowoczesne sposoby promowania młodych twórców.

Najważniejszym punktem w drodze do zatrudnienia lub samozatrudnienia jest samoświadomość a także płynne poruszanie się w obszarze w jakim chcemy funkcjonować. Postawiłabym większy nacisk na planowanie kariery (w formie nawet biznes planu) w sposób praktyczny przez studentów. Na pewno każdy z nich powinien jasno określić swoje cele zanim zakończy edukację i powinien w ramach uczelni skonfrontować się z rzeczywistością.

Bardzo często badani plastycy zwracali uwagę na kwestię prawa autorskiego, jak również praktycznych umiejętności związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, w szczególności płacenia podatków czy obowiązkowych składek, co staje się bardzo często wyzwaniem dla tych, którzy chcą działać na własny rachunek:

Dodałabym obowiązkowe seminaria lub zajęcia z zakresu prawa autorskiego z egzaminem jako warunek ich ukończenia oraz warsztaty mające na celu nauczenie studentów jak wyceniać swoją pracę oraz jak negocjować z usługobiorcą.

Wprowadziłabym też dużo więcej godzin z prawa autorskiego, z kimś kto potrafi o tym ciekawie rozmawiać a nie parę razy w roku smęci przez 2h tak ze wszyscy śpią.

Podstawy z zakładania prowadzenia działalności gospodarczej. Gdzie należy się ubiegać o dofinansowania czym jest ZUS jakie są podatki dla artystów pisanie umów prawa autorskie - to są te zagadnienie których zabrakło na moich studiach. Większość absolwentów nie pracuje w firmach tylko jeżeli pracują w zawodzie to we własnych firmach.

Ważnym elementem zmian, który sugerowali absolwenci była szeroko rozumiana współpraca. Sugerowano jej rozwój we wszystkich aspektach funkcjonowania uczelni, procesu dydaktycznego, w szczególności jednak skupiano się na współpracy z różnymi instytucjami kultury, gdzie studenci mogliby odbywać staże i praktyki, zdobywać doświadczenie i nauczyć się normalnej pracy i funkcjonowania w kulturze organizacyjnej instytucji:

Rozpoczął bym ścisłą współpracę z zagranicznymi i krajowymi galeriami o charakterze komercyjnym.

Sugerowałabym wzmocnienie współpracy z galernikami i kuratorami sztuki. Wzmocniłabym nacisk na udział studentów w konkursach i rezydencjach artystycznych. Uważam że potrzebny jest przedmiot zwłaszcza na wydziale artystycznym na którym szkolono by studentów w kwestiach nawiązywania i utrzymywania współpracy z agencjami galeriami i instytucjami kultury o sztuki.

Na Wydziale Artystycznym zwiększyłabym liczbę kontaktów studentów z pracodawcami zleceniodawcami aby rozwijać interpersonalne umiejętności studentów i zapewniać im realizację projektów które mogą mieć swoje odzwierciedlenie w praktyce.

Większa współpraca międzywydziałowa. Większa promocja prac poza terenem uczelni. ASP jest zamknięta w swoich budynkach swoich galeriach szkoda. Brakuje współpracy z wiodącymi pozauczelnianymi ośrodkami artystycznymi lub jest słabo nagłośniona.

Przede wszystkim brakuje współpracy w grupie. Student przychodzi na korektę- wysłucha wytycznych profesora i idzie do domu nie uczymy się znosić krytyki i uwag innych a tak potem dzieje się w prawdziwym życiu w pracy z klientem.

Wprowadził bym staże podczas studiów które przygotowywały by studentów do przyszłej pracy. Skupił bym się na współpracy z firmami z różnych branż by przyszły absolwent mógł ukierunkowywać naukę pod kątem przyszłej pracy.

Wysyłanie studentów na staże w firmach działających obszarze działalności artystycznej lub projektowej. Wprowadzenie zajęć przygotowujących do odnalezienia się na rynku pracy.

Absolwenci proponowali również większe zwrócenie uwagi na znaczenie i rolę nowych mediów, które stały się jednymi z podstawowych narzędzi

komunikacji i prezentacji (nauka animacji 2D, 3D, projektowanie gier, aplikacje mobilne). Podkreślali także konieczność podniesienia jakości nauczania w zakresie korzystania z nowoczesnych programów graficznych itd. Ponadto chcieliby mieć możliwość uzyskania uprawnień pedagogicznych i certyfikatów ze znajomości języka angielskiego (z czym wiąże się także podwyższenie poziomu nauczania języków obcych):

Jako Rektor Uczelni wprowadziłabym dużo zajęć komputerowych na wszystkich wydziałach tak aby absolwenci potrafili zadbać o autopromocję robić filmy reklamowe dla swoich prac zakładać strony online. Rynek graficzny jest niezwykle przydatny artyście i dający duże możliwości znalezienia pracy.

Poznanie realiów rynku pracy, potencjału nowych kierunków w sztuce. Otwarcie się na rynek cyfrowy. Otwarcie kierunku koncept artu, mate paintingu, wykorzystywanego w filmach grafiki 3d (i to od bardzo technicznej strony by móc stworzyć poprawny model zarówno do wizualizacji jak i gry. Edukacja kadry by zachęcać studentów do nowych technologii, zamiast opowiadanie im, że komputerem sztuki się nie robi.

Otworzyłbym katedrę projektowania gier i efektów specjalnych. Jest to branża która ostatnimi czasy bardzo mocno się rozwija natomiast uczelnie artystyczne prawie nie partycypują w kształceniu w tym kierunku.

Z punktu widzenia branży w której pracuję pomocne byłoby wszechstronne przeszkolenie z zakresu oprogramowania specjalistycznego (Pakiet Adobe Auto CAD 3DS max itp.).

W przypadku uczelni **teatralno-filmowych**, rekomendacje skupiały się wokół następujących zagadnień:

- a) poszerzanie współpracy z teatrami, reżyserami, organizatorami castingów, producentami filmowymi oraz organizatorami festiwali, konkursów teatralnych, filmowych w celu angażowania studentów poszczególnych kierunków oraz specjalizacji:

Zwiększenie kontaktu z przyszłym pracodawcą, praktyki na planie filmowym, odwiedzanie studio dubbingu polskiego radia, spotkania z zawodowcami, wyjazdy zagraniczne, wymiany studenckie, języki obce, castingi i sceny z filmów.

Prowadziłabym wymianę ofert pracy/ stażów pomiędzy uczelnią z teatrami/ ośrodkami kultury.

- b) zachęcanie do udziału w projektach uczelnianych i pozauczelnianych, w tym artystycznych i komercyjnych oraz międzynarodowych:

Możliwość pracy np. statystowania w filmie czy serialu albo uczestniczenia w próbach w teatrze dałaby nam możliwość poznania reżyserów i dyrektorów oraz zaprezentowania się im. Jestem też przekonana że należy się otworzyć na inne dziedziny sztuki aktorskiej nie tylko teatr dzisiejsze czasy nas do tego zmuszają.

- c) zajęcia z zakresu pozyskiwania funduszy na prowadzenie działalności artystycznej, przygotowania portfolio oraz showreel (pokaz):

Dobrze by było nauczyć studentów jak szukać pieniędzy na realizację z różnych dotacji ministerialnych ale nie tylko. Kontakt z zagranicznymi uczelniami wymiany debaty i dyskusje. Najważniejsze dla mnie jest to żeby studenci poznawali dużo możliwości i dróg związanych z pracą aktorską.

- d) zajęcia z zakresu przedsiębiorczości, prawa, w tym umów zawieranych między artystą a organizatorem, producentem; zagadnienia z zakresu prawa własności intelektualnej i praw autorskich oraz związanych z tym praktykami w realnej działalności m.in. opłaty, tantiemy itp.:

Rozszerzenie zajęć z zakresu praw autorskich zajęcia dotyczące produkcji spektakli teatralnych możliwości zrzeszania się - podstawy działalności fundacji stowarzyszeń sposoby pozyskiwania grantów i finansowania produkcji teatralnych kreowanie wizerunku i budowanie portfolio. Baczniej dokumentowałabym egzaminy studenckie (zdjęcia i nagrania), tak aby można było wykorzystywać te materiały do portfolio.

Skupiłbym się na biznesowym wymiarze pracy artysty oraz na przygotowywaniu studentów do bezlitosnego często pozbawionego artyzmu rynku pracy tj. kursy przedsiębiorczości.

- e) poprawa przygotowania pedagogicznego, zwłaszcza w przypadku kadry posiadającej dorobek artystyczny, ale niemającej doświadczenia dydaktycznego:

Niestety wielu pedagogów samych ma problem ze znalezieniem pracy, często są to osoby które same już nie grają albo grają od lat w jednym miejscu i nie były zmuszone do szukania pracy.

Kadrę unowocześnić i przygotować PEDAGOGICZNIE a nie tylko z własną artystyczną wizją.

Potrzeba więcej praktyki oraz nowej, młodej kadry, która przygotuje potencjalnego artystę do utrzymywania się ze swojej twórczości. Z mojego punktu widzenia program nauczania w tak prestiżowej szkole filmowej jest przestarzały i nieadekwatny do obecnych realiów (mam na myśli konkretny wydział i kierunek-film animowany). Przede wszystkim pod względem warsztatowym.

- f) inicjatywy angażujące byłych absolwentów, a także czynnych artystów, którzy prowadziliby prelekcje, wykłady, konwersatoria dla studentów:

Dałbym cotygodniowe zajęcia – krótki blok 45 minutowy. Polegałyby na zapraszaniu przeróżnych ludzi którzy wiążą swój zawód ze sztuką bądź też nie. Ich wykłady mają być inspiracją do poszerzania horyzontów i zmuszenia do kreatywnego myślenia - gdzie jeszcze brakuje sztuki.

- g) zapraszanie reżyserów, dyrektorów poszczególnych instytucji na spektakle m.in. dyplomowe przygotowywane przez studentów w celu promowania ich twórczości przed potencjalnymi pracodawcami:

Wzbogaciłaby program studiów o warsztaty i spotkania z ciekawymi ludźmi z branży z poza uczelni. Np. warsztaty z reżyserami castingów aktorami performerami improwizatorami etc.

Zdecydowanie więcej możliwości pokazywania się studentów przez reżyserami. Zajęcia z castingów oraz więcej pracy przed kamerą. Nawet jednorazowe zajęcia z dyrektorem teatru w przygotowaniu do składania cv oraz portfolio i umiejętności do zaprezentowania się na rozmowie.

Zapraszałbym na pokazy dyplomowe headhunterów. Zapraszałbym absolwentów i ludzi pracujących w zawodach artystycznych na wykłady gościnne / sesje pytań i odpowiedzi gdzie studenci mogliby uzyskać wiedzę jak wygląda życie po studiach i uczyć się na cudzych błędach.

5. Wnioski z badań

Przeprowadzone badania pozwalają na wyciągnięcie następujących wniosków:

Nasze badania dowodzą, że absolwenci uczelni artystycznych w zdecydowanej większości prowadzą działalność artystyczną, która jest albo stałym źródłem dochodów albo też, pośrednio lub bezpośrednio, wiąże się z wykonywaną pracą zarobkową. Im starsi absolwenci, tym częstsze deklaracje prowadzenia działalności artystycznej, która jest stałym źródłem dochodu. Innymi słowy czas sprzyja stabilizacji działalności artystycznej.

Prowadzone przez nas badania w zakresie form zatrudnienia prezentują różnicę pomiędzy artystami po pięciu, trzech i po roku ukończenia studiów. Generalnie w zakresie pracowniczych form zatrudnienia w najlepszej sytuacji są najstarsi absolwenci, z 2013 roku. Oni także są też bardziej przedsiębiorczy – 24% absolwentów z 2013 roku prowadzi własną firmę, 22% z 2015 roku (tylko 14,5 % najmłodszych absolwentów), zdecydowanie rzadziej pracują w ramach umów cywilnoprawnych, nie wskazują także na utrzymywanie się z chałupnictwa czy umowy agencyjnej. Wydaje się więc, że sytuacja artystów wraz z upływem lat i zbieraniem doświadczeń staje się lepsza, co ważne, rozwijają się też postawy przedsiębiorcze.

Wraz z rozpoznaniem sytuacji w zakresie form zatrudnienia, w badaniu poznaliśmy także plany, jakie posiadają absolwenci studiów artystycznych w zakresie rozwoju zawodowego. W przypadku ogółu badanych artystów, zdecydowana większość absolwentów wszystkich roczników nie planowała zmiany pracy. Prawie 70% absolwentów rocznika 2013, 67% z rocznika 2015 oraz 62% badanych, którzy ukończyli studia w 2017 roku zdecydowanie lub raczej nie zamierza zmienić pracy, przy czym najstarsi absolwenci są co do tego najbardziej przekonani.

Po raz drugi w tej serii badań losów absolwentów uczelni artystycznych w Polsce zdecydowano się zadać pytanie o wysokość zarobków, tym razem jednak roczniki absolwentów z 2013, 2015 i 2017 roku. Pomimo wysokiej

wrażliwości tego pytania, co najmniej 87% badanych z każdego rocznika zdecydowało się na nie odpowiedzieć. Generalnie, starsi absolwenci zarabiają lepiej – spada odsetek zarabiających najmniej, poniżej 2000 zł brutto, rośnie zaś odsetek zarabiających w kategoriach powyżej 4000 zł brutto. Największy odsetek absolwentów z każdego badanego rocznika zarabia do 4000 zł brutto, czyli poniżej przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, podawane przez GUS (w 2016 roku wynosiło ok. 4048 zł brutto).

Podczas badań zdecydowana większość absolwentów zaproponowała zmiany w ofercie uczelni, które mogą podnieść zatrudnialność absolwentów studiów artystycznych. Warto przy okazji podkreślić sukces badania, pokazujący oczekiwania absolwentów, co do wyrażenia opinii na temat uczelni i proponowanych programów nauczania. I tak:

- a) Badani uczestnicy studiów plastycznych w szczególności podkreślali konieczność wprowadzenia odpowiednich zmian w programach studiów: przedmiotów związanych z obsługą odpowiednich programów komputerowych; zajęć z zakresu zarządzania, marketingu, rynku sztuki i prowadzenia własnej działalności artystycznej; zajęć z zakresu psychologii. Proponowano również wprowadzenie zmian w sposobach nauczania (warsztaty, projekty, staże i praktyki). Sugerowano też poprawę jakości pracy dydaktycznej kadry.
- b) Absolwenci uczelni teatralno-filmowych sugerowali większą aktywność w relacjach z interesariuszami uczelni (teatry, festiwale, instytucje kultury); zwiększenie zaangażowania studentów w projekty artystyczne i rozszerzenia sposobów realizacji dyplomów, rekomendowali także zintensyfikowanie współpracy międzynarodowej. W ramach programów studiów proponowano zajęcia z prawa autorskiego, dotyczące zawierania umów przez artystów, jak również zajęcia pozwalające nabyć kompetencje w zakresie pozyskiwania środków na działalność artystyczną.
- c) W uczelniach muzycznych z kolei absolwenci proponowali zmiany sposobu i trybu kształcenia, w szczególności wprowadzenie zajęć interdyscyplinarnych, wspomagających rozwój, zwiększenie nacisku na kameralistykę i pracę w orkiestrach. Podkreślano potrzebę zajęć

związanych z przygotowywaniem wydarzeń muzycznych, w formie kompleksowych projektów artystycznych, pozwalających oswoić się z podejmowaniem podobnych inicjatyw po zakończeniu kształcenia na uczelni. Podkreślano także konieczność podniesienia jakości pracy kadry dydaktycznej oraz uruchomienie szerokiej współpracy z psychologami.

Na zakończenie, warto zauważyć kilka kwestii ogólnych. Po pierwsze, wysoki poziom satysfakcji ze studiowania, w szczególności przejawiający się wskazaniem powtórnego wyboru, nie przysłonił badanym absolwentom także krytycznego spojrzenia na to, co można by zmienić w uczelniach, aby uczynić je bardziej atrakcyjnymi dla studentów, z perspektywy podjęcia satysfakcjonującego zatrudnienia. Propozycje rozwiązań są imponujące – począwszy od drobnych korekt w programach studiów, po długofalowe działania, także w sferze kształtowania polityki publicznej. Najważniejsze jednak sugestie, które pojawiają się w badaniach dotyczą szeroko pojętej współpracy. Jej deficyty dostrzegają zarówno w odniesieniu do partnerów w środowisku uczelni, ale także wewnątrz nich samych. Tak więc jedna z największych słabości społecznych, wykazywanych w badaniach nad kondycją kapitału społecznego, jest też słabością organizacji w oczach absolwentów uczelni artystycznych. Trudno o inny wniosek – instytucje odwzorowują przecież relacje społeczne. Jednakże optymizmem napawa fakt, że absolwenci dostrzegają tę słabość; może to więc pierwszy symptom zmian, w kierunku większej kooperacji.

Nasze wszystkie projektowe badania dowodzą, że oprócz cech osobowościowych i czynników zewnętrznych, niebagatelny wpływ na rozwój zawodowy artystów wywiera uczelnia. Pozytywny wpływ szkół artystycznych przejawia się przede wszystkim w formalnych uprawnieniach do wykonywania zawodu, nauce poszczególnych umiejętności, doskonalenia warsztatu, kształtowaniu świadomości artystycznej, możliwości nawiązywania kontaktów z osobami działającymi w tej samej branży lub pokrewnych i wymiany doświadczeń, a także udziału w konkursach i wyjazdach zagranicznych (np. program Erasmus). Negatywny zaś wynika z epigonizmu w zakresie programu nauczania, braku nawiązywania

współpracy międzyinstytucjonalnej i niestwarzania możliwości do rozpoczęcia dalszej kariery.

Uczelnie, chcąc poprawić sytuację absolwentów, powinny podjąć działania w celu urozmaicenia programów studiów o przedmioty o profilu praktycznym, powinny unowocześnić swojej oferty, bardziej przystosowując je do szybko zmieniającej się rzeczywistości. Zmienić powinno się także, w opinii absolwentów, kreowanie wizji kariery zawodowej przez kadre akademicką oraz bardziej realne spojrzenie na losy osób kończących uczelnie artystyczne, co wiąże się z rolą uświadamiającą ograniczenia i wyzwania płynące z rynku.

Zasadniczą kwestią jest stworzenie dodatkowych możliwości w zakresie praktyk studenckich, które winny wnieść realną korzyść w rozwój zawodowy, a nie spełniać tylko kryteria formalne.

6. Bibliografia

- Bogacz-Wojtanowska E., Batko R., (2016), *Sukces czy porażka? Ścieżki karier artystycznych i zawodowych absolwentów uczelni artystycznych w Polsce. Raport z badań jakościowych*, ASP-MKiDN, Kraków-Warszawa.
- Bogacz-Wojtanowska E. i inni, (2015), *Ogólnopolskie Badanie Losów Zawodowych Absolwentów Uczelni Artystycznych – raport ogólny, Raport z badań pilotażowych*, ASP-MKiDN, Kraków-Warszawa
- Bogacz-Wojtanowska E. i inni, (2016), *Ogólnopolskie Badanie Losów Absolwentów Uczelni Artystycznych – raport ogólny*, ASP Kraków–MKiDN Warszawa.
- Bridgstock, R., (2009), *The graduate attributes we've overlooked: enhancing graduate employability through career management skills*, „Higher Education Research & Development”, Vol. 28, No. 1, pp. 31–44.
- Schindler L., Puls-Elvidge S., Welzant H., Crawford L., (2015), *Definitions of Quality in Higher Education: A Synthesis of the Literature*, „Higher Learning Research Communications”, 5(3), pp. 3-13.
- Sztompka P., (2014), *Po kongresie kultury akademickiej*, „Nauka” nr 2/2014, ss.19-25.

7. Spis tabel i rysunków

Spis tabel:

Tabela 1. Uczelnie uczestniczące w ogólnopolskim badaniu losów absolwentów uczelni artystycznych w 2018 roku.

Spis rysunków:

Rysunek 1. Poziom zwrotów ankiet dla poszczególnych profili uczelni artystycznych z podziałem na badane roczniki absolwentów (w %)

Rysunek 2. Obecna sytuacja artystyczna i zawodowa – absolwenci uczelni artystycznych ogółem (%)

Rysunek 3. Obecna sytuacja artystyczna i zawodowa – absolwenci uczelni plastycznych (%)

Rysunek 4. Obecna sytuacja artystyczna i zawodowa – absolwenci uczelni teatralno-filmowych (%)

Rysunek 5. Obecna sytuacja artystyczna i zawodowa – absolwenci uczelni muzycznych (%)

Rysunek 6. Formy zatrudnienia – absolwenci uczelni artystycznych ogółem (%)

Rysunek 7. Formy zatrudnienia – absolwenci uczelni plastycznych (%)

Rysunek 8. Formy zatrudnienia – absolwenci uczelni teatralno-filmowych (%)

Rysunek 9. Formy zatrudnienia – absolwenci uczelni muzycznych (%)

Rysunek 10. Plany dotyczące zmiany pracy – absolwenci uczelni artystycznych ogółem (%)

Rysunek 10. Plany dotyczące zmiany pracy – absolwenci uczelni artystycznych ogółem (%)

Rysunek 11. Plany dotyczące zmiany pracy – absolwenci uczelni plastycznych (%)

Rysunek 12. Plany dotyczące zmiany pracy – absolwenci uczelni teatralno-filmowych (%)

Rysunek 13. Plany dotyczące zmiany pracy – absolwenci uczelni muzycznych (%)

Rysunek 14. Zarobki (brutto) – absolwenci uczelni artystycznych ogółem (%)

Rysunek 15. Zarobki (brutto) – uczelnie plastyczne (%)

Rysunek 16. Zarobki (brutto) – uczelnie teatralno-filmowe (%)

Rysunek 17. Zarobki (brutto) – uczelnie muzyczne (%)

Rysunek 18. Ogólna aktualna ocena sytuacji zawodowej – absolwenci uczelni artystycznych ogółem (%)

Rysunek 19. Ogólna aktualna ocena sytuacji zawodowej – uczelnie plastyczne (%)

Rysunek 20. Ogólna aktualna ocena sytuacji zawodowej – uczelnie teatralno-filmowe (%)

Rysunek 21. Ogólna aktualna ocena sytuacji zawodowej – uczelnie muzyczne (%)

Rysunek 22. Ogólna aktualna ocena sytuacji artystycznej – absolwenci uczelni artystycznych ogółem (%)

Rysunek 23. Ogólna aktualna ocena sytuacji artystycznej – uczelnie plastyczne (%)

Rysunek 24. Ogólna aktualna ocena sytuacji artystycznej – uczelnie teatralno-filmowe (%)

Rysunek 25. Ogólna aktualna ocena sytuacji artystycznej – uczelnie muzyczne (%)

Rysunek 26. Deklaracja ponownego wyboru kierunku studiów – absolwenci uczelni artystycznych ogółem (%)

Rysunek 27. Deklaracja ponownego wyboru kierunku studiów – absolwenci uczelni plastycznych (%)

Rysunek 28. Deklaracja ponownego wyboru kierunku studiów – absolwenci uczelni teatralno-filmowych (%)

Rysunek 29. Deklaracja ponownego wyboru kierunku studiów – absolwenci uczelni muzycznych (%)

Rysunek 30. Wiedza i umiejętności pozyskane podczas kształcenia w perspektywie zatrudnienia – absolwenci uczelni artystycznych ogółem (%)

Rysunek 31. Wiedza i umiejętności pozyskane podczas kształcenia w perspektywie zatrudnienia – uczelnie plastyczne (%)

Rysunek 32. Wiedza i umiejętności pozyskane podczas kształcenia w perspektywie zatrudnienia – uczelnie teatralno-filmowe (%)

Rysunek 33. Wiedza i umiejętności pozyskane podczas kształcenia w perspektywie zatrudnienia – uczelnie muzyczne (%)

Rysunek 34. Proponowane zmiany w ofercie uczelni w celu zwiększenia możliwości zatrudnienia – absolwenci uczelni artystycznych ogółem (%)

Rysunek 35. Proponowane zmiany w ofercie uczelni w celu zwiększenia możliwości zatrudnienia – uczelnie plastyczne (%)

Rysunek 36. Proponowane zmiany w ofercie uczelni w celu zwiększenia możliwości zatrudnienia – uczelnie teatralno-filmowe (%)

Rysunek 37. Proponowane zmiany w ofercie uczelni w celu zwiększenia możliwości zatrudnienia – uczelnie muzyczne (%)

8. Informacja o autorach

Koordynator projektu:

Barbara Siorek – absolwentka kierunku zarządzanie i marketing na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ (lic) oraz studiów podyplomowych doradztwa zawodowego Wyższej Szkoły Europejskiej im. Ks. Józefa Tischnera; kierownik Akademickiego Biura Karier Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie; przedstawicielka biur karier uczelni artystycznych w Komisji ds. Biur Karier przy KRASP. Uzyskała Dyplom Szkoły Liderów Społeczeństwa Obywatelskiego Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Członek Rady Fundacji Ukryte Skrzydła w Krakowie. Specjalista ds. wdrażania projektów, pozyskiwania funduszy i zarządzania organizacjami pozarządowymi. Certyfikowany Trener Zarządzania. Działania zawodowe koncentruje wokół współpracy instytucjonalnej i międzysektorowej w praktyce, głównie poprzez projekty edukacyjne. Wraz z Ewą Bogacz-Wojtanowską pomysłodawczyni projektu i autorka koncepcji badań.

Kierownik naukowy projektu:

Ewa Bogacz-Wojtanowska – profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, doktor habilitowany nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, dyrektor Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prowadzi międzynarodowe badania organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw społecznych, jak również różnorodnych form i struktur kształtujących się społeczeństwie obywatelskim. Zajmuje się także projektami wdrożeniowymi i poprawiającymi jakość zarządzania, dla instytucji krajowych i międzynarodowych. Członek Komisji Zarządzania Kulturą i Mediami Polskiej Akademii Umiejętności. Wraz z Barbarą Siorek pomysłodawczyni projektu, autorka koncepcji badań i narzędzi badawczych.

Pozostali autorzy:

Marek Szladowski – doktor nauk humanistycznych, absolwent podyplomowych studiów: Akademia ewaluacji programów społeczno-gospodarczych (UW), Badania i analizy strategiczne (SGH) oraz Audyt wewnętrzny i kontrola zarządcza w jednostkach sektora finansów publicznych (SGH).

Paulina Hojda – absolwentka socjologii na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz studiów podyplomowych *Badania społeczne i marketingowe* w Wyższej Szkole Europejskiej im. ks. J. Tischnera w Krakowie. Zawodowo związana z Uniwersytetem Jagiellońskim. Uczestniczyła w przygotowaniu metodologii oraz współrealizowała cztery edycje badania *Losy zawodowe absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego*. Realizuje również projekty badawcze wśród pracodawców, głównie w zakresie wymaganych kompetencji absolwentów uczelni wyższych. W swojej pracy zawodowej wykorzystuje zarówno ilościowe, jak i jakościowe metody badawcze. Szczególnie interesuje się zagadnieniem funkcjonowania absolwentów szkół wyższych na rynku pracy.

Sylwia Wrona – asystent w Zakładzie Zarządzania Organizacjami Obywatelskimi w Instytucie Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Bierze udział w projektach naukowo-dydaktycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, jak również realizowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Krajową Radę Radiofonii i Telewizji. Jej zainteresowania badawcze koncentrują na wiejskich organizacjach pozarządowych i metodologii badań jakościowych. Autorka ponad 25 opracowań naukowych, w tym współautorka dwóch monografii. Zajmuje się także prezentacją graficzną i analizą danych ilościowych.